

Sílvia Carceller Gelmà

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Màster de formació del professorat d'ESO i batxillerat, formació professional i
ensenyament d'idiomes

Dirigit pel Dr. Joan de la Creu Godoy Tomàs

Juny 2012

Índex

1. Introducció	4
1.1. Contextualització	4
1.2. Recursos organitzatius del centre i de l'aula.....	4
1.3. Justificació psicopedagògica.....	13
1.4. Fonaments teòrics.....	15
1.4.1. Teories de l'ensenyament	15
1.4.2. La taxonomia de Bloom.....	25
1.4.3. Les competències en el currículum de secundària	28
1.5. Intencions de la programació.....	33
2. Programació didàctica	34
2.1. Graella de la programació anual	34
2.2. Criteris metodològics d'atenció a la diversitat.....	41
2.3. Competències i criteris d'avaluació que es tractaran	42
3. Esquema de les unitats didàctiques.....	43
3.1. Unitat didàctica sobre “la Corona catalano-aragonesa”	43
3.2. Unitat didàctica sobre “el Renaixement i el Nou Món”.....	49
3.3. Unitat didàctica sobre “L’absolutisme i l’ascens de la burgesia”	57
4. Unitat didàctica desenvolupada	66
4.1. Desenvolupament de la UD proposada a l’institut.....	73
4.2. Criteris d'avaluació de la UD	77
4.3. Resultats en els dos grups de la UD	84
5. Reflexions finals.....	89
6. Bibliografia	90
7. Annexos.....	91

1. Introducció

1.1. Contextualització

La tipologia del centre d'educació secundària IES Ramon Turró i Darder de Malgrat de Mar pertany al nivell B, corresponent a la "diversitat estàndard". Es tracta d'un tipus de centre que no es caracteritza per diferències molt profundes entre l'alumnat malgrat l'heterogeneïtat que, òbviament, hi ha entre tots els nois i noies, entre els diferents nivells i entre totes les aules.

L'IES Ramon Turró i Darder es troba situat al terme municipal de Malgrat de Mar amb una població de 18444 habitants segons les dades de l'IDESCAT.

Es tracta d'una població amb una gran quantitat de famílies originàries del poble de tota la vida i que durant els últims anys s'ha anat engrandint amb l'arribada de població immigrant – gambians i marroquís majoritàriament- a banda de les persones de nacionalitat espanyola que durant la dècada dels 60 van arribar al poble.

Aquestes onades de població han provocat que el municipi hagi crescut a partir d'altres barris que actualment enllacen i engloben tot el poble. Respecte a l'origen de totes aquestes persones, la llengua vehicular que utilitzen per a comunicar-se és el castellà mentre que en el cas de la població nascuda al municipi té com a llengua de comunicació el català. Aquest és un dels trets essencials a través dels quals es transmet la llengua i com afecta i arriba a l'institut. Arrel d'aquesta situació la majoria d'alumnes, malgrat haver estat escolaritzats en català des de l'inici de la seva etapa educativa, utilitzen la llengua castellana com a llengua d'expressió i comunicació entre ells.

1.2. Recursos organitzatius del centre i de l'aula

Els recursos organitzatius del centre s'inicien amb l'atenció educativa en els nivells de 1r, 2n i 3r d'ESO. El perfil de l'alumnat en aquests casos és de baix rendiment i amb dificultats d'autoorganització. Les àrees que es programen en aquests casos són la tutoria i les tècniques d'estudi i el nombre total d'hores setmanals és de 6. L'objectiu en aquest cas és facilitar a l'alumnat estratègies d'autoorganització personal i tècniques d'estudi.

També es pot observar l'estratègia organitzativa de dos professors a l'aula, estratègia que es porta a terme als nivells de 2n d'ESO C, 3r d'ESO C i 4t d'ESO B. La principal característica de l'alumnat és que es tracta de grups de ritme lent. El nombre total dels alumnes que s'inclouen en aquesta estratègia és de 80. En aquest cas les àrees que es programen són totes les àrees del currículum excepte música de 3r d'ESO C. En aquest cas, com que l'institut treballa amb nivells sencers d'alumnes les hores setmanals per nivell són de 29 hores per 2n d'ESO C, 24 hores per 3r d'ESO C i 20 hores per 4t d'ESO B que sumen un total de 73 hores setmanals.

L'objectiu d'aquesta estratègia organitzativa és potenciar les àrees instrumentals d'alumnes amb dificultats significatives d'aprenentatge.

Seguint amb les estratègies sobre l'ensenyament i l'aprenentatge en la diversitat, a l'IES Ramon Turró i Darder hi ha diversos perfils d'alumnes amb necessitats educatives específiques.

La primera tipologia és la d'alumnes que presenten NEE derivades de discapacitats motrius, psíquiques o sensorials, trastorn greu de la conducta, trastorn generalitzat del desenvolupament o trastorn greu de la personalitat amb dictamen de l'EAP. Els onze casos que s'han diagnosticat han estat enfocats cap a un retard en l'aprenentatge.

En segon lloc, també destaquen els alumnes amb sobredotació intel·lectual, els quals tenen modificacions curriculars autoritzades malgrat que durant aquest curs únicament s'ha donat un cas.

En tercer lloc, també destaquen els alumnes amb NEE vinculats a situacions socioeconòmiques o socioculturals desfavorides amb informe de l'EAP. En aquest cas hi figuren un nombre total de 23 alumnes.

En relació amb el cas anterior, després de l'inici del curs s'han diagnosticat casos d'alumnes que manifesten NEE als quals se'ls està oferint algun tipus de suport. Dins d'aquest grup destaquen 22 alumnes amb necessitats educatives especials que s'han manifestat a través de trastorns com la dislèxia, el retard en l'aprenentatge (patit per la majoria), dificultats en la motricitat fina, TDH i problemes conductuals.

Un últim grup és el dels alumnes nouvinguts. Els alumnes que s'inclouen dins d'aquest grup són alumnes que s'han incorporat al sistema educatiu de Catalunya durant els últims 24 mesos. Degut a la seva competència lingüística o pel seu nivell de

coneixements bàsics, requereixen una atenció educativa específica. Dels 8 alumnes que formen part d'aquest grup els orígens són diversos: hi ha un alumne d'Espanya, un alumne de Colòmbia, un altre de Xina, dos de Gàmbia, un altre d'Uruguai, un altre del Brasil i un últim del Pakistan, dels quals tres (el provinent de Colòmbia, el d'Uruguai i un dels dos que provenen de Gàmbia) són castellanoparlants mentre que els cinc restants no són castellanoparlants. D'acord amb el nivell que ocupen aquests alumnes, les dades són les següents: hi ha dos alumnes de 1r d'ESO, 3 alumnes de 2n d'ESO, 1 alumne de 3r d'ESO i 2 alumnes de 4t d'ESO.

Per últim, només voldria acabar destacant que hi ha un cas d'escolarització compartida entre l'IES de Malgrat de Mar i un centre de Mataró per un alumne amb conductes disruptives greus a l'aula.

Els dos serveis educatius externs que intervenen a l'IES Ramon Turró i Darder són l'EAP (Equip d'Assessorament Psicopedagògic) i el LIC (Pla per a la Llengua i la Cohesió social).

En el cas de l'EAP, aquest servei es realitza els dimecres al matí, i es caracteritza per diverses estratègies que es posen damunt la taula perquè el sistema funcioni degudament. Aquest servei extern porta a terme dictàmens sobre les Necessitats Educatives Especials desenvolupant també un seguiment d'aquestes mateixes. A més a més, l'EAP consta d'una Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD) i també hi participen les reunions d'equips docents que es realitzen en els centres.

En segon lloc hem de destacar el pla LIC que està orientat cap a la inserció i la convivència amb els alumnes nouvinguts de famílies immigrants. El seu objectiu bàsic i principal és potenciar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular al centre educatiu amb l'objectiu d'integrar a tots els alumnes en aquest model educatiu sense diferenciació de procedència, origen, llengua, cultura o condició social. Així doncs l'equip del centre educatiu, format per docents, psicopedagogs, etc., ha de fomentar la formació de l'educació intercultural i el coneixement d'altres llengües i cultures i assessorar en la resolució de conflictes de caire intercultural.

Per portar a terme l'acció tutorial la direcció del centre designa un professor/a tutor/a que imparteixi classe en aquest grup d'alumnes. El seu nomenament serà, sempre que sigui possible, per tot el cicle en l'ESO i per tota l'etapa en el batxillerat. Les funcions dels tutors/es són coordinades pels responsables de cada nivell educatiu durant el 1r cicle d'ESO, el 2n cicle d'ESO i el Batxillerat. Els tutors/res de cada grup

d'alumnes d'ESO i batxillerat tenen en el seu horari lectiu dues hores setmanals de tutoria, una amb el grup d'alumnes (tutorial grupal) i una altra d'atenció individual, amb entrevistes amb els pares, per fer una gestió d'absències d'alumnes, etc. A part d'aquestes dues hores tots els tutors tenen assignada al seu horari una altra hora de reunió amb el coordinador de nivell i la resta de companys tutors del mateix nivell, per preparar els temes de tutoria i seguiment d'alumnes. Els tutors de CFGM tenen una hora de tutoria amb el grup classe i una hora de reunió amb el director per organitzar les tutories i les diverses incidències que es poden anar generant.

Els objectius de l'acció tutorial i els mitjans per assolir-los són conèixer l'alumne i seguir el seu procés d'aprenentatge. L'acció tutorial comporta una orientació personalitzada que parteix del coneixement de l'alumne, de les seves característiques personals i dels requeriments del seu entorn. El segon objectiu és orientar l'alumne proporcionant el suport acadèmic i personal que l'alumne/a necessita, mitjançant l'anàlisi de les fases de l'aprenentatge anterior, la predicció del rendiment futur i la confrontació amb els resultats actuals. Així doncs, el tutor ha d'ajudar els alumnes a superar les dificultats diàries de la tasca escolar. El tercer objectiu és portar a terme una dinamització del grup - classe i propiciar la participació activa. Per fer-ho és imprescindible potenciar l'autoconeixement del grup, la seva formació i cohesió i la solució de conflictes. Les sessions de tutoria al llarg del curs s'han d'estructurar perquè, entre d'altres continguts, ajudin a la creació del grup, a cohesionar-lo i a potenciar-lo. Un altre dels objectius recau en educar en valors; és a dir treballar per una educació per la pau (educació per a la solidaritat), per a la salut (educació per a la prevenció) i per a la convivència (educació pel civisme). El cinquè objectiu es basa en informar a les famílies a través de diversos moments: en primer lloc es reben els pares de 1r d'ESO a inici de curs, també hi ha una reunió d'inici de curs del tutor/a i tots els pares del grup - classe corresponent, una entrevista mínima per curs amb totes les famílies i entrevistes cada vegada que es produeixin situacions que ho requereixin (alteracions observades en l'alumne, manca d'integració o dificultats de relació, dificultats d'aprenentatge, actituds de rebuig del marc escolar o demanda de la mateixa família). A finals de cada trimestre i a finals de curs es donen als pares butlletins amb l'informe de les avaluacions. Si la família ho desitja es poden recollir al centre i es pot portar a terme una entrevista de seguiment amb el tutor. A més a més, prèviament als butlletins de notes finals s'ha transmès informació de les preavaluacions a les famílies per informar-los del ritme i les situacions dels seus fills.

L'atenció a les necessitats educatives dels alumnes ha de plantejar-se des d'una perspectiva global de centre i des del punt de vista de la participació prioritària dels alumnes en entorns ordinaris. El pla d'atenció a la diversitat necessita una bona planificació per a poder-se portar a terme. En aquest sentit és interessant destacar que s'ha de portar a terme un bon traspàs d'informació dels alumnes des de l'etapa de primària perquè els centres de secundària que la rebin puguin observar i analitzar quina és la diversitat i l'heterogeneïtat d'alumnes que trobaran en les seves classes. Per tal de planificar les actuacions que es portaran en terme fent referència a aquests temes, des del centre es programaran reunions de coordinació d'actuacions que requeriran la participació de responsables de la direcció de l'institut i d'altres docents que tenen responsabilitats específiques sobre aquest tema, tant si es tracta pel seu càrrec com per la funció que exerceixen en l'equip docent. Aquestes reunions són: reunió equip de coordinació (Coord. Pedagògic/a – Coord. Nivell) setmanal, reunió de tutors amb els/la coordinadors/es de nivell setmanal, reunions d'equips docents setmanal, reunió equip d'orientació educativa – EAP Setmanal.

Les mesures específiques d'atenció a la diversitat a l'ESO serien, en el cas dels alumnes a l'aula ordinària, mesures de reforç dels aprenentatges, mesures d'ampliació dels aprenentatges, plans individualitzats, adaptació dels continguts d'acord amb els programes de diversificació curricular o en el cas de l'aula d'acollida. La forma d'organització en la qual es pot portar a terme a l'aula és a través de diferents mesures com ara la intervenció de dos professors a l'aula, agrupant els alumnes de forma flexible, donar suport en petits grups i també fins i tot es pot treballar l'atenció a l'alumnat de manera individualitzada dins l'aula ordinària o fora d'ella, amb una atenció encara més enfocada cap a l'alumne/a en qüestió.

D'acord amb la situació de cada alumne/a i del curs del qual provingui (6è de primària, 1r, 2n, 3r o 4t d'ESO) es portarà a terme un tipus d'atenció a la diversitat o un altre tenint en compte uns aspectes rellevants. En el cas dels alumnes sense dictamen de l'EAP es van planificant mesures de reforç en el cas dels alumnes que inicien l'etapa de secundària i tenen mancances per assolir les competències i els objectius de l'etapa anterior, és a dir, de la primària. Per tal d'observar quines són aquestes mancances des de l'escola primària es traspassa la informació d'aquell/a alumne/a al centre de secundària, en aquest cas l'IES Ramon Turró i Darder. Les mesures de reforç que posteriorment s'agafaran seran activitats en petit grup en matèries com la llengua catalana, la llengua castellana i les matemàtiques. En el moment de portar a

terme l'avaluació, els criteris que es seguiran seran els que tenen per objectiu que s'hagin assolit les competències bàsiques. Tanmateix, una altra de les maneres perquè aquests alumnes superin les seves dificultats en l'aprenentatge serà que portin a terme els plans individualitzats, és a dir, el recull del conjunt d'ajudes, suports i adaptacions que l'alumne/a pugui necessitar en els diferents moments i contextos escolars. Els alumnes als quals se'ls implantarà el PI seran aquells que tinguin un dictamen de l'EAP ja que es considera que únicament amb les mesures de reforç o ampliació de l'aula ordinària no progressaran en el seu aprenentatge.

El control d'aquests plans es porta a terme a través d'una comissió d'atenció a la diversitat que promou les mesures d'informació general, d'ajuda i d'assessorament al tutor/a de l'alumne/a i a l'equip de professors en general per a la seva elaboració i aplicació. Posteriorment, les conclusions del seguiment són comunicades als tutors. El PI s'ha de realitzar des de la perspectiva inclusiva i ha d'incloure els interessos i les capacitats de l'alumne/a i les expectatives de la família per construir l'itinerari formatiu al llarg de l'etapa i també que es faciliti l'orientació en finalitzar-la. La finalització del PI es pot portar a terme en qualsevol moment i abans del temps que s'hagi previst en què havia de finalitzar tant si ho proposa el tutor/a, el coordinador/a del pla o fins i tot la mateixa família pot demanar aquesta finalització del PI, cosa que la comissió d'atenció a la diversitat del centre portarà a terme després de la sol·licitud de la família. La decisió motivada de finalitzar anticipadament un pla individualitzat l'ha de prendre i signar el director/a, hi ha de constar el coneixement de la família i es farà constar en el document del pla i en l'expedient acadèmic de l'alumne/a.

A banda dels casos de PI per alumnes que necessiten reforç, també hi ha els plans individualitzats pels alumnes amb altes capacitats intel·lectuals i un elevat rendiment acadèmic. Per ells es poden proposar PI's que comportin la reducció de la durada de l'etapa educativa amb la qual cosa la direcció del centre ha de demanar-ne l'autorització per aplicar-la.

Una altra de les característiques del pla d'atenció a la diversitat es basa en els programes de diversificació curricular amb l'objectiu d'afavorir que els alumnes que ho requereixin puguin assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada. Aquests programes comporten una organització curricular diferent i, eventualment, un horari de permanència al centre

també diferent, ja sigui perquè comparteixen l'escolaritat ordinària amb altres activitats externes al centre o perquè els centres organitzen altres activitats en altres espais. En el moment de redactar aquest document el centre desenvolupa un programa de diversificació curricular – modalitat B -, anomenat Aula Oberta “La Piona” gestionat pel centre però en el qual l'alumne/a cursa una part o la totalitat de l'àmbit pràctic amb activitats externes al centre. L'horari d'aquestes activitats externes serà del 40% de les activitats lectives (12 hores). En tot cas, la incorporació en un programa de diversificació curricular és voluntària, per la qual cosa requereix l'acceptació tant de l'alumne/a com dels seus pares o tutors legals. La participació en les activitats previstes en aquests programes s'ha de presentar als alumnes com una oportunitat per millorar els seus aprenentatges i assolir les competències bàsiques i, per tant, s'ha de requerir el compromís d'aprofitar l'oportunitat que se'ls ofereix. Així mateix, han de poder-s'hi incorporar en qualsevol moment del curs.

La durada del pla d'atenció a la diversitat es porta a terme en aquests moments. Per als alumnes que s'hi incorporen en acabar el segon curs de l'ESO i per als alumnes que s'hi incorporen durant el tercer curs de l'ESO tindran una durada de dos cursos. Per als alumnes de quart d'ESO que han cursat tercer i ja han repetit una vegada a l'etapa, el programa serà d'un curs, o bé s'incorporaran directament al segon curs del programa en cas que aquest tingui efectivament una durada de dos cursos. Per als alumnes que s'hi incorporen en acabar de cursar quart d'ESO, la durada del programa serà d'un any.

El disseny del pla d'atenció a la diversitat conté unes característiques específiques com són les següents: els principis pedagògics, metodològics i organitzatius de l'aula oberta, així com els criteris i procediment d'assignació d'alumnes es detallen al conveni d'Aula Oberta “La Piona” formalitzat per l'Ajuntament de Malgrat de Mar, la Delegació Territorial d'Educació al Maresme i Vallès Oriental i el propi centre. D'altra banda, el professorat que hi imparteix classes té la responsabilitat d'efectuar les programacions corresponents i definir els criteris d'avaluació, promoció i acreditació corresponents. El programa de diversificació curricular Aula Oberta “La Piona” s'estructura en tres àmbits, per mitjà de projectes interdisciplinaris. En primer lloc l'àmbit de caràcter lingüístic i social que inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de ciències socials, geografia i història, educació per a la ciutadania i els drets humans, llengua catalana i llengua castellana. En segon lloc l'àmbit científic i tecnològic que inclou els aspectes bàsics corresponents a les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologies. En tercer lloc i per últim l'àmbit

pràctic que consisteix en activitats estructurades de caràcter pràctic i funcional que promoguin l'adquisició de les habilitats personals necessàries per a la vida adulta i professional. Al mateix temps es desenvoluparan activitats que contribueixin a l'orientació professional dels alumnes. Els alumnes cursaran, també, dues hores d'educació física. Les programacions dels diversos àmbits preveuran accions específiques de preparació de les proves d'accés als Cicles Formatius de Grau Mig.

L'avaluació es portarà a terme de la següent manera: l'avaluació dels alumnes que cursin un programa de diversificació curricular té com a referent les competències bàsiques i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació específics del programa. L'avaluació ha de ser, com la de la resta d'alumnes del centre, contínua i, alhora, global i diferenciada segons els diferents àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del programa. Quan el progrés de l'alumne no respongui als objectius previstos en el programa de diversificació curricular corresponent, es prendran les mesures educatives pertinents entre les quals l'exclusió del programa. En qualsevol dels dos cursos del programa de diversificació curricular els alumnes poden fer activitats extraordinàries, destinades a possibilitar la recuperació dels àmbits, projectes interdisciplinaris o matèries amb qualificació negativa, i ho faran en els mateixos termes plantejats amb caràcter general. Els alumnes participants tenen l'obligació de recuperar les matèries pendents de 1r cicle d'ESO per tal d'obtenir el graduat en educació secundària obligatòria. Els professors del programa han de fer un seguiment individualitzat de l'activitat de cadascun dels alumnes i disposar d'un registre de l'evolució dels seus aprenentatges. Així mateix, atès el necessari compromís que s'ha d'establir amb els alumnes en relació amb la seva participació en el programa de diversificació curricular com una oportunitat per a la millora dels seus aprenentatges i de les competències bàsiques, caldrà que l'autoavaluació dels alumnes mateixos esdevingui un element clau en el seu procés d'aprenentatge. Caldrà incidir especialment en hàbits i valors com l'assistència regular a classe, la puntualitat, la correcció en el tracte amb els altres, la responsabilitat, l'ordre, la constància i la iniciativa. L'avaluació la fa l'equip docent que imparteix ensenyaments als alumnes del programa, coordinat pel tutor/a del grup. Les decisions derivades de l'avaluació es prendran de manera col·legiada, d'acord amb allò que, per a aquests programes, es determini en el projecte educatiu. Si en finalitzar el primer curs del programa de diversificació curricular l'equip docent considera que l'alumne/a ha assolit en grau suficient els objectius i les competències bàsiques i sempre que

aquesta mesura afavoreixi el seu desenvolupament escolar i personal, l'equip docent pot decidir que faci el quart curs d'educació secundària obligatòria seguint el currículum general a l'aula ordinària, si cal amb adaptacions o ajustaments de la programació general o mesures de reforç.

La titulació de l'ESO s'obté de la següent manera: l'alumne/a dels programes de diversificació curricular obté el títol de graduat en educació secundària obligatòria si supera tots els àmbits i matèries que integren el programa. També pot obtenir el títol l'alumne/a que, havent superat els tres àmbits, tingui avaluació negativa d'una o dues matèries, o excepcionalment de tres, sempre que a criteri de l'equip docent hagi assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

Per altra banda, també es poden observar diversos models d'atenció a la diversitat segons els cursos en els quals es posarà en pràctica: a 1r d'ESO hi hauria grups heterogenis, constituïts a partir de la informació disponible en els informes de traspàs primària – secundària. Els possibles alumnes repetidors es distribueixen equitativament entre els grups concedits. També es preveuen mesures específiques de reforç en les matèries instrumentals (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques) consistents en el desdoblament en petit grup d'aquells alumnes que presentin més dificultats. D'altra banda, es preveuen mesures d'atenció educativa, fora d'horari lectiu, com a suport a l'organització personal, tècniques d'estudi i reforç específics.

A 2n d'ESO es constitueixen grups de caràcter homogeni, en funció del nivell acadèmic de l'alumnat. S'estableixen també dos itineraris: un de ritme normal i un altre de ritme lent d'aprenentatge. Per al grup de ritme lent d'aprenentatge es preveurà l'estratègia de dos professors a l'aula.

A 3r i 4t d'ESO es volen constituir grups de caràcter homogeni, en funció del nivell acadèmic de l'alumnat. Aquí també s'estableixen dos itineraris: el de ritme normal i el de ritme lent d'aprenentatge. En el cas de 3r d'ESO al grup de ritme lent d'aprenentatge es preveurà l'estratègia de dos professors a l'aula, en funció de les disponibilitats horàries.

En el cas del 4t d'ESO, per al grup de ritme lent d'aprenentatge també es podrà preveure l'estratègia de dos professors a l'aula, en funció de les disponibilitats horàries i la tipologia dels alumnes, tenint en compte les necessitats de desdoblament als grups de batxillerat.

Per altra banda, es constituïran grups de diversificació curricular al 3r i 4t d'ESO, en el marc del programa Aula Oberta "La Pilona".

D'acord amb l'aspecte sobre la mobilitat de l'alumnat d'ESO entre els diversos itineraris degut al fet que en certs moments pot ser convenient revisar l'assignació d'un determinat alumne a un itinerari concret, i amb l'objectiu de facilitar la mobilitat de l'alumnat si l'equip docent d'un determinat nivell ho considera convenient, es preveurà una reunió trimestral d'equip docent (tots els professors del nivell) a fi i efectes de tractar aquesta qüestió. Aquesta reunió es realitzarà, normalment, a finals del primer trimestre. Aquest model tindrà una vigència de quatre cursos, a partir del curs següent a l'aprovació d'aquest document (2012-2013 a 2016-2017), sempre i quan la disponibilitat horària ho permeti i no sigui necessari modificar-lo en algun dels nivells educatius com a conseqüència de canvis legislatius relacionats amb l'estructura dels estudis d'Educació Secundària Obligatoria. El darrer curs d'aplicació d'aquest model es revisarà i s'adaptarà a les noves necessitats que es puguin esdevenir.

1.3. Justificació psicopedagògica

La justificació psicopedagògica de la unitat didàctica que vaig desenvolupar a l'institut Ramon Turró i darder de Malgrat de Mar està basada principalment en diferents corrents i teories psicopedagògiques de les quals farem referència a continuació.

En primer lloc vull destacar que portant a terme les activitats de la unitat didàctica, des de les inicials fins a les de síntesi, m'he basat en seguir els processos de la piràmide o taxonomia de Bloom en la qual es van superant i es va augmentant el nivell de dificultat de les activitats de l'alumnat fins a aconseguir arribar a nivells de reflexió i de creació per part dels alumnes.

Per altra banda, vull destacar i fer una menció especial a la teoria de l'aprenentatge significatiu de David Ausubel en la qual els nous coneixements es van incorporant en l'alumne a partir d'una sèrie de passos i d'aspectes que s'han de tenir en compte. En relació amb la piràmide de Bloom, l'alumnat rep una informació que desconeixia fins aquell moment i que ha relacionat amb els coneixements que ja portava incorporats. Perquè els diferents passos es puguin desenvolupar cal que per

part del docent es produeixi un guiatge i unes explicacions a partir d'uns materials que han d'adequar-se a les capacitats dels alumnes.

Principalment aquestes teories són les que he utilitzat per tal de portar a terme les meves activitats de la unitat didàctica. Opino que és una nova manera, sumada al treball per competències, en la qual els alumnes poden créixer tant a nivell personal com acadèmic.

La raó per la qual vaig escollir portar a terme activitats que puguin treballar aquestes teories és perquè els alumnes han d'aprendre i arribar més lluny en la recepció de coneixements per part de l'escola. Han de ser capaços de nodrir-se d'una educació que, rere les parets dels centres educatius, els farà persones i ciutadans lliures. Des del tema o l'activitat més elemental d'una classe es pot formar a persones mitjançant la comprensió, l'assimilació i posteriorment els raonaments i les reflexions sobre el que han estudiat.

En conclusió, considero interessant el fet de poder contribuir amb aquestes teories a fer que els alumnes treballin a partir de nous mètodes que busquen la seva reflexió i la comprensió dels fenòmens que tenen al seu voltant per davant de la metodologia únicament basada i fonamentada en la memorització tradicional i mecànica d'uns continguts sense trobar-hi cap sentit ni utilitat pràctica.

1.4. Fonaments teòrics

1.4.1. Teories de l'ensenyament

Per parlar de les diferents teories de l'ensenyament des de l'àmbit de la psicologia, és interessant fer referència, en primer lloc, a la teoria del constructivisme, de la qual destaquen dos grans autors que a continuació tractarem: Piaget i Vigotsky.

El constructivisme és un corrent que implica que el desenvolupament d'un ésser humà és una construcció influenciada per la interacció dels altres.

Així doncs, en relació amb aquesta definició, Piaget, dins la psicologia evolutiva de mitjans del segle XX, és el pare de la teoria de la triple A: adaptació, assimilació i acomodació. Explica de quina manera en la nostra evolució generem uns mecanismes entre les tres accions que ens permeten avançar. Així doncs, el desenvolupament com a procés de canvi és el resultat dels tres elements, de les tres "A".

La tasca del docent, en aquest sentit, és saber què han adoptat els alumnes per tal d'introduir-los noves informacions que els permetin una adaptació que acabarà originant el desenvolupament.

Piaget destaca, doncs, per la seva teoria cognitiva. Les teories cognitives, en primer lloc, s'encarreguen d'emfatitzar els pensaments conscients dels adolescents. Concretament Piaget sosté en la seva teoria que les persones construeixen activament la seva comprensió del món i passen per quatre estadis de desenvolupament cognitiu. A més a més, en la seva teoria explica els estadis de desenvolupament de la persona i classifica, segons cadascuna de les etapes educatives, quins processos es porten a terme per part dels nens, nenes i adolescents. A l'etapa d'educació infantil els nens i nenes comencem a conèixer i a descobrir els conceptes d'espai i temps, entre d'altres; en l'educació primària s'inicien en les manipulacions concretes, les línies del temps, narracions, descripcions del passat, etc., i en l'educació secundària ja es produeix un salt més endavant quan es produeix la comprensió de fets històrics complexos i l'anàlisi hipotètico-deductiva.

Els fonaments teòrics en els quals s'inscriu el currículum d'educació secundària i la meua unitat didàctica es caracteritzen per seguir les teories de psicòlegs com Vigotsky i Ausubel.

En primer lloc, és important destacar l'estudi que va portar a terme Lev Semianovitch Vigotsky sobre quina és la manera en què es produeix el desenvolupament cognitiu en els éssers humans des del punt de vista sociocultural. En aquest sentit, Vigotsky va tractar aquest tema destacant la importància de la cultura i la interrelació entre les persones per adquirir nous coneixements.

El nucli central de la seva teoria és que només els éssers humans posseeixen la capacitat de transformar el medi per als seus propis objectius. A partir d'aquí, la seva obra destaca pel tema que va desenvolupar i analitzar: la mediació social en l'aprenentatge i la funció de la consciència.

És interessant i important destacar que Vigotsky es va dedicar a l'ensenyament durant tota la seva vida i, per aquest motiu, la seva teoria va defensar sempre el paper que juga la cultura en el creixement dels processos mentals superiors considerant-los de naturalesa social i considerant que la seva teoria subratlla les relacions entre l'individu i la societat.

Segons l'estudi i la perspectiva de Vigotsky la cultura es forma dins els éssers humans. Quan naixem posem unes determinades funcions mentals que pateixen canvis degut a les diferents cultures en les quals han nascut i posteriorment creixen i viuen. Això suposa que, amb dos nens, un d'occident i l'altre d'orient, les formes d'aprenentatge que els ajudaran a desenvolupar les seves funcions mentals superiors seran diferents.

Així doncs es pot afirmar que: "ningún conjunto de capacidades cognitivas es necesariamente más "avanzado" que otro; en lugar de ello, representan formas alternativas de razonamiento o "herramientas de adaptación", que ha evolucionado debido a que permiten los niños adaptarse con éxito a los valores y tradiciones culturales...".¹

Per Vigotsky un dels aspectes més importants era la rellevància de les contribucions socials al creixement cognitiu en detriment al descobriment auto iniciat per part del nen/a o alumne/a en el cas de l'escola.

Segons el psicòleg rus, molts dels descobriments que els nens porten a terme apareixen en una relació de guiatge i recepció del missatge entre un tutor –per

---

¹ Maldonado Valencia, Maria Alejandra. *El aprendizaje significativo de David Paul Ausubel*, www.monografias.com

exemple el professor- i l'alumne que l'està escoltant i que intenta seguir les consideracions que aquest guia li està oferint per interioritzar les instruccions donades i acabar-les utilitzant en benefici propi, com a eina d'aprenentatge per descobriment.

Per aconseguir un desenvolupament i creixement de caire cognitiu l'element indispensable al qual hem de fer referència és el llenguatge. Aquest és el mitjà per expressar idees i plantejar preguntes, les categories i els conceptes per al pensament i els vincles entre el passat i el futur. Per Vigotsky la forma de parlar privada, és a dir, parlar amb un mateix, fa que el llenguatge orienti el desenvolupament cognitiu.

A nivell escolar és interessant destacar d'aquesta teoria que es pot trobar una relació entre el pensament lògic i la capacitat lingüística ja que el desenvolupament lingüístic no està al marge de les representacions abstractes. Així doncs, aquesta relació servirà per portar a terme operacions lògiques a través de les quals els nens podran treballar altres relacions de caràcter abstracte.

Aquest aspecte és interessant en sí perquè una vegada a l'escola, els alumnes parlen mitjançant la parla privada i és un recurs que s'utilitza perquè els estudiants parlin per sí mateixos per dirigir el seu aprenentatge.

En segon lloc, el llenguatge és important per un altre aspecte: a partir de les converses i els intercanvis del nen amb els altres adults com els professors, o companys, etc., i per tant amb el guia o instructor que els indica el camí a seguir, es produeix el desenvolupament cognitiu.

Vigotsky afirma que els nens aprenen mitjançant una participació guiada degut al fet que participen en activitats rellevants des del punt de vista cultural acompanyats d'altres companys que els proporcionen l'ajuda i els estímuls que necessiten. Aquesta forma de portar a terme l'aprenentatge és una manera de fer que les cognicions dels nens són moldejades quan participen juntament amb els adults i d'altres individus en les tasques que realitzen des del punt de vista cultural. Així doncs, els nens aprenen en les circumstàncies en les quals un guia, generalment els pares d'aquest nen o nena, els presenten tasques cognitives i que han de desenvolupar mitjançant aquests processos. En aquest sentit, Piaget no hi donava tanta importància.

Fins ara hem fet referència a quin és el tipus d'aprenentatge, guiat, en el qual els nens i nenes poden desenvolupar més els seus processos cognitius, però una altra qüestió fonamental és saber de quina manera ho podem aconseguir. Així doncs, les estratègies que s'utilitzen, i que personalment he portat a terme durant les sessions realitzades a l'institut, són les següents.

En primer lloc, donar als alumnes procediments facilitadors davant de certes qüestions que estiguin aprenent per tal que els sigui més fàcil portar a terme el desenvolupament d'exercicis com aquells o per resoldre la tasca. Per tant es tracta de donar als alumnes estratègies i recursos que els ajudin a entendre un text, a resoldre un problema, entre d'altres. En relació amb aquest aspecte se'ls pot ensenyar també a utilitzar-los i a saber amb quina quantitat fer servir aquestes estratègies o marcant quins són els elements bàsics del que han de resoldre.

En segon lloc, és important també que el professor pensi en veu alta perquè els alumnes observin què és el que destaca dels estudiants a l'hora de, per exemple, resoldre problemes.

En tercer lloc, és important anticipar les àrees difícils, és a dir, aprofundir el paper que té el professor de corrector i de jutge, en el bon sentit, de la tasca dels alumnes.

En quart lloc s'ha de destacar que el docent ha de proporcionar recolzament i, per fer-ho més real, donar als estudiant targetes amb senyals a partir de les quals, a mida que l'alumnat va adquirint pràctica, aquestes targetes es fan innecessàries ja que únicament han estat unes "targetes d'ajut" en el moment en què els estudiants portaven a terme la seva feina.

En cinquè lloc és important que en algunes ocasions, com a professors, pares, adults, en definitiva, mostrem als nens exemples mig resolts perquè els marquem el camí del que han de portar a terme per tal que posteriorment, de forma autònoma i independent, ho acabin resolent.

En sisè lloc és clau l'aspecte sobre regular la dificultat de les tasques i les activitats que oferim als alumnes començant des de coses senzilles per anar incrementant aquesta dificultat.

En setè lloc és important que formem els alumnes a partir d'un ensenyament recíproc per fer que també puguin realitzar el paper de professors, puguin participar i plantejar preguntes per aconseguir que també adquireixin el seu propi nivell d'autonomia i d'importància dins l'aula.

Per últim és interessant oferir una llista de verificació als alumnes perquè d'alguna manera ells s'autoavaluin i perquè els pugui ajudar a regular la qualitat de les seves respostes.

Així doncs, enllaçant-ho amb aquestes directrius per aplicar-les al centre, és imprescindible destacar les aplicacions que en aquests ha de tenir la perspectiva de Vigotsky: sobretot s'han de portar a terme plans d'estudi en els quals s'inclougui la interacció social, tant entre alumnes i professors com entre els alumnes i la comunitat.

Si el coneixement es construeix des de l'experiència és interessant també que s'introdueixin en els processos educatius activitats que es puguin desenvolupar a partir de l'experiència, la pràctica i la comprovació per donar una relació a allò que estudien amb l'entorn que els envolta. D'aquesta manera, també és important tenir en compte el treball en grups de forma cooperativa o en equips perquè es treballi de forma més global, perquè s'apreguin a respectar les idees i opinions de tothom i perquè participin entre ells. En relació amb aquesta forma de treball, és important que també aprenguin a aportar solucions a partir dels errors que hagin pogut cometre i finalment pels alumnes el fet que tinguin més autonomia i que busquin i intentin indagar els aporta també noves maneres d'aprendre i diversos camins per on buscar i descobrir el que necessiten, mitjançant l'exploració i la investigació fins a trobar la seva solució.

Vigotsky va desenvolupar la teoria de la Zona de Desenvolupament Proper (ZDP) en la qual apostava per una relació estreta entre el desenvolupament i l'aprenentatge, considerant aquest últim com un factor del desenvolupament dels individus i, més concretament, dels nens i nenes. Segons el propi psicòleg aquesta teoria significa el següent: "la distancia entre el nivel de desarrollo, determinado por la capacidad para resolver independientemente un problema, y el nivel de desarrollo potencial, determinado a través de la resolución de un problema bajo la guía de un adulto o en colaboración con otro compañero más capaz".²

La zona de desenvolupament potencial es refereix a les funcions que no han madurat completament en el nen però que estan en procés de fer-ho i que són les que necessiten l'ajuda o el tutor que els guïi en aquest camí. Contràriament hi haurà la zona de desenvolupament real que serà la que té totes les funcions madures.

En l'aprenentatge escolar l'alumne/a i l'activitat que porta a terme està guiada per la opinió i l'objectiu que el professor/a busca que realitzin els seus alumnes a partir de les eines i els símbols que el docent els ofereix. Així doncs, aquest ajuda els seus alumnes a activar els coneixements previs, a través de les eines, i a estructurar-los a través dels símbols. Aquesta acció la porta a terme mitjançant experiències d'aprenentatge que no siguin ni massa fàcils ni massa difícils, sinó adequant-les a les possibilitats i les capacitats que aquells alumnes tinguin en aquell moment; per tant aquestes tasques es faran per treballar i acostumar "l'àrea o zona de desenvolupament potencial" amb l'objectiu d'ampliar-la i desenvolupar-la. Així s'aconsegueix que els processos d'ensenyament aprenentatge es solapin i l'activitat

---

² Maldonado Valencia, Maria Alejandra. *El aprendizaje significativo de David Paul Ausubel*, www.monografias.com

de l'alumne/a i del professor/a es converteixin en mediadors de tot el procés d'ensenyament - aprenentatge.

Per a aconseguir que l'alumne/a aconseguixi desenvolupar processos cognitius més elevats és interessant destacar els Processos Psicològics Superiors (PPS). Aquests s'originen en la vida social i en la participació en activitats del nen o nena amb les persones del seu entorn. Per a la seva constitució s'ha d'introduir una línia de desenvolupament cultural a través de la qual els elements socials intervindran en la constitució d'aquests processos.

Vigotsky va sostenir que l'evolució orgànica es forma fins a un punt en què apareix la cultura, malgrat que Geertz afegeix, contràriament, que el raonament de Vigotsky suggereix que l'evolució orgànica i el procés sociocultural són dos processos aïllats i l'últim només té lloc quan el primer s'ha completat. Segons Geertz s'ha de considerar la manera en què l'evolució orgànica pot haver estat influïda per les primeres formes culturals.

Per Vigotsky existien dues línies de desenvolupament: la natural i la cultural; en relació a elles també oferia una distinció entre funcions psicològiques elementals, en referència a la línia de desenvolupament natural, i les funcions psicològiques superiors, vinculades a la cultura.

Tal i com hem vist fins ara, Vigotsky va establir una relació entre aprenentatge i desenvolupament i, segons els seus estudis, va resumir en tres aquestes posicions teòriques. En primer lloc va destacar que hi ha moments en què els processos de desenvolupament del nen són independents de l'aprenentatge; en aquest cas l'aprenentatge es comprèn com un factor extern al desenvolupament i únicament utilitza els resultats del desenvolupament en comptes de modificar-lo. Per tant, doncs, el desenvolupament s'entén com una condició perquè es produeixi l'aprenentatge però no es considera un resultat d'aquest.

En segon lloc, podem destacar el moment en què l'aprenentatge és desenvolupament quan es relaciona el procés de l'aprenentatge d'un nen o d'una nena amb la formació dels seus hàbits, per tant identificant-lo amb el seu desenvolupament.

Finalment, en tercer i últim lloc, observem que segons Vigotsky, hi ha moments en què el desenvolupament es basa en dos processos diferents però relacionats entre sí: per una banda el desenvolupament està basat en la maduració que depèn del desenvolupament del sistema nerviós i, per altra banda, trobem l'aprenentatge que també forma part d'un procés evolutiu. L'aprenentatge estimula la maduració del nen i

cosa que suposa el punt més nou i notable d'aquesta teoria en què s'atribueix un extens paper a l'aprenentatge dins el desenvolupament del nen.

Tornant a fer referència a la Zona de Desenvolupament Proper és interessant concretar que es tracta de la distància entre el nivell real de desenvolupament determinat per la capacitat de resoldre de forma independent el problema i el nivell de desenvolupament potencial determinat a través de resoldre un problema sota la guia d'un adult o en col·laboració amb un altre company més capaç. Segons Vigotsky: *“Nosotros postulamos que la ZDP es un rasgo esencia del aprendizaje, es decir, el aprendizaje despierta una serie de procesos evolutivos internos capaces de operar sólo cuando el niño está en interacción con las personas de su entorno y en cooperación con algún semejante. Una vez que se han internalizado estos procesos, se convierten en parte, de los logros evolutivos independientes del niño”*.³

En definitiva, l'anàlisi que fa Vigotsky dóna una importància significativa a la interacció social i el tret principal d'aquesta posició teòrica és que els processos evolutius no coincideixen amb els processos de l'aprenentatge.

Podem observar el següent quadre en què s'estructura més clarament la Llei de Doble Formació i la Zona de Desenvolupament Proper. A més cal destacar els dos mitjans a través dels quals Vigotsky planteja la llei de la doble formació: les eines i els símbols. Ambdós elements són els mediadors que permeten que els alumnes adquireixin i estructurin els seus coneixements i que, a la vegada, estan interrelacionats. Les eines són externes, i són les encarregades de transformar els estímuls que provenen de l'exterior i que han d'ajudar a activar els coneixements previs. En segon lloc hi haurà els símbols, que són interns i que no modifiquen els estímuls que provenen de l'exterior sinó que estructuren els coneixements previs.

Vigotsky explica que el coneixement s'adquireix, primer, processant-lo des de l'exterior amb les eines i, després, estructurant-lo en l'interior a través dels símbols. Aquests mediadors són els que creen la zona de desenvolupament potencial que permet als alumnes accedir a nous aprenentatges i que ajuda a crear graus d'autonomia i independència per aprendre a aprendre'n més.

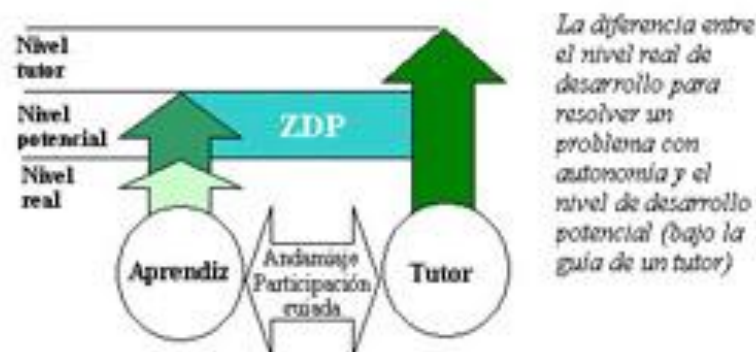
³ Maldonado Valencia, Maria Alejandra. *El aprendizaje significativo de David Paul Ausubel*, www.monografias.com

Ley de Doble Formación (LDF)

educacion.idoneos.com

Zona de desarrollo próximo (ZDP)

Un altre dels psicòlegs que és important destacar és David Paul Ausubel. Els seus estudis van originar i edificar la teoria de l'Aprenentatge Significatiu. Així doncs, la teoria de l'Aprenentatge Significatiu va néixer a la dècada dels 70 quan les propostes de Bruner sobre l'Aprenentatge per Descobriment estaven prenent força. En aquell moment, des de l'escola es treballava des del punt de vista següent: era el nen el que havia de construir el seu propi coneixement a través del descobriment dels continguts.

Ausubel considera, però, que l'aprenentatge per descobriment no ha de considerar-se oposat a l'aprenentatge per exposició, és a dir, l'aprenentatge tradicional en el qual els alumnes reben la informació del professor. Ambdós sistemes són

interessants, poden aconseguir bons resultats i un aprenentatge significatiu o memorístic i repetitiu.

Centrant-nos en l'aprenentatge significatiu –que és el que hauria de treballar-se als centres educatius- els nous coneixements s'incorporen a l'estructura cognitiva de l'alumne/a. Això s'aconsegueix en el moment en què l'alumne/a relaciona els coneixements nous que aprèn amb els que anteriorment ja havia adquirit i tenia interioritzats; tanmateix també és important que l'alumne/a s'interessi pel que està aprenent i li estan ensenyant.

Així doncs, l'aprenentatge significatiu s'incerta dins la teoria constructivista a través de la qual és el propi individu-organisme el que genera i construeix el seu aprenentatge.

Quan es desenvolupa un aprenentatge significatiu hi ha tota una sèrie d'avantatges que s'aconsegueixen: els alumnes poden retenir i emmagatzemar de forma més duradora la informació que reben, els és més fàcil adquirir nous coneixements perquè els anteriors adquirits estan clars en les estructures cognitives i com que la nova informació es relaciona amb l'anterior és més senzill guardar-la i retenir-la a la memòria a llarg termini. Com que es poden relacionar uns i altres coneixements es tracta d'un aprenentatge actiu perquè depèn de l'assimilació de les activitats d'aprenentatge per part de l'alumne i per últim, és personal ja que la significació d'aprenentatge depèn dels recursos cognitius de l'estudiant.

Per aplicar aquest tipus d'aprenentatge en una aula, i tal com he pogut comprovar durant les meves pràctiques, hi ha uns requisits bàsics que s'han de donar perquè es produeixi un aprenentatge d'aquestes característiques. El primer requisit és que el material que proporciona el docent tingui una significativitat lògica, és a dir, el material que s'ofereix a l'estudiant ha d'estar organitzat i estructurat perquè el coneixement es rebi de forma ordenada i es pugui assimilar i interrelacionar amb allò que els alumnes ja sabien prèviament.

Per altra banda, aquest material també ha de tenir una significativitat lògica perquè, com hem esmentat anteriorment, l'alumne/a pugui connectar amb coneixements previs i, a més, gaudeixi d'una memòria a llarg termini per a poder-los aplicar.

A tot això és bo afegir que el professor o professora ha de conèixer l'alumnat que té a l'aula i per tant ha de considerar quins coneixements previs té i, en relació

amb ells, quins són els materials que li poden anar millor per portar a terme un aprenentatge significatiu. A més a més, una vegada extrets aquests materials han de saber estructurar-se i oferir als alumnes en el moment adequat perquè treballin en funció dels passos que el professor els dóna i a partir dels quals els guia. Enmig d'aquest guiatge, doncs, la motivació que el professor ofereixi als seus alumnes serà molt important ja que serà la manera a través de la qual l'alumne s'interessarà per aprendre degut a un bon ambient a l'aula i a la participació i ajuda que li està oferint el professor, cercant el millor d'ell o d'ella. A més a més, d'acord amb els materials dels quals el professor ha de gaudir per mostrar als alumnes és important i adient que es faci ús de dibuixos, diagrames, fotografies, entre d'altres, és a dir, de fonts perquè l'alumnat aprengui a partir d'altres materials i pugui veure reflectits els coneixements en altres suports i maneres de transmetre la informació.

Tanmateix totes aquestes estratègies no es podrien portar a terme si no fos perquè hi ha un vehicle per mitjà del qual es transmeten: el llenguatge. L'aprenentatge significatiu s'aconsegueix per mitjà de la verbalització i del llenguatge i per tant requereix que es produeixi una comunicació entre els diferents individus i amb un mateix.

Finalment, i com a aspecte més destacable –malgrat que pot semblar obvi- és interessant afirmar que l'alumne/a ha de tenir una actitud favorable davant d'allò que se'ls explica. Per tant l'alumne/a ha d'estar receptiu i el paper del docent és saber motivar sempre a aquest alumnat, tant si té més dificultats o facilitats com si en té menys.

Per últim, és oportú destacar les aportacions que Ausubel va fer a la teoria constructivista, de les quals en podem ressaltar una de forma concreta i determinada: la principal aportació és el seu model d'ensenyament per exposició per promoure l'aprenentatge significatiu en comptes de l'aprenentatge memorístic o de memòria. Aquest tipus d'aprenentatge és interessant perquè consisteix en explicar o exposar fets o idees per ensenyar relacions entre diversos conceptes. Tanmateix anteriorment els alumnes han de tenir algun coneixement d'aquests conceptes previs.

1.4.2. La taxonomia de Bloom

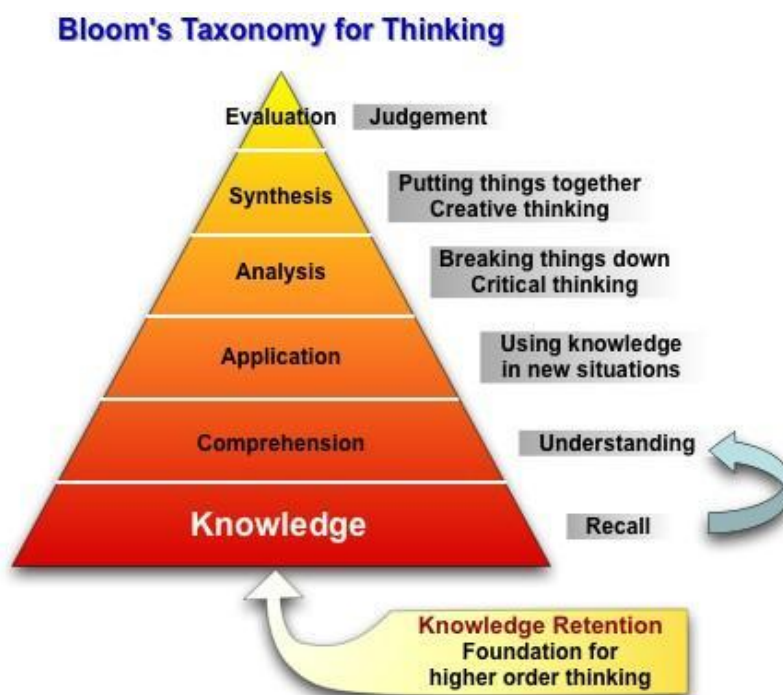
La taxonomia de Bloom rep aquest nom degut al doctor en educació que va ser l'encarregat d'elaborar-la, Benjamin Bloom, l'any 1948.

Aquesta piràmide descriu els diferents nivells d'aprenentatge i els estadis pels quals transcórrer l'alumne/a des de les accions més elements o bàsiques fins a les funcions mentals superiors. Així doncs, s'entén com els objectius del procés d'aprenentatge, és a dir, després de realitzar un procés d'aprenentatge els estudiants han d'haver adquirit noves habilitats i coneixements.

És un mètode que serveix al docent per observar la progressió dels seus estudiants i analitzar a partir de quina metodologia i quins recursos ho han aconseguit, precisament amb el guiatge i les explicacions del docent.

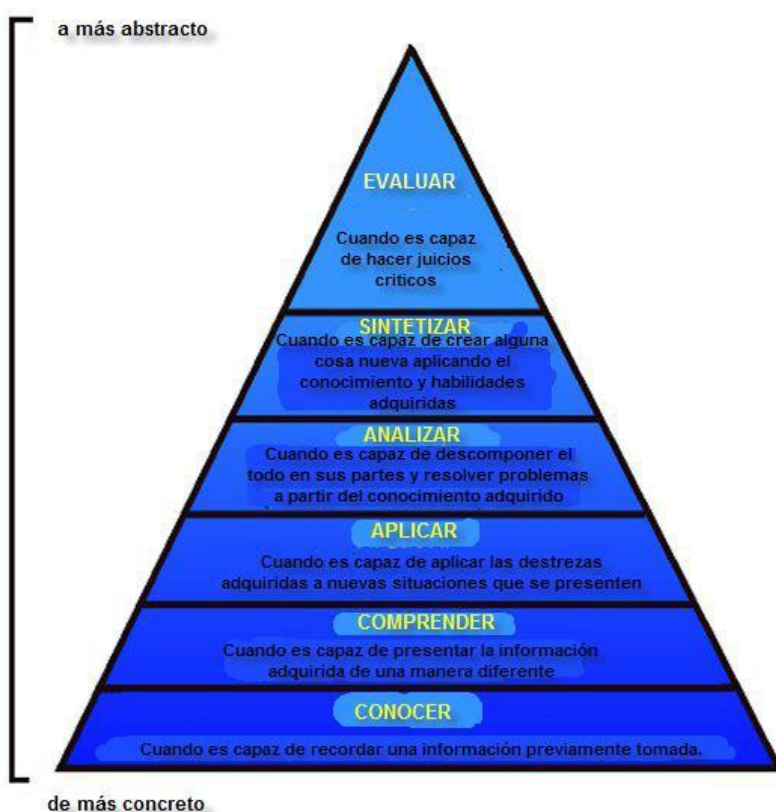
Aquesta taxonomia assenyala tres estadis d'aprenentatge. El cognitiu, l'afectiu i el psicomotor, però aquell sobre el que recau més importància és el procés cognitiu.

Així doncs la piràmide mostra de quina manera i per quins estadis passa el desenvolupament cognitiu d'un alumne/a a partir de l'aprenentatge que rep al centre educatiu i el nivell que va adquirint. En primer lloc, tal i com s'observa a la piràmide, l'alumne/a rep el coneixement, és a dir, recull la informació que se li transmet o que directament ell va descobrint per mitjà de preguntes i també recorda el material i l'aprenentatge que ja coneixia anteriorment.

En segon lloc, l'alumne/a arriba al nivell de comprensió, en el qual ha de confirmar la informació que ha rebut i per tant adquireix per ell un sentit i un significat i no únicament es tracta de dades noves que se li han dit; posteriorment arriba l'aplicació d'aquesta informació i per tant l'ús que l'alumne/a en fa sobretot resolent o solucionant problemes o les tasques que el docent li ofereix.

En un altre nivell trobaríem l'anàlisi en la qual ha de seleccionar, desglossar i fragmentar la informació, és a dir, ha de fer un pas més enllà per extreure'n el valor que té la informació i per saber què és el realment important del que està fent. Una vegada ha portat a terme l'anàlisi el següent pas és la síntesi en la qual es reuneixen tota la informació aconseguida i tot el coneixement adquirit i es relaciona amb el que és nou o que ja ha adquirit. Finalment es produeix l'avaluació, en la qual es fa un judici del resultat de les parts anteriors. Aquest és el nivell superior al qual l'alumnat arriba

en què ha de portar a terme un raonament i una reflexió sobre tota l'activitat i els processos cognitius que ha seguit fins aquest punt. En aquest moment es poden fer judicis de valor i es poden donar opinions.

És interessant destacar que els tres primers nivells (coneixement, comprensió i aplicació) fan referència a

habilitats d'ordre inferior o bàsic, és a dir, les elementals i en el cas dels tres últims nivells hi observem habilitats d'ordre superior. La taxonomia de Bloom és interessant perquè es descriu cada nivell amb les habilitats que han d'adquirir-se, el que els estudiants han de fer i, a més a més, es donen les paraules clau o els indicadors que direccionen el procés i les tasques o activitats a partir de les quals han de portar-les a terme.

S'ha de tenir en compte que de la piràmide de Bloom original a l'actual els últims dos estadis van canviar. Així doncs, actualment ens trobem amb l'avaluació en cinquè lloc i amb la creació –substituint la “síntesis”- en el sisè lloc. En definitiva això suposa que l'estadi més superior serà aquell en què els alumnes hauran de portar a terme un raonament o reflexió al nivell més alt i activaran el seu procés cognitiu al màxim d'acord amb el fet que aportaran opinions pròpies respecte tot el procés que han desenvolupat fins aleshores i, per tant, hauran creat una nova idea i concepció d'observar i de veure uns coneixements determinats.

Finalment, amb el pas dels anys i de forma adaptada a l'actualitat és interessant destacar que en aquesta piràmide s'han incorporat les TIC per tal de treballar en els centres educatius tota aquesta sèrie d'elements. No vol dir que sense les TIC no es puguin treballar, però és cert que en moltes ocasions als centres educatius els alumnes no arriben a formular-se un aprenentatge que arribi als nivells superiors i probablement aprofitant les tecnologies de la informació i la comunicació es pot assolir un nivell més avançat del que es treballa fins ara. Per tant, les TIC serveixen com un nou recurs o font més per tal de treballar a les aules.

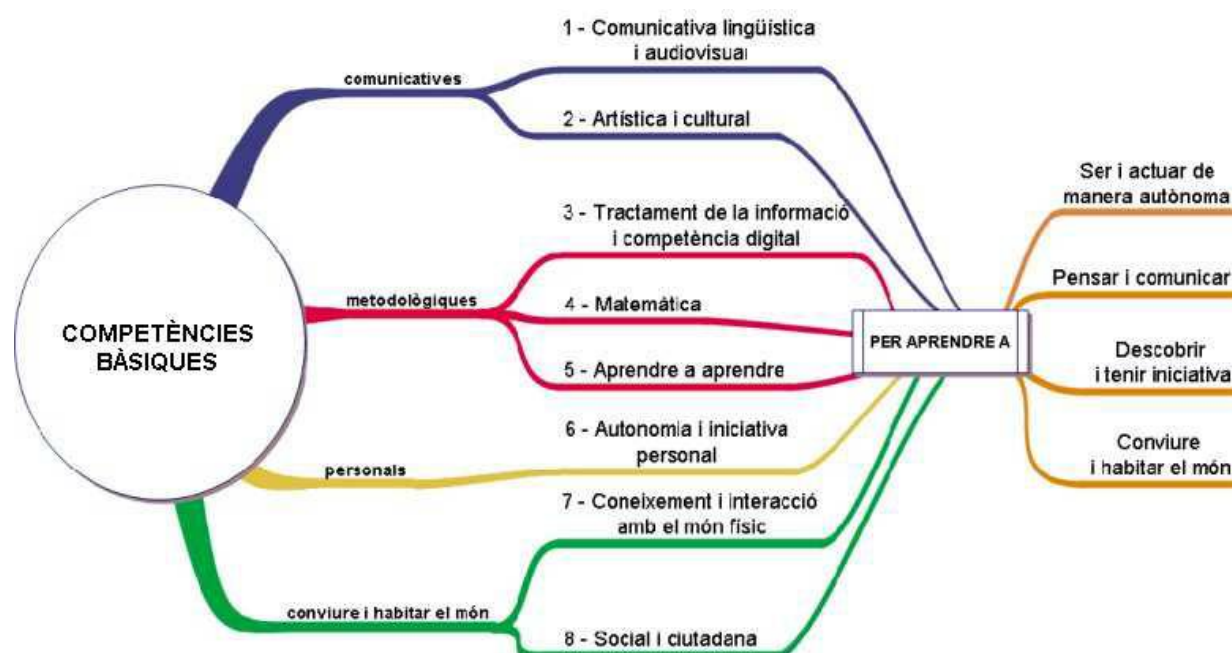
1.4.3. Les competències en el currículum de secundària

Segons el document del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, "del currículum a les programacions" l'ordenació curricular de l'etapa de primària i la de secundària, en la qual ens centrarem, és fer treballar els alumnes a partir de les competències bàsiques per tal que una vegada finalitzada la seva etapa escolar obligatòria hagin assolit el conjunt de competències que apareixen en aquest currículum.

El fet d'integrar les competències bàsiques en l'ensenyament, suposa que els centres educatius hagin de canviar i adaptar els seus mètodes d'ensenyament o la manera en què desenvolupaven les matèries per oferir als alumnes un aprenentatge més pràctic en el qual l'autonomia, la reflexió i la participació tenen un paper molt important en detriment de les classes totalment tradicionals en què els alumnes únicament es dedicaven a memoritzar els coneixements que el professor els transmetia.

Malgrat tot, l'aplicació i el desenvolupament d'aquest currículum s'aplica de manera oberta i flexible ja que promou l'autonomia dels centres i del professorat.

Centrant-nos en les competències bàsiques, aquestes es divideixen en dos tipus de competències, les transversals i les específiques, dins de les quals podem destacar-ne vuit de concretes.

Dins de les competències transversals podem distingir les competències comunicatives, les competències metodològiques i les competències personals. Dins de les competències comunicatives destaquen la competència comunicativa lingüística i audiovisual i l'artística i cultural.

Dins de les competències metodològiques podem fer referència a la competència TIC, del tractament de la informació i competència digital, la competència matemàtica i la competència d'aprendre a aprendre. Per altra banda, en les competències personals podem destacar la competència d'autonomia i iniciativa personal.

Per últim, dins el grup de competències específiques destacaríem la competència de conviure i habitar el món dins la qual destaquen el coneixement i interacció amb el món físic i la social i ciutadana.

Totes aquestes vuit competències tenen la finalitat i l'objectiu que els alumnes aprenguin a ser i actuar de manera autònoma, a pensar i comunicar, a descobrir i tenir iniciativa i a conviure i habitar el món.

Breument, és interessant destacar algunes característiques de cadascuna de les competències enumerades anteriorment i concretar els objectius que es volen aconseguir amb elles.

La competència comunicativa lingüística i audiovisual pretén aconseguir que els alumnes assoleixin la capacitat de saber comunicar-se oralment, per escrit i amb llenguatges audiovisuals. Per aconseguir-ho és interessant que treballin amb les tecnologies de la comunicació i que treballin també amb diferents tipus de text que s'adeqüin a funcions diferents i a contextos socials i culturals també diferents. Es busca que aconseguixin una comprensió oral, escrita, expressió oral i escrita, interacció en situacions comunicatives, plurilingüisme i interculturalitat.

La competència artística i cultural es defineix perquè busca el coneixement, la comprensió i la valoració crítica de diferents manifestacions culturals i artístiques, tant si són tradicionals com si no ho són, utilitzant-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerant-les com a part del patrimoni de cada cultura. També integra la capacitat per crear produccions artístiques pròpies o expressar continguts a través de diferents mitjans artístics. Els alumnes, en acabar la seva etapa d'escolarització obligatòria han de ser capaços de conèixer i gaudir de la diversitat de l'art i la cultura, una actitud

respectuosa i participativa en manifestacions culturals i artístiques i han de tenir una bona expressió i comunicació a través dels llenguatges i els mitjans artístics.

En el cas de la competència sobre el tractament de la informació i digital es treballa en el fet que els alumnes cerquin, adaptin, seleccionin, registrin i processin la informació amb l'ús de tècniques i estratègies diverses segons les fonts i els suports que s'utilitzin. L'alumnat ha d'aconseguir habilitats per a la cerca, pel tractament i la comunicació de la informació i per a transformar-la en coneixement. També ha de saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a mitjà d'informació, de comunicació i també de producció de coneixement. Per últim, ha de gaudir d'una actitud crítica i reflexiva per regular-ne l'ús.

D'acord amb la competència matemàtica aquesta es caracteritza per l'habilitat per comprendre, utilitzar i relacionar els números, les informacions que es presenten en forma numèrica i els aspectes espacials de la realitat. En ella s'inclouen les operacions bàsiques, els símbols i les formes d'expressió i raonament matemàtic, problemes i situacions relacionats amb la vida quotidiana, el coneixement científic, el món laboral i el social. Els alumnes han d'aconseguir tenir organització, comprensió, expressió i raonament matemàtic per descriure la realitat i plantejar i resoldre problemes quotidians.

Respecte a la competència d'aprendre a aprendre, es caracteritza per oferir a l'alumnat habilitats per conduir el propi aprenentatge i ésser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç, autònoma i d'acord amb els propis objectius i necessitats. Una vegada adquirida, l'alumne/a ha de tenir coneixement de les pròpies capacitats d'aprenentatge i d'autoregulació, ha de saber utilitzar habilitats i tècniques d'aprenentatge i ha de tenir una actitud positiva envers l'aprenentatge.

D'acord amb la competència d'autonomia i iniciativa personal els alumnes han d'adquirir consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades com ara la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de sí mateix, l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, d'imaginar projectes i portar endavant les accions, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos. L'alumnat ha de ser capaç de practicar els valors personals, socials i

democràtics, de tenir un control emocional, de ser capaç de prendre decisions i de realitzar projectes.

Respecte a la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic es caracteritza per la mobilització de sabers que han de permetre als alumnes comprendre les relacions que s'estableixen entre les societats i el seu entorn i fer un ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi ambient, realitzar un consum racional i responsable i protegir la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones. Inclou també el desenvolupament i aplicació del pensament científicotècnic per interpretar la informació, predir i prendre decisions. L'alumnat ha de ser capaç de comprendre i interpretar la vida, el món físic i les seves interaccions, haurà incorporat nocions i experiències (processos i metodologies) científiques i tecnològiques i podrà posar en pràctica els valors per la cura del medi ambient i la salut.

Per últim, d'acord amb la competència social i ciutadana l'alumnat assolirà la capacitat per comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el judici ètic basat en els valors i pràctiques democràtiques, i exercir la ciutadania, actuant amb criteri propi, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia, i mantenint una actitud constructiva, solidària, responsable davant el compliment dels drets i obligacions cívics i respectuosa amb la diversitat. Finalment, una vegada treballada aquesta competència els alumnes hauran aconseguit habilitats socials i de convivència i coeducació. A més a més, seran capaços de participar i exercir la ciutadania en una societat plural i de comprendre la realitat social actual.

És important ressaltar que si fins fa poc temps als instituts l'avaluació es portava a terme a través de tres valoracions: conceptes (la part teòrica), procediments (la part pràctica o d'activitats) i actitud, dins de cada matèria, amb l'entrada de les competències a l'ensenyament aquestes engloben i fan referència a coneixements diversos. És a dir, quan avaluem als alumnes per competències ho fem tant des del punt de vista dels coneixements que tenen com de les habilitats i, per tant, la pràctica que tenen per aplicar-los a la realitat i a les tasques encarregades pel professorat. Fins ara un ensenyament tradicional de transmetre i rebre el missatge en la relació professor/a i alumne/a no garantia que posteriorment els coneixements es sabessin i es poguessin aplicar treballar i aplicar correctament; el sistema per competències el que busca, precisament, és "fer competent" a l'alumnat per tal que tingui coneixements

però conegui el per què d'aquells i sobretot perquè els sàpiga treballar i li siguin útils al llarg de la seva vida. En aquest sentit el docent, a banda de conèixer i dominar el saber que transmet als alumnes, també ha de ser capaç de saber aplicar els seus coneixements a la realitat, és a dir, ha d'aconseguir que tinguin un sentit i una utilitat i ha de transmetre-la als alumnes.

En relació a aquesta utilitat que s'ha de donar o remarcar dels coneixements que s'adquireixen als centres educatius no s'ha d'oblidar que a partir de les competències les matèries també han d'adquirir un nou sentit. En comptes d'oferir-se de manera compartimentada i totalment independent les unes de les altres a partir d'ara totes les matèries han d'estar interrelacionades i, d'acord amb la manera en què es treballaran les competències, han de ser transversals, cosa que significa que amb un mateix tema es puguin treballar diferents competències i que, per exemple, amb l'assignatura de ciències socials els alumnes siguin capaços de treballar i observin que hi ha una relació entre la llengua –amb la redacció d'un comentari d'un text històric, per exemple- i les matemàtiques –amb els càlculs de les escales en geografia -.

Quan aquest canvi en el model d'ensenyament –aprenentatge es produeix en un centre educatiu podem observar com aquest treball per competències ha d'integrar-se en un model concret i determinat d'educació amb les següents característiques: una escola inclusiva, l'atenció a la diversitat i la igualtat d'oportunitats entre nens i nenes i nois i noies d'acord amb els mecanismes organitzatius i els mecanismes curriculars i metodològics que cada centre hagi concretat en el PEC.

1.5. Intencions de la programació

La unitat didàctica que he desenvolupat a l'institut porta per títol “El Renaixement i el Nou Món: l'inici d'una època de canvis”. L'objectiu principal que he volgut fer treballar als alumnes ha estat introduir-los en el període històric anomenat Renaixement per primera vegada per mitjà d'una sèrie d'activitats i de recursos que els motivessin i els incentivessin a aprendre i a descobrir a través del docent i, sobretot, per mitjà de la seva pròpia curiositat.

D'altra banda vull afegir que la unitat didàctica que s'observarà al final d'aquest treball intenta que els alumnes treballin a partir d'una diversitat d'activitats, des de reforç fins a activitats d'ampliació, i malgrat que poden sorgir dificultats en el desenvolupament d'aquests tasques considero que són activitats que poden motivar a tots els alumnes de manera general i que es regeixen per fonaments diferents als mètodes tradicionals d'ensenyar. Així doncs considero que, tal i com hem pogut copsar durant les diverses assignatures d'aquest màster, hi ha metodologies molt innovadores o, si més no, maneres de portar a terme les classes que es poden fer amb més participació de l'alumnat i amb activitats i recursos que els elevin a un nivell de pensament, de raonament i de reflexió superiors en detriment d'utilitzar les activitats que vénen determinades pels llibres digitals que en aquest cas tenien els alumnes de 2n d'ESO de l'IES Ramon Turró i Darder on vaig portar a terme les pràctiques.

En conclusió la meua intenció en la programació concreta que vaig desenvolupar a l'institut i en la resta de programacions que es podran observar en aquest treball ha estat dirigir les sessions cap a encendre la curiositat, la motivació i les ganes d'aprendre dels alumnes per mitjà de qüestions en les quals hagin de pensar i intentar aportar o descobrir la resposta i sobretot en les quals es preguntin el “per què” de la història i dels esdeveniments, aspectes i característiques dels canvis de mentalitat que s'han produït al llarg de tots els períodes. En definitiva crec que l'assignatura de ciències socials ha de servir per fer passos enllà, veure i analitzar les coses amb perspectiva i sobretot posar-nos en la pell a través de l'empatia dels qui ho van viure, de manera que es puguin comprendre d'una manera global i transversal els diferents aspectes i àmbits que formen part de la història i que són, precisament, la nostra història.

2. Programació didàctica

2.1. Graella de la programació anual

MATÈRIA: CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA		CURS: 2n ESO	ANUAL	CURS 2011-2012
DEPARTAMENT DIDÀCTIC: CIÈNCIES SOCIALS		OBSERVACIONS:		
OBJECTIUS	COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CONTINGUTS	CONNEXIONS AMB ALTRES MATÈRIES	CRITERIS D'AVUACIÓ
<p>1. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales espacials i temporals, els elements bàsics que caracteritzen el medi natural, social i cultural.</p> <p>2. Identificar els processos i mecanismes que regeixen els fets i la interrelació entre fenòmens polítics, econòmics, socials i culturals prenent com a referència en les relacions entre la monarquia hispànica i Catalunya.</p> <p>3. Conèixer la multi causalitat dels fets i les seves conseqüències i valorar el paper dels homes i les dones com a subjectes individuals i</p>	<p>*Competències comunicatives: -Lingüística i audiovisual -Artística i cultural</p> <p>*Competències metodològiques -Tractament de la informació i competència digital -Matemàtica -Aprendre a aprendre</p> <p>*Competències personals: -Autonomia i iniciativa personal</p> <p>*Competència en conviure i habitar el món -Coneixement i interacció amb el món físic -Social i ciutadana</p>	<p>-Lectura i interpretació de mapes, plànols i imatges de diferents característiques i suports (convencionals i digitals).</p> <p>-Cerca, anàlisi i contrast d'informacions estadístiques i gràfics, per mitjans convencionals i digitals, per a interpretar fenòmens demogràfics i socials.</p> <p>-Aplicació de les nocions històriques de canvi, continuïtat i simultaneïtat en diversos fenòmens</p>	<p>*Llengua -Producció de textos orals, escrits i audiovisuals utilitzant el vocabulari adient.</p> <p>*Matemàtiques -Lectura, interpretació i elaboració de taules estadístiques i de gràfics, especialment en suport digital. -Representació gràfica de seqüències temporals.</p> <p>*Educació visual i plàstica -Valoració de la necessitat de preservar i donar a conèixer el patrimoni</p>	<p>-Localitzar les àrees de concentració (incloses les principals aglomeracions urbanes) i buit demogràfic en el món, Espanya i Catalunya, tot interpretant alguns dels factors naturals i humans que expliquen els desequilibris territorials.</p> <p>-Analitzar algunes de les tendències demogràfiques dominants en el món actual a partir del càlcul i interpretació dels indicadors demogràfics bàsics (natalitat, mortalitat,</p>

<p>col·lectius dels processos a partir d les diverses revoltes desenvolupades al llarg de la història.</p> <p>4. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments rellevants de la història del món, posant èmfasi en Europa, Espanya i Catalunya.</p> <p>5. Assolir una perspectiva global del'evolució de la humanitat que faciliti la comprensió de la pluralitat i de la diversitat social i cultural, prenent com a exemple les minories ètniques jueva i morisca i aplicar aquests coneixements a la interpretació del present, la comprensió del passat i la construcció del futur.</p> <p>6. Valorar el patrimoni cultural de la mà del romànic, el gòtic, el barroc i el renaixement com a herència i llegat dels grups humans i manifestació de la</p>		<p>històrics.</p> <p>-Ús i contrast de diferents fonts documentals primàries i secundàries (materials, textuals, iconogràfiques, cartogràfiques, digitals, etc.) per contextualitzar els conceptes generals a fets de l'entorn proper.</p> <p>-Representació gràfica de les seqüències temporals.</p> <p>-Valoració del paper de les dones i dels homes com a subjectes de la història i del present. Exercitació de l'empatia històrica i establiment de relacions entre el passat i el present.</p> <p>-Reconeixement dels elements bàsics que</p>	<p>cultural de les societats.</p> <p>*Tecnologies</p> <p>- Anàlisi de la interacció entre l'entorn, la tecnologia i la societat.</p> <p>*Educació física</p> <p>-Habilitats de treball en equip i actitud de respecte per la diversitat.</p> <p>*Música. Educació visual i plàstica</p> <p>-Creació i aportació de cançons actuals als estils de música històrics</p>	<p>saldo migratori), distingint les causes i les conseqüències dels fenòmens, especialment dels moviments migratoris.</p> <p>-Analitzar els trets característics de la societat europea, espanyola i catalana, caracteritzant els elements de diversitat cultural i de desigualtat social, manifestant una actitud de rebuig envers les desigualtats i de compromís social envers l'equitat.</p> <p>-Descriure alguns trets socials, econòmics, polítics, culturals i artístics que caracteritzen el feudalisme a Catalunya, Espanya i Europa i reconèixer els trets principals de la</p>
---	--	--	---	---

<p>seva riquesa i diversitat.</p> <p>7. Comprendre els elements bàsics de les manifestacions artístiques dins el seu context.</p> <p>8. Expressar i comunicar els continguts de la matèria de forma personal i creativa, seleccionant i interpretant dades i informacions expressades per mitjà de llenguatges diversos (lingüístics, numèrics, gràfics, multimèdia i audiovisuals) i reflexionant sobre el propi procés d'aprenentatge.</p> <p>9. Utilitzar les llengües com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i compartir-lo amb els altres, a partir del desenvolupament de les competències lingüístiques pròpies de la matèria (descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació).</p> <p>10. Utilitzar de manera</p>		<p>caracteritzen els estils artístics a l'època medieval i moderna.</p> <p>- Interpretació d'obres significatives de l'àmbit català, espanyol i europeu dins el seu context cultural.</p> <p>- Valoració de la necessitat de protegir i difondre el patrimoni.</p> <p>- Anàlisi de l'evolució històrica de la població a nivell local i mundial: poblament, dinàmiques demogràfiques i ritmes d'urbanització al llarg de la història.</p> <p>- Identificació de les fonts per a l'estudi de la població (censos, padrons o registres).</p>		<p>seva evolució fins l'aparició de l'estat modern.</p> <p>- Situar en el temps i l'espai les diverses unitats polítiques i grups socials que van coexistir en la Península Ibèrica, valorar la diversitat cultural i reconèixer exemples actuals de pervivència del seu llegat cultural.</p> <p>- Reconèixer i valorar alguns dels aspectes fonamentals de la institucionalització del poder polític a Catalunya, identificant els orígens d'algunes institucions actuals en l'època medieval.</p> <p>- Reconèixer el paper de les religions en la configuració de les mentalitats de les societats de l'època medieval i</p>
---	--	--	--	--

<p>responsable i creativa les TIC i altres mitjans d'informació i comunicació com a eines per obtenir i processar informació diversa per a la resolució de demandes específiques, aplicant instruments d'anàlisi de les fonts utilitzades.</p> <p>11. Participar de forma cooperativa en l'elaboració, realització i avaluació de projectes rellevants a partir del plantejament d'interrogants i problemes en relació a la recuperació de la memòria històrica, la conservació del patrimoni natural i cultural i la vida social de l'entorn.</p>		<p>-Localització de les principals concentracions i buits demogràfics, identificant els factors naturals i humans que expliquen la distribució de la població.</p> <p>-Localització de les principals concentracions urbanes a Catalunya, Espanya i el món.</p> <p>-Aplicació dels conceptes bàsics de demografia a la comprensió de dinàmiques demogràfiques actuals (creixement demogràfic, migracions, esperança de vida), analitzant i interpretant les seves causes i conseqüències.</p>		<p>moderna, posant algun exemple.</p> <p>-Distingir els trets principals de la formació i evolució de l'estat modern i identificar aquestes característiques en la monarquia hispànica i analitzar algun conflicte polític i social que afecti Catalunya.</p> <p>-Analitzar alguns factors històrics de l'època moderna, particularment les causes i conseqüències de l'ampliació del món conegut pels europeus, i relacionar-los amb fets o situacions de l'actualitat. Valorar les aportacions d'altres civilitzacions.</p> <p>-Reconèixer elements</p>
--	--	---	--	---

		<p>-Identificació dels elements estructurals de les societats actuals (edat, sexe, ocupació, mobilitat), caracteritzant especialment alguns factors de desigualtat social i diversitat cultural de la societat europea, espanyola i catalana i manifestant respecte per la diversitat i riquesa de manifestacions culturals.</p> <p>-Identificació dels trets bàsics de la societat, l'economia i els poders polítics a l'Europa feudal, incidint en els elements referits a la desigualtat legal dels estaments socials.</p> <p>-Localització espacial i temporal de les diverses unitats</p>		<p>patrimonials de l'època medieval i moderna a Catalunya a partir de la recerca d'informació en fonts diverses, incloses les TIC, i de l'observació directa i indirecta d'aquests elements, comunicant i valorant la documentació històrica i artística que proporcionen, per mitjà del treball cooperatiu.</p>
--	--	--	--	--

		<p>polítiques que van coexistir en la Península Ibèrica durant l'Edat mitjana i anàlisi dels diferents grups socials.</p> <p>-Contextualització de l'origen i l'expansió de l'Islam.</p> <p>-Anàlisi de les formes de vida i de la confluència de cultures (cristians, musulmans i jueus) en les ciutats de la Península Ibèrica.</p> <p>-Identificació dels trets bàsics del procés de formació dels comtats catalans fins a la consolidació de la Corona catalano-aragonesa.</p> <p>-Caracterització de les principals institucions catalanes, establint relacions amb algunes institucions actuals.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>-Anàlisi dels canvis econòmics i polítics de la Baixa Edat Mitjana, incidint especialment en l'auge de la vida urbana i del comerç i en els conflictes al món rural.</p> <p>-Anàlisi del paper de l'Església en la cultura i la mentalitat medievals.</p> <p>-Anàlisi de l'evolució social, política i econòmica a l'Edat moderna, situant l'Imperi hispànic dins el context europeu.</p> <p>-Comparació de situacions històriques d'època moderna, com l'ampliació del món conegut pels europeus o els conflictes religiosos, entre d'altres, amb</p>		
--	--	---	--	--

		fets de l'actualitat. -Reconeixement dels elements bàsics de l'evolució històrica de Catalunya dins la monarquia hispànica, analitzant les causes i les conseqüències d'alguns conflictes polítics i socials.		
<p>CRITERIS METODOLÒGICS D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT</p> <p>L'objectiu és aconseguir que els continguts siguin treballats a partir d'activitats individuals, per parelles, en petits grups i en grans grups, és a dir, amb tota la classe de manera conjunta. D'acord amb les activitats individuals es portaran a terme elaboracions de textos com redaccions i comentaris els objectius de les quals podran ser assolits per a tots els alumnes, així doncs es procurarà oferir exercicis als alumnes que reforcin els coneixements que s'han treballat a l'aula i d'altres que els aconseguixin ampliar, ambdues formes, a banda d'aconseguir un bon aprenentatge pels nois i noies, han de servir també per motivar-los a augmentar les seves capacitats i treballar dia rere dia amb esforç i constància.</p> <p>D'acord amb els treballs amb parelles o amb grup s'intentarà que els alumnes amb més facilitat i més capacitat d'aprenentatge s'uneixin amb aquells alumnes que tenen més dificultats, per tal que els primers evolucionin en el seus coneixements i en la forma de transmetre'ls i perquè els segons rebin l'ajuda dels seus companys i puguin emmagatzemar i desenvolupar aquells coneixements que saben i intentar millorar-los a través del treball conjunt amb altres alumnes.</p> <p>D'acord amb les activitats portades a terme conjuntament amb tota la classe (pluja d'idees, debats, etc.) es procurarà que tots i</p>				

cadascun dels i les alumnes donin la seva opinió sobre el tema que s'estigui tractant en qüestió, sigui quina sigui i aportin més o menys dades i coneixements a aquestes.

Per últim, d'acord amb les proves al final de cada unitat es proposaran qüestions anivellades a tots els alumnes d'acord amb les seves capacitats i també es tornaran a treballar temes que hagin estat estudiats i tractats a classe degudament.

COMPETÈNCIES I CRITERIS D'AVUACIÓ QUE ES TRACTARAN

En conclusió, tota la sèrie d'activitats que mostraré a continuació a partir de la programació trimestral es basaran en els objectius i continguts mostrats en la programació anual per aconseguir que els alumnes augmentin i aprofundeixin en el seu nivell intel·lectual des d'una base de comprensió i recepció del coneixement que es transmet fins a arribar a una reflexió i un raonament per part seva. Com he assenyalat per aconseguir-ho em basaré en activitats que tots els alumnes, malgrat les seves diferències puguin portar a terme tant si és per ampliar com per reforçar els seus coneixements, integrant-los a tots per igual.

Per altra banda com que es tracta d'una programació anual considero que han d'aparèixer totes les competències que al llarg del curs es tractaran de forma que es visualitzin amb tot el conjunt d'objectius, de continguts i de criteris d'avaluació que considero fonamentals per al curs de 2n d'ESO. Com ja s'ha fet referència anteriorment, cadascuna de les competències donarà a l'alumnat eines i els farà "competents" en les tasques que han de desenvolupar tant ara com en un futur. Juntament amb els objectius marcats i els criteris d'avaluació s'aconseguirà un aprenentatge transversal i holístic en el qual els alumnes amb més o menys dificultats aconseguiran obtenir mitjans a través dels quals aprendre i continuar formant-se.

3. Esquema de les unitats didàctiques

3.1. Programació de la unitat didàctica sobre "la Corona catalano-aragonesa"

GRUP CLASSE	DURADA	PERÍODE	CURS ESCOLAR	PROFESSRA
SEGON D'ESO	10 hores	Segon trimestre	2011-2012	Sílvia Carceller Gelmà
ÀREES/ MATÈRIES		TÍTOL		
Ciències socials		La Corona catalano-aragonesa		
OBJECTIUS DIDÀCTICS		COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CRITERIS D'AVUACIÓ	
1-Contextualitzar l'origen de la corona d'Aragó o corona catalana-aragonesa i especificar com es va produir la seva unió.		Competència comunicativa lingüística i audiovisual	1-Concretar la formació de la Corona d'Aragó i identificar els protagonistes i les característiques d'aquell moment	
2-Descriure l'expansió territorial que es va produir durant aquell període i construir la relació que va tenir amb el comerç català al llarg de la Mediterrània.		Competència comunicativa lingüística i audiovisual Tractament de la informació i competència digital	2-Relacionar l'expansió territorial amb l'inici del comerç a la Mediterrània amb una cerca i un tractament de la informació previs.	
3-Explicar i exposar els trets de les institucions catalanes i identificar les seves funcions.		Competència comunicativa lingüística i audiovisual	3-Identificar i descriure cadascuna de les institucions catalanes.	

	Aprendre a aprendre Competència social i ciutadana	4-Relacionar les institucions amb les que tenim a l'actualitat i trobar els trets en comú i diferències.
5-Analitzar la crisi econòmica de la baixa edat mitjana a Catalunya i les seves conseqüències.	Competència matemàtica Competència social i ciutadana	5-Ordenar les dades relacionades amb la crisi econòmica de la baixa edat mitjana.
		6-Interpretar aquestes dades en relació a les fonts que s'utilitzaran per estudiar el tema.
6-Descriure i analitzar l'estil gòtic a Catalunya i les seves principals manifestacions.	Competència comunicativa lingüística i audiovisual Competència artística i cultural Competència coneixement i interacció amb el món físic	7-Enumerar i explicar les diferents característiques de l'estil gòtic.
		8-Contextualitzar i situar l'art gòtic dins un període històric concret.
		9-Especificar i identificar les manifestacions artístiques de l'estil.
CONTINGUTS D'APRENENTATGE		
-Explicació i caracterització de la consolidació dels comtats catalans fins a la formació de la Corona catalano-aragonesa		
-Observació i descripció de l'expansió territorial portada a terme per la corona catalano-aragonesa.		
-Elaboració d'una reflexió al voltant de l'aparició del comerç i l'expansió territorial catalana.		

<p>-Identificació i comparació de les institucions catalanes de l'època amb les actuals.</p> <p>-Comentari de l'estil artístic i de les obres corresponents a aquest període.</p> <p>-Estudi de les fonts primàries i/o secundàries que permetin comentar la crisi de la baixa edat mitjana.</p> <p>-Descobrimet i reflexió de les causes que van provocar la crisi baix medieval i les conseqüències derivades.</p>						
SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA, activitats		Material recursos	Org. social	Temps	Atenció a la diversitat	Relació criteris avaluació
INICIALS	Problematització o contextualització	Power point amb presentació de qüestions problematitzades i pluja d'idees	Gran grup	20 minuts	Activitat multi-nivell	
	Activitat introductòria: obtenció d'idees a través de dos vídeos sobre la formació dels comtats catalans i	<p>Vídeo o audiovisual:fragment de vídeo que explica creació comtats catalans i com es governen pels senyors feudals</p> <p>http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=8189&p_ex=comtats%20catalans&p_niv=2221&p_are=2266</p> <p>Vídeo sobre el vassallatge dels comtats d'Empúries o Besalú, entre d'altres, al comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV.</p>	Parelles	40 minuts	Activitat multi-nivell	1,2

	la Corona catalano-aragonesa	http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=22976&p_ex=comtats%20catalans&p_niv=2221&p_are=2266				
DESENVOLUPAMENT	Posa't a la pell de Ramon Berenguer IV i d'un comte o senyor feudal	Power points amb l'explicació més rellevant sobre els comtats catalans, Ramon Berenguer IV i els comtats i els comtes del període determinat.	Activitat individual	60 minuts	Activitat d'ampliació	1,2,3
	Treball en grup en forma de trencaclosques	<p>Treball en grup: buscar informació sobre els temes que han sortit als documentals.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Formació comtats catalans -Característiques dels senyors feudals -Promesa de vassallatge -Expansió i conquesta de Ramon Berenguer I -Casament de Ramon Berenguer IV i Peronella d'Aragó -L'expansió territorial i el comerç per la Mediterrània 	Petits grups	3 hores	Activitat multi-nivell	1,2,3,4,5,6

	Exposició dels treballs	Ordenador de l'aula per a projectar-hi els power points dels alumnes o els treballs	Petits grups	60 minuts	Activitat multi-nivell	
SÍNTESI	Sortida per visitar la catedral gòtica de Girona	Dossier amb la informació principal sobre el gòtic i les característiques més importants d'aquest estil artístic. Acompanyat d'activitats d'acord amb les diverses parts de la catedral que observin.	Parelles	60 minuts	Activitat d'ampliació	1,7,8,9
	Elaboració d'un mapa conceptual amb els conceptes més importants estudiats i apresos	Power points del professor/a utilitzats a classe per les diverses sessions, dossier de la sortida i els treballs desenvolupats pels alumnes.	Individual	60 minuts	Activitat de reforç	1,2,3,4,5,6,7,8,9
	Resum i reflexió final sobre el tema		Gran grup	60 minuts	Activitat de reforç	1,2,3,4,5,6,7,8,9
	Prova de reflexió	Full de paper i bolígraf.	Individu-	60	Activitat multi-	1,2,3,4,5,6,7,

	amb els apunts i tot el treball portat a terme		al	minuts	nivell, amb pregunt es de reforç i ampliac ió	8,9
--	--	--	----	--------	---	-----

3.2. Programació de la unitat didàctica sobre “El Renaixement i el Nou Món: l'inici d'una època de canvis”

GRUP CLASSE	DURADA	PERÍODE	CURS ESCOLAR	PROFESSORA
SEGON D'ESO	10 hores	Tercer trimestre	2011-2012	Sílvia Carceller Gelmà
ÀREES/ MATÈRIES		TÍTOL		
Ciències socials		El Renaixement i el Nou Món: l'inici d'una època de canvis		
OBJECTIUS DIDÀCTICS		COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CRITERIS D'AVUACIÓ	
1-Conèixer i explicar el moviment del Renaixement i què va suposar per a l'època moderna		Comunicativa, lingüística i audiovisual Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	1- Definir el concepte de “renaixement” i identificar els trets que el caracteritzen: individualisme, antropocentrisme i polifacetisme.	
			2- Saber definir “humanisme” i els autors més importants i identificar-ne les seves característiques.	
			3- Contextualitzar aquest nou període en la continuïtat històrica	
2-Analitzar i reflexionar sobre els canvis i la nova concepció que el renaixement va aportar al món modern		Comunicativa, lingüística i audiovisual Tractament de la informació i competència digital Aprendre a aprendre	4- Treballar amb fonts de l'època per interrelacionar la teoria amb la pràctica	
			5- Prendre consciència del que van comportar els canvis que es van produir en època moderna	
			6- Descriure i analitzar els esdeveniments polítics, socials i culturals que van	

	Social i ciutadana	afectar aquest període
3-Conèixer els esdeveniments polítics, socials i culturals que van aportar canvis importants en la història	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Aprendre a aprendre	7- Identificar i explicar cadascun dels esdeveniments en el conjunt del context històric
4-Explicar les causes i les conseqüències que es van produir amb el descobriment del Nou Món i de les civilitzacions precolombines	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Matemàtica	8- Concretar i diferenciar les causes de les conseqüències en el descobriment d'Amèrica i els resultats positius i negatius que van sorgir-ne.
		9- Descriure i definir els trets que defineixen cadascuna de les civilitzacions americanes
5-Estudiar i analitzar la importància dels avenços científics i tecnològics en el progrés de la societat	Comunicativa, lingüística i audiovisual Social i ciutadana Artística i cultural Aprendre a aprendre	10- Descriure i interpretar les diverses maneres sobre com afecta la ciència en la societat establint una comparativa entre el passat i el present

6-Identificar els conflictes religiosos de la Reforma i la Contrareforma i emmarcar-los en el seu context històric i cultural	Comunicativa, lingüística i audiovisual Tractament de la informació i competència digital	11- Exposar l'inici i el desenvolupament dels conflictes religiosos, els protagonistes principals i reflexionar sobre els seus motius
7-Enumerar i descriure les característiques principals de l'art renaixentista i identificar les seves obres més destacades.	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Social i ciutadana	12- Observar i exposar els trets principals de l'art del renaixement diferenciant els més generals dels particulars propis de l'arquitectura, l'escultura, la pintura i la música
8-Elaborar textos coherents i cohesionats analitzant una obra d'art i contextualitzant-la en el període històric concret.	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural	13- Comentar de forma correcta una obra d'art renaixentista especificant els trets més característics i elaborar activitats innovadores respecte l'art del renaixement
CONTINGUTS D'APRENTATGE		
<ul style="list-style-type: none"> -Els canvis que van sorgir amb la nova etapa coneguda com el "Renaixement" -Els descobriments, símbol d'avenç i de modernitat, que es van originar durant aquesta etapa -Els personatges històrics i els conceptes i noves mentalitats que van aparèixer -L'estudi de l'art com a font de coneixement i les seves característiques i diferents mostres o estils (arquitectura, pintura i escultura) -El naixement de la ciència moderna i la postura de l'Església al respecte -Les aportacions i els resultats de la ciència 		

<p>-Els descobriments geogràfics, els descobridors, els territoris on van arribar i les conseqüències que va tenir</p> <p>-Les civilitzacions del Nou Món i la seva relació amb els descobridors – colonitzadors</p> <p>-Els conflictes religiosos</p>						
SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA, activitats		Material recursos	Org. social	Temps	Atenció a la diversi- tat	Relació criteris avaluació
INICIALS	Problematització per contextualitzar i situar el tema que s'inicia	Power point amb un esquema inicial	Gran grup	15 minuts	Acti- tat multi nivell	
	Pluja d'idees	Pissarra, full de paper i bolígraf	Gran grup	15 minuts	Acti- tat multi nivell	
DESENVOLUPAMENT	Treball per grups de forma cooperativa i com a trencaclosques sobre l'avenç de la ciència en relació el descobriment amb d'Amèrica i la civilització maia	<p>-Llibre digital, ed. Galera</p> <p>-Power point professor</p> <p>Maies:</p> <p>-Enllaços d'on extreure informació:</p> <p>*Arqueomex, Arqueología Mexicana</p>	Petit grup	2'5 hores	Acti- tat multi nivell	5,6,8,9,10

	(amb anotacions sobre asteques i inques). Aprofundir en els següents aspectes: localització i context històric, població i demografia, cultura, organització i economia	http://www.arqueomex.com/ *Enllaç sobre els maies http://www.slideshare.net/maica29/asteques-maies-i-inques http://www.mayas.uady.mx/curso_maya/index_01.html Ciència moderna: -Imatges oferides pel professor als alumnes -Enllaços d'on extreure informació: http://ense.gencat.es/aulanet/viatge/credit4/04/repro44d.htm#inici http://www.xtec.cat/~jgrabole/diversitat2/10.htm				
	Exposició oral sobre els aspectes més rellevants d'aquest treball	-Power point dels alumnes -Fulls de paper amb anotacions (opcional)	Petit grup	1 hora	Activitat multi nivell	5,6,8,9,10

	La música del renaixement i les cançons actuals: elaboració d'una cançó prenent com a base la música del renaixement	<p>-Enllaços donats pel professor:</p> <p>http://grups.blanquerna.url.edu/m38/3/index.htm</p> <p>http://www.youtube.com/watch?v=O5GtmcHZLHw</p> <p>-Partitura a partir de la qual han de transformar la cançó, donada pel professor</p> <p>-Full de paper i llapis</p>	Parelles	1 hora	Activitat d'ampliació	13
	Dramatització a partir de l'elaboració d'un guió	<p>-Llibre digital, ed. Galera</p> <p>-Webs d'on han extret la informació per al treball</p> <p>-Power points amb informació del professor</p>	Petit grup	2 hores	Activitat d'ampliació	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,13
	Posa't a la pell d'un...(exercici d'empatia a triar entre diferents graus de dificultat: redacció / reflexió-creativitat)	<p>-Llibre digital, ed. Galera</p> <p>-Power points del professor</p> <p>-Full de paper i bolígraf</p>	Individual	Treball a casa	Activitat de reforç/ampliació	1,2,3,11

	-guia turístic -religió del Renaixement					
	Comentari d'una obra d'art del Renaixement (arquitectònica, escultòrica o pictòrica) escollida pels alumnes	-Power points professor -Esquema sobre com fer un comentari d'una obra d'art donat pel professor -Enllaç proporcionat pel professor http://www.xtec.cat/~aguiu1/socials/art.htm	Individual	Treball a casa	Activitat d'ampliació	12, 13
	Elaboració d'una maqueta i/o d'una història a través de la pintura d'unes imatges	-Cartolines amb la maqueta proporcionades pel professor -Imatges per pintar proporcionades pel professor	Petit grup	1 hora	Activitat d'ampliació (la maqueta) / activitat de reforç (imatges)	8, 9

SÍNTESI	Resum de totes les idees i coneixements treballats	-Full de paper i bolígraf per fer anotacions i esquemes	Individu- al	1 hora	Acti- tat de reforç	1 - 13
	Prova de reflexió	-Apunts del tema, exercicis, treballs i llibre digital (ed. Galera) -Full de paper i bolígraf	Individu- al	1 hora	Acti- tat multi nivell	

3.3. Programació de la unitat didàctica sobre "L'absolutisme i l'ascens de la burgesia"

GRUP CLASSE	DURADA	PERÍODE	CURS ESCOLAR	PROFESSOR A
Segon d'eso	10 hores	Tercer trimestre	2011-2012	Sílvia Carceller Gelmà
ÀREES/ MATÈRIES		TÍTOL		
Ciències socials		L'absolutisme i l'ascens de la burgesia		
OBJECTIUS DIDÀCTICS		COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CRITERIS D'AVUACIÓ	
-Identificar i contextualitzar l'aparició de l'absolutisme en el context europeu i veure les característiques que el defineixen exemplificant-les amb les principals monarquies absolutistes europees.		Competència comunicativa lingüística i audiovisual Aprendre a aprendre	1-Assenyalar degudament en quin moment apareix l'absolutisme i quins trets el defineixen.	
			2-Exposar quin canvi de concepció es va produir en la societat.	
-Determinar les causes que van provocar la instauració de l'absolutisme i les conseqüències derivades.		Competència comunicativa lingüística i audiovisual	3-Establir i raonar de forma justificada de quina manera es va iniciar l'aboslutisme i què va	

	Tractament de la informació i competència digital	comportar per a la societat del moment.
-Enumerar els conflictes i els tractats de pau que es van produir durant l'absolutisme i observar com van modificar les fronteres del Vell continent.	Tractament de la informació i competència digital Aprendre a aprendre Social i ciutadana	4-Assenyalar i explicar els conflictes més importants d'aquest període.
		5-Analitzar i interpretar fonts històriques on s'emmarquin aquests conflictes.
-Descriure i analitzar la situació de decadència que van viure Catalunya i la monarquia hispànica.	Competència comunicativa lingüística i audiovisual Aprendre a aprendre Social i ciutadana	6-Anomenar els fets que van provocar la decadència de Catalunya i la monarquia hispànica.
-Explicar i comprendre la funció de la Inquisició dins la monarquia hispànica i determinar el paper social i polític del que gaudia a la societat.	Competència comunicativa lingüística i audiovisual Social i ciutadana	7-Descriure i concebre què era el tribunal de la Inquisició i quin significat oposat va tenir pel poder i per la societat.
-Exposar les característiques de les minories ètniques jueva i morisca i explicar la seva expulsió de la península ibèrica.	Comunicativa lingüística i audiovisual	8-Concretar i especificar els trets característics d'ambdues cultures
	Tractament de la informació i competència digital	9-Interpretar les fonts històriques referents a

	Aprendre a aprendre Social i ciutadana	l'expulsió de jueus i moriscos.
-Analitzar l'ascens social i econòmic de la burgesia i el creixement de les ciutats en l'edat moderna en relació al comerç colonial.	Comunicativa lingüística i audiovisual Matemàtica Aprendre a aprendre	10-Analitzar les característiques de la burgesia, el seu ascens i quina relació hi havia amb el comerç per la Mediterrània.
		11-Interpretar i justificar les dades observades en fonts històriques sobre la quantitat de comerç i quins productes es comercialitzaven.
-Especificar les relacions conflictives entre la monarquia hispànica i les institucions catalanes.	Comunicativa lingüística i personal Coneixement i interacció amb el món físic Social i ciutadana	12-Comunicar i enumerar les relacions i els conflictes entre les institucions catalanes i la monarquia hispànica i explicar a què van ser degudes.
-Conèixer l'origen i les causes de les revoltes populars en la monarquia hispànica i els resultats que van originar.	Tractament de la informació i competència digital Aprendre a aprendre	13-Elaborar una explicació sobre els elements que van causar les revoltes populars.

		14-Opinar de forma justificada i raonada les causes dels conflictes, les conseqüències derivades i quins objectius es volien aconseguir.
-Comprendre i raonar sobre el bandolerisme i la seva implantació en terres catalanes.	Comunicativa lingüística i audiovisual Social i ciutadana	15-Elaborar un text on es reculli el punt de vista de l'alumne/a sobre aquest fenomen i el que va provocar.
-Conèixer els grans filòsofs de l'època moderna.	Tractament de la informació i competència digital Aprendre a aprendre	16-Enumerar i identificar algunes característiques dels filòsofs d'època moderna.
-Reflexionar sobre la situació de les minories ètniques al llarg de la història fins a l'actualitat prenent com a referència jueus i moriscos i fer una comparació amb les onades d'immigració dels últims anys.	Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal Coneixement i interacció amb el món físic Social i ciutadana	17-Debate i relacionar les similituds i les diferències entre l'època moderna i l'actualitat.
		18-Observar i raonar com al llarg de la història es succeeixen esdeveniments similars d'intolerància vers altres cultures.
-Comentar i analitzar les característiques del Barroc i les	Comunicativa lingüística i	19-Comentar i descriure correctament les característiques del Barroc aplicades a una obra

obres més representatives d'aquest estil artístic	audiovisual Artística i cultural Coneixement i interacció amb el món físic	d'art.
CONTINGUTS D'APRENENTATGE		
<ul style="list-style-type: none"> -Definició, contextualització i caracterització de l'absolutisme. -La conflictivitat i les modificacions de les fronteres europees durant l'època moderna -La decadència de Catalunya i de la monarquia hispànica -Explicació del que era la Inquisició, els seus trets característics i el seu funcionament -Exposició dels elements que defineixen les minories jueva i morisca dins la península ibèrica i l'expulsió a la qual van ser sotmesos -L'ascens de la burgesia i la seva relació amb el comerç colonial -Estudi de les relacions conflictives entre la monarquia hispànica i les institucions catalanes -El bandolerisme i la seva organització a Catalunya -Enumeració i descripció dels grans filòsofs de l'època moderna -Reflexió sobre la situació de les minories ètniques i de la immigració: comparació entre l'època moderna i l'actualitat -El Barroc i les seves manifestacions artístiques 		

SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA, activitats		Material Recursos	Org. social	Temps	Atenció a la diversitat	Relació criteris avaluació
INICIALS	Presentació de la unitat didàctica i dels aspectes que treballarem al llarg d'ella	Power point i esquema en forma de diapositiva	Gran grup	10 minuts		
	Pluja d'idees sobre els aspectes nous que s'estudiaran i els conceptes que els alumnes ja han treballat en temes anteriors	Power point, esquema com a diapositiva i pissarra per anotar les idees	Gran grup	20 minuts	Activitats multi-nivell	
DESENVOLUPAMENT	Presentació del concepte "absolutisme" i observació de diverses imatges sobre els monarques i/ o monarquies absolutistes europees i, concretament, de la monarquia hispànica per assenyalar les seves característiques	Power point amb imatges sobre Lluís XIV (monarquia francesa) i Felip IV i el comte duc d'Olivares (monarquia hispànica).		60 minuts	Activitat multi-nivell	1,2,3

		Concretament exemples de la dinastia dels Habsburg)				
	Explicació dels conflictes polítics entre les diverses monarquies i les institucions catalanes a través de mapes que visualitzin aquests esdeveniments	Power point: imatges sobre mapes on es treballi la modificació de les fronteres del Vell continent		60 minuts	Activitat multi-nivell	4,5,6,12
	Visualització de l'enllaç que hi ha a continuació perquè els alumnes preparin un joc de preguntes o qüestions per treballar amb tota la classe la diada nacional de Catalunya, 11 de setembre http://www.edu365.cat/eso/muds/socials/11setembre/index.htm#	Ordinador d'aula i portàtil dels alumnes	Grups de cinc alumnes	60 minuts	Activitat d'ampliació	4,5,6,12,13
	Redacció sobre la Inquisició espanyola i raonament justificat de la seva importància i l'adequació o no del seu ús	Full de paper i bolígraf	Per parelles	60 minuts	Activitat de reforç i ampliació	7

	Explica del barroc i comentari sobre una obra del Barroc diferent de les estudiades a classe; dictaminada pel professor/a	Full de paper i bolígraf	Individu- al	60 minuts	Activitat d'amplia- ció	19
	L'ascens de la burgesia i el comerç colonial: comentari de les dades referents a aquest tema	Power point amb gràfics i taules. Llibreta i bolígraf per l'anotació de dades	Gran grup	60 minuts	Activitat multi- nivell	10,11
	Visualització de la pel·lícula "La venjança del bandoler" i anotacions	DVD pel·lícula i power point amb trets sobre el bandoleris-me	Individu- al	60 minuts	Activitat de reforç	15

	Descripció de la cultura jueva i morisca	Power point amb diapositives i dossier d'activitats	Individu- al	60 minuts	Activitat multi-nivell	8,9
SÍNTESI	Debat sobre la unitat didàctica treballada i resum de les idees apreses; dubtes que puguin sorgir		Gran grup	30 minuts	Activitat multi-nivell	
	Prova	Full de paper i bolígraf	Individu- al	60 minuts	Activitat de reforç i ampliació	1,2,3,4,5,6,7,8, 9,10,11,12,13, 14,15,16,17,18 19

4. Unitat didàctica desenvolupada

GRUP CLASSE	DURADA	PERÍODE	CURS ESCOLAR	PROFESSOR/A
SEGON D'ESO	10 hores	Tercer trimestre	2011-2012	Sílvia Carceller Gelmà
ÀREES/ MATÈRIES		TÍTOL		
Ciències socials		El Renaixement i el Nou Món: l'inici d'una època de canvis		
OBJECTIUS DIDÀCTICS		COMPETÈNCIES BÀSIQUES	CRITERIS D'AVALUACIÓ	
1-Conèixer i explicar el moviment del Renaixement i què va suposar per a l'època moderna		Comunicativa, lingüística i audiovisual Aprendre a aprendre Autonomia i iniciativa personal	14- Definir el concepte de "renaixement" i identificar els trets que el caracteritzen: individualisme, antropocentrisme i polifacetisme.	
			15- Saber definir "humanisme" i els autors més importants i identificar-ne les seves característiques.	
			16- Contextualitzar aquest nou període en la continuïtat històrica	
2-Analitzar i reflexionar sobre els canvis i la nova concepció que el renaixement va aportar al món modern		Comunicativa, lingüística i audiovisual Tractament de la informació i competència digital Aprendre a aprendre Social i ciutadana	17- Treballar amb fonts de l'època per interrelacionar la teoria amb la pràctica	
			18- Prendre consciència del que van comportar els canvis que es van produir en època moderna	
			19- Descriure i analitzar els esdeveniments polítics, socials i culturals que van afectar aquest període	

3-Conèixer els esdeveniments polítics, socials i culturals que van aportar canvis importants en la història	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Aprendre a aprendre	20- Identificar i explicar cadascun dels esdeveniments en el conjunt del context històric
4-Explicar les causes i les conseqüències que es van produir amb el descobriment del Nou Món i de les civilitzacions precolombines	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Matemàtica	21- Concretar i diferenciar les causes de les conseqüències en el descobriment d'Amèrica i els resultats positius i negatius que van sorgir-ne.
		22- Descriure i definir els trets que defineixen cadascuna de les civilitzacions americanes
5-Estudiar i analitzar la importància dels avenços científics i tecnològics en el progrés de la societat	Comunicativa, lingüística i audiovisual Social i ciutadana Artística i cultural Aprendre a aprendre	23- Descriure i interpretar les diverses maneres sobre com afecta la ciència en la societat establint una comparativa entre el passat i el present
6-Identificar els conflictes religiosos de la Reforma i la Contrareforma i emmarcar-los en el seu context històric i cultural	Comunicativa, lingüística i audiovisual Tractament de la informació i competència digital	24- Exposar l'inici i el desenvolupament dels conflictes religiosos, els protagonistes principals i reflexionar sobre els seus motius

7-Enumerar i descriure les característiques principals de l'art renaixentista i identificar les seves obres més destacades.	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural Social i ciutadana	25- Observar i exposar els trets principals de l'art del renaixement diferenciant els més generals dels particulars propis de l'arquitectura, l'escultura, la pintura i la música
8-Elaborar textos coherents i cohesionats analitzant una obra d'art i contextualitzant-la en el període històric concret.	Comunicativa, lingüística i audiovisual Artística i cultural	26- Comentar de forma correcta una obra d'art renaixentista especificant els trets més característics i elaborar activitats innovadores respecte l'art del renaixement
CONTINGUTS D'APRENENTATGE		
<ul style="list-style-type: none"> -Els canvis que van sorgir amb la nova etapa coneguda com el "Renaixement" -Els descobriments, símbol d'avenç i de modernitat, que es van originar durant aquesta etapa -Els personatges històrics i els conceptes i noves mentalitats que van aparèixer -L'estudi de l'art com a font de coneixement i les seves característiques i diferents mostres o estils (arquitectura, pintura i escultura) -El naixement de la ciència moderna i la postura de l'Església al respecte -Les aportacions i els resultats de la ciència -Els descobriments geogràfics, els descobridors, els territoris on van arribar i les conseqüències que va tenir -Les civilitzacions del Nou Món i la seva relació amb els descobridors – colonitzadors -Els conflictes religiosos 		

SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA, activitats		Material recursos	Org. social	Temps	Atenció a la diversitat	Relació criteris avaluació
INICIALS	Problematització per contextualitzar i situar el tema que s'inicia	Power point amb un esquema inicial	Gran grup	15 minuts	Activitat multi nivell	
	Pluja d'idees	Pissarra, full de paper i bolígraf	Gran grup	15 minuts	Activitat multi nivell	
DESENVOLUPAMENT	Treball per grups de forma cooperativa i com a trencaclosques sobre l'avenç de la ciència en relació el descobriment amb d'Amèrica i la civilització maia (amb anotacions sobre asteques i inques). Aprofundir en els següents aspectes:	<p>-Llibre digital, ed. Galera</p> <p>-Power point professor</p> <p>Maies:</p> <p>-Enllaços d'on extreure informació:</p> <p>*Arqueomex, Arqueologia Mexicana http://www.arqueomex.com/</p> <p>*Enllaç sobre els maies http://www.slideshare.net/maica29/asteques-maies-i-inques</p>	Petit grup	2'5 hores	Activitat multi nivell	5,6,8,9,10

	localització i context històric, població - demografia, cultura, organització i economia	http://www.mayas.uady.mx/curso_maya/index_01.html Ciència moderna: -Imatges oferides pel professor als alumnes -Enllaços d'on extreure informació: http://ense.gencat.es/aulanet/viatge/credit4/04/repro44d.htm#inici http://www.xtec.cat/~jgrabole/diversitat2/10.htm				
	Exposició oral sobre els aspectes més rellevants d'aquest treball	-Power point dels alumnes -Fulls de paper amb anotacions (opcional)	Petit grup	1 hora	Activitat multi nivell	5,6,8,9,10
	La música del renaixement i les cançons actuals: elaboració d'una cançó prenent com a base la música del renaixement	-Enllaços donats pel professor: http://grups.blanquerna.url.edu/m38/3/index.htm http://www.youtube.com/watch?v=O5GtmcHZLHw -Partitura a partir de la qual han de transformar la cançó, donada pel professor -Full de paper i llapis	Parelles	1 hora	Activitat d'ampliació	13

	Dramatització a partir de l'elaboració d'un guió	<ul style="list-style-type: none"> -Llibre digital, ed. Galera -Webs d'on han extret la informació per al treball -Power points amb informació del professor 	Petit grup	2 hores	Activitat d'ampliació	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,13
	Posa't a la pell d'un...(exercici d'empatia a triar entre diferents graus de dificultat: redacció / reflexió-creativitat) -guia turístic -religió del Renaixement	<ul style="list-style-type: none"> -Llibre digital, ed. Galera -Power points del professor -Full de paper i bolígraf 	Individual	Treball a casa	Activitat de reforç/ampliació	1,2,3,11
	Comentari d'una obra d'art del Renaixement (arquitectònica, escultòrica o pictòrica) escollida pels alumnes	<ul style="list-style-type: none"> -Power points professor -Esquema sobre com fer un comentari d'una obra d'art donat pel professor -Enllaç proporcionat pel professor http://www.xtec.cat/~aguiu1/socials/art.htm 	Individual	Treball a casa	Activitat d'ampliació	12, 13

	Elaboració d'una maqueta i/o d'una història a través de la pintura d'unes imatges	-Cartolines amb la maqueta proporcionades pel professor -Imatges per pintar proporcionades pel professor	Petit grup	1 hora	Activitat d'ampliació (la maqueta) / activitat de reforç (tractament d'imatges)	8, 9
SÍNTESI	Resum de totes les idees i coneixements treballats	-Full de paper i bolígraf per fer anotacions i esquemes	Individu- al	1 hora	Activitat de reforç	1 - 13
	Prova de reflexió	-Apunts del tema, exercicis, treballs i llibre digital (ed. Galera) -Full de paper i bolígraf	Individu- al	1 hora	Activitat multi nivell	

4.1. Desenvolupament de la unitat didàctica proposada a l'institut

Les activitats que he considerat oportunes proposar i treballar amb els alumnes s'inicien amb una problematització com a activitat inicial davant del tema que es començarà, el Renaixement i el Nou món, i sobretot edificant sobre el nou tema que es començava una pregunta que considero bàsica com és la següent: “per a què serveix la història?”.

Arrel d'aquesta qüestió i de les respostes dels alumnes, que es van anar anotant a la pissarra iniciant així la pluja d'idees, vaig relacionar aquesta pregunta amb ressaltar la importància del tema que començarien a continuació. Així doncs, les següents qüestions de la problematització –com es pot observar als annexos- intenten cridar l'atenció dels alumnes i provocar, així, la seva iniciativa i ganes de descobrir l'explicació de les respostes a aquestes preguntes.

D'aquesta manera, malgrat que les seves respostes siguin errònies per part seva, la pluja d'idees va continuar endavant de manera que es construí un esquema de tots aquells aspectes més destacats de la unitat didàctica i de moltes altres idees que els alumnes haurien expressat tant si estaven bé com si no.

A continuació, d'acord amb les activitats de desenvolupament, començaríem amb un treball en grups cooperatius i en forma de trencaclosques en el qual es treballaria l'avenç i les millores de la ciència i la tècnica en l'època moderna i la relació que van tenir amb el descobriment d'Amèrica i de les civilitzacions precolombines o prehispàniques (maies, asteques i inques).

En aquest treball principalment els alumnes han de plantejar-se i aprofundir en cinc aspectes concrets de vital importància per situar el tema: la localització i el context històric del qual estem fent referència i que és el que situa i emmarca el treball en una època amb uns trets característics determinats, dades sobre la població, és a dir, en fer referència a les civilitzacions precolombines cal esmentar quina densitat de població estava assentada en el territori americà abans i després de l'arribada dels conqueridors i tractar aquest tema i aquestes dades. En tercer lloc, un altre dels aspectes interessants a destacar faria referència a la cultura i els aspectes més rellevants, per exemple destacant quin tipus d'escriptura tenien, quines tradicions portaven a terme o celebraven, entre d'altres; i finalment caldria destacar de quina

manera estaven organitzades aquestes civilitzacions esmentant l'estructura, en cinquè lloc, del seu poder (en cas que fos jeràrquica, igualitària, etc.) i, en relació amb aquest aspecte, com la societat vivia dia rere dia en la vessant econòmica i quines evidències (arquitectòniques o artístiques) han passat a la història i ens han estat transmeses fins als nostres dies.

D'acord amb els diferents aspectes i esquemes a tractar he considerat interessant, diferent i innovador, el fet que els alumnes treballassin en grups seguint la dinàmica o estructura del trencaclosques. Així doncs, aquesta metodologia de treball està basada en el fet que des de l'inici es construeixen uns grups denominats d'experts on tots els alumnes d'aquell grup tractaran un dels apartats específics de tot el treball. Per exemple en el cas de la classe de 2n d'ESO B hi ha 5 grups de 6 persones en cadascun dels grups. En iniciar el treball cadascun d'aquests grups tractarà únicament i específica cada aspecte dels que, en aquest cas jo com a professora, vaig creure adients que treballassin per tractar el tema del Renaixement i tot el llegat que hem heretat d'aquesta època històrica. Així el grup 1 tractarà sobre delimitar el context històric i aprofundir en les característiques d'aquell moment respecte l'època anterior, l'edat mitjana, a partir de la qual es mostra un trencament respecte les formes de pensar, la cultura, etc., en l'inici del Renaixement i així successivament amb tots els altres àmbits o aspectes del treball.

Degut al treball i l'aprofundiment amb aquests grups base els alumnes que han desenvolupat cada aspecte posteriorment estarien preparats per retornar als seus grups base on cada alumne/a del grup seria expert en un dels aspectes a ressaltar en el treball gràcies al treball previ en els grups d'experts –valgui la redundància- on tots els alumnes, pertanyents a diferents grups finals, haurien aprofundit i subratllat un dels aspectes que apareixeria en el treball posterior.

Per tal d'extreure tota la informació necessària per a cadascun dels apartats del treball havien d'utilitzar els enllaços que els proporcionava i a més a més també gaudien dels power points utilitzats a l'aula per explicar el temari i, fins i tot, si ho consideraven adient podien utilitzar el seu propi llibre digital amb el qual estaven molt acostumats a treballar des de principi de curs.

La següent activitat en relació al treball es basa en portar a terme l'exposició oral dels trets o elements que ells considerin més importants de tot el treball. Òbviament havien de parlar de tots els àmbits en els quals aquest es dividia però el més important és que aconseguissin extreure les idees bàsiques del que ells havien

format, anotat i explicat en el seu treball escrit. A banda d'això, com s'observarà en les rúbriques sobre l'avaluació, cal destacar que els alumnes han de ser conscients i treballar la seva exposició oral de manera organitzada i dominant, encara que sigui a grans trets, allò que han de transmetre al públic que els està escoltant. Malauradament aquesta activitat no la vaig poder portar a terme ja que una vegada al centre em vaig centrar en d'altres tasques que en aquell moment podien motivar molt més als alumnes.

La següent activitat és una tasca diferent al que probablement normalment podem copsar en una sessió de ciències socials però d'alguna manera considero que serveix perquè els alumnes puguin interrelacionar diferents matèries i que també vegin que es poden divertir aprenent, experimentant i analitzant. És per aquest motiu que vaig creure oportú portar a terme una activitat musical a través de la qual partint d'una missa del músic i compositor Palestrina els alumnes canviessin la lletra per alguna composició actual –o si volien que s'inventessin una cançó nova- però per ser cantada amb la música de fons d'una missa del Renaixement tenint en compte quina era la utilitat de les misses, a quina doctrina o branca de la religió pertanyia Palestrina –per tant fent referència al tema de la Reforma i la Contrareforma- i mostrar, doncs, que els alumnes també poden crear i inventar. Malgrat tenir-la preparada per fer-la durant les meves pràctiques a l'institut per falta de temps i per haver fragmentat la unitat didàctica en l'explicació per part meua de dos temes en concret finalment no la vaig poder portar a terme amb els i les alumnes.

Una altra de les activitats que sí vaig desenvolupar va ser la dramatització d'un dels dos temes entre els quals vaig fer escollir els alumnes: el Renaixement i l'art (amb protagonistes com els mecenes i els artistes) o el descobriment d'Amèrica. L'activitat consistia en què els alumnes, també per grups, havien de crear i redactar un guió a través d'unes preguntes inicials a mode de "pistes" que eren les que ells i elles havien de seguir i utilitzar per extreure els aspectes més rellevants i ressaltar-los del tema que haguessin escollit. Posteriorment, com és propi d'una obra de teatre, havien de representar el guió que havien escrit i tenien l'oportunitat tant de fer-ho amb el guió pròpiament dit a les mans, sense una memorització del diàleg, com afegint roba, maquillatge, etc., és a dir una bona escenificació d'acord amb el tema al qual feien referència.

Respecte a l'activitat que també vam portar a terme sobre l'empatia històrica vaig considerar oportú que els alumnes tinguessin l'oportunitat de fer una redacció

tractant el tema de la religió per mitjà d'un personatge religiós de l'època del Renaixement o que fessin un pas més enllà com si ells fossin guies turístics i expliquessin als visitants d'una ciutat, d'un museu, etc., un aspecte relacionat amb el Renaixement dels que havíem treballat a l'aula (l'art, l'avenç de la ciència, un personatge en concret, etc.). La meua motivació o objectiu a l'hora de proposar aquesta activitat va ser la d'aconseguir que els alumnes expliquessin el que saben amb les seves pròpies paraules, de manera interioritzada i que també treballassin la imaginació.

Una altra de les activitats completament enfocada cap a l'àmbit de l'art i sobretot de com redactar un bon comentari d'una obra d'art està basada en fer que els alumnes escullin una obra arquitectònica, una escultura o un quadre que pertanyin a l'època del Renaixement i que la comentin mitjançant la informació donada pel professor a l'aula, pel llibre digital que poden consultar i amb l'esquema del comentari d'una obra d'art que jo mateixa, com a professora, els proporcionaria. Aquesta també va ser una de les activitats que per manca de temps i degut a la feina que els alumnes portaven a terme no vaig acabar desenvolupant amb ells durant l'últim període de pràctiques malgrat que en el segon període i amb les sessions que vaig fer sí que els vaig fer comentar una obra d'art com va ser la catedral gòtica de Santa Maria de Girona.

D'acord amb l'última de les activitats de síntesi, és interessant destacar que la maqueta sobre les construccions de les civilitzacions americanes, com ara les piràmides esglaonades, i la tasca sobre pintar i crear una història – resum amb imatges del descobriment d'Amèrica és una activitat semblant a la musical. En aquest cas la maqueta va estar dirigida als alumnes de 2n d'ESO B i l'activitat de pintar i escriure el resum està enfocada cap al grup de 2n d'ESO C. Degut als diferents ritmes de treball d'ambdós grups vaig considerar oportú que uns i altres realitzessin uns tipus d'exercicis diferents en els quals un ampliessin mitjançant la maqueta la feina feta fins aquell moment i els altres, a través de decorar les imatges i escriure la seva història, concretessin i consolidessin el que havien après fins llavors d'una manera més motivadora o, si més no diferent a allò que estaven acostumats a fer.

Per últim, respecte les activitats de síntesi, és important destacar el resum final que vam portar a terme previ a l'examen per esmentar els dubtes o les preguntes que hi havia sobre el tema i els aspectes més rellevants de la unitat didàctica explicada.

Finalment, doncs, l'última de les activitats era una prova en la qual els alumnes van utilitzar tots els apunts i les activitats que vam portar a terme i que ells podien considerar útils per fer en la quals se'ls demanava que responguessin a una de les dues preguntes de la qual estava formada la prova i on també havien de donar mostres d'haver fet una reflexió sobre el tema per enllaçar i interrelacionar diversos aspectes i àmbits del tema a mode de causa – conseqüència i ruptura – continuïtat.

4.2. Criteris d'avaluació de la unitat didàctica

D'acord amb les activitats anteriorment proposades vaig realitzar una sèrie de rúbriques amb diferents aspectes i consideracions que he cregut oportunes tenir en compte per avaluar cadascuna de les tasques que els alumnes havien de realitzar.

Tal i com es podrà observar en elles els diferents aspectes a avaluar corresponen a la manera com s'han redactat els textos (per exemple en el cas de la prova o el comentari de l'obra d'art) i per tant si els alumnes han realitzat escrits coherents, cohesionats i amb les idees ordenades.

Per altra banda, d'altres aspectes en concret que he trobat interessants per destacar han estat la capacitat de raonament i reflexió dels alumnes dins de les seves redaccions i si han desenvolupat escrits en els quals han anat més enllà de la simple còpia d'informació del llibre o del material donat per part del docent i, com esmentava al principi, han intentat donar la seva opinió o justificar els motius o causes d'allò del qual estan parlant.

Una altra de les qüestions importants a destacar és si en el moment de confeccionar els seus textos han desenvolupat la seva part més original i creativa tant per mostrar l'empatia històrica o, d'acord amb l'activitat que els he proposat, mostrar una empatia amb la història des de la vessant d'un guia turístic o, com en el cas de la dramatització, si per mitjà d'ella han aconseguit treballar la creativitat i ser enginyosos, utilitzant conceptes clau i les seves pròpies paraules per aconseguir elaborar el guió adequat al moment i fer-lo divertit i motivador per les persones que l'estiguin escoltant i que els estiguin observant.

Per últim, només voldria acabar destacant el fet que és un criteri d'avaluació també important és que els alumnes hagin treballat les diferents activitats a través dels

coneixements adquirits però partint de la informació que els ha estat proporcionada per part del docent. Així, en aquesta unitat didàctica estariem parlant dels power points utilitzats durant les diverses sessions, els enllaços a partir dels quals els alumnes han hagut de realitzar les activitats i el llibre digital del qual ells mateixos gaudeixen malgrat que per part meua, en aquest cas, no va ser utilitzat en moltes ocasions i de forma continuada.

A partir d'aquestes rúbriques per tal de tenir anotats els aspectes més rellevants que es tindran en compte a l'hora de puntuar les activitats hauríem de concretar el percentatge i, per tant, el valor de cadascuna d'elles.

Començant pel treball cooperatiu i l'exposició oral la puntuació que rep el treball és de 3 punts en la nota final que corresponen a un percentatge del 30% al qual sumem 0,5 punts, i per tant un 0,5% sobre la nota final. Aquestes dues parts d'una mateixa activitat sumen 3,5 punts a la nota final.

D'acord amb l'activitat d'empatia història o redacció – resum aquesta es puntua sobre 1 i per tant val el 10% de la nota final que s'extregui d'aquesta unitat didàctica en concret.

Sobre la dramatització he considerat assenyalar que també tingui el mateix percentatge que les activitats de redacció ja que principalment han de basar-se en l'elaboració d'un guió per portar-la a terme. Per tant aquesta activitat també té assignat 1 punt en la nota.

Respecte a l'activitat sobre el comentari d'una obra d'art i seguint les activitats anteriors també val 1 punt i per tant un 10% de la nota d'aquest tema ja que es basa en una activitat de redacció en la qual han d'escriure mitjançant una informació concreta i raonar i analitzar el que tenen al davant per relacionar-ho entre sí.

D'acord amb l'última de les activitats de síntesi, és interessant destacar que la maqueta sobre les construccions de les civilitzacions americanes i la tasca sobre pintar i crear una història – resum amb imatges del descobriment d'Amèrica és una activitat semblant a la musical. Es tracta de dues activitats que no tenen una puntuació numèrica sinó que sobretot es valora amb l'actitud que mostrin els alumnes en portar-la a terme i com treballen en grup. D'acord amb aquests criteris i amb el resultat posterior influeixen en la nota final de l'assignatura de forma positiva o negativa per si s'ha d'augmentar la nota o arrodonir-la a l'alça o a la baixa.

En el cas de la prova de síntesi que els alumnes van portar a terme, en aquest cas la puntuació és de 3 punts corresponents al 30% de la nota d'aquesta unitat. Considero que en tractar-se de l'examen que recull totes les idees i tot el treball que els alumnes han portat a terme al llarg del tema que han desenvolupat mereix també que la puntuació sigui més elevada per l'esforç portat a terme.

Tanmateix, com es pot comprovar amb la suma de les puntuacions de totes les activitats es pot observar com degut en ser diversos i transversals els aspectes que es treballen, l'avaluació està feta de forma contínua perquè s'avalui l'esforç, les ganexes i el treball que els alumnes han demostrat i han donat per aconseguir la realització de totes les tasques.

Per últim, voldria acabar destacant que l'activitat musical sobre agafar una missa del Renaixement i convertir-la amb una lletra actual val 0,5 punts però que considero que és interessant puntuar el fet que els alumnes hagin intentat i aconseguit proposar una cançó actual per convertir-la en una "missa renaixentista" de manera que no es valori tant si és correcte o no sinó que els alumnes ho hagi intentat i s'ho hagin passat bé fent de petits compositors i descobrint les possibilitats que té el saber i els coneixements que anem adquirint al llarg de la nostra vida.

A continuació hi ha una mostra de les rúbriques i els criteris d'avaluació utilitzats per a cadascuna de les activitats:

Rúbrica del treball i de l'exposició oral

	1-4 Suspens	5-6 Aprovat	7-8 Notable	9-10 Excel·lent
Utilització de les explicacions prèvies fetes a classe	No s'ha fet ús de les explicacions	Es treballen, sense aprofundiment, les explicacions fetes	Les explicacions i temes tractats apareixen al treball	La informació treballada a classe s'ha utilitzat pel treball i reflexionat
Utilització i tractament de la informació dels enllaços i audiovisuals	No s'han utilitzat els enllaços ni els audiovisuals donats per cercar la informació i tractar el tema	S'ha fet ús d'algun enllaç però no s'ha aprofundit en el seu tractament	La majoria d'enllaços han estat treballats i s'ha extret la informació requerida	Tots els enllaços han estat consultats, la informació extreta ha estat treballada, reflexionada i s'han correlacionat dades
Redacció de la informació	No s'ha redactat amb coherència ni cohesió la informació	Les dades apareixen de forma poc específica però ordenades	Redacció clara i ordenada però supèrflua de la informació	Redacció coherent i cohesionada de totes les dades referents al tema tractat i aprofundiment de les mateixes
Exposició oral dels aspectes més rellevants del treball davant els companys	Exposició oral ràpida i amb poc tractament de la informació	Exposició oral amb aspectes del treball que es poden millorar i aprofundir	Exposició oral bona. S'ha tractat la informació i els membres del grup hi participen de forma activa	Exposició oral clara i ben ordenada. Tots els membres del grup hi participen i el guió ha estat treballat amb profunditat i reflexió

Rúbrica de l'activitat d'empatia històrica “posa't a la pell de...” o de la redacció en forma de resum

	1-4 Suspens	5-6 Aprovat	7-8 Notable	9-10 Excel·lent
Utilització de les explicacions prèvies fetes a classe	No s'ha fet ús de les explicacions	Es treballen, sense aprofundiment, les explicacions fetes	Les explicacions i temes tractats apareixen al treball	La informació treballada a classe s'ha utilitzat pel treball aprofundit i reflexionat
Utilització de vocabulari referent al tema i de vocabulari propi, integrant el que han après amb les seves	No s'ha utilitzat vocabulari referent al tema ni propi. Idees molt generals, sense concretar i sense explicació del	Apareixen alguns conceptes claus sobre el tema però de manera molt formal, és a dir, havent extret la informació de les fonts sense passar-la pel filtre personal	Hi ha vocabulari i conceptes dels coneixements apresos i s'intercalen, en algunes ocasions, amb frases fetes i paraules personals dels alumnes, a mode	S'han utilitzat els conceptes clau estudiats per fer la redacció i s'han unit amb les explicacions pròpies dels alumnes. S'observa l'intent per no copiar ni extreure literalment la

pròpies paraules	que es vol transmetre		de resum. No hi ha una còpia literal del tema	informació de les fonts o recursos
Capacitat d'invenció i de creativitat on es mostri l'empatia històrica (en el cas dels alumnes que escullin ser "guies turístics" en ser una activitat d'ampliació)	No hi ha mostres d'empatia històrica i el text s'ha redactat de manera formal en base a la informació explicada a classe, sense originalitat ni creativitat i extreta directament de les fonts (llibre digital i power points)	En l'inici i el final del text s'observen oracions d'empatia però únicament per presentar i concloure el tema. En el desenvolupament no hi ha treball de la informació sinó que s'ha extret directament de les fonts (llibre digital i power points)	Al llarg del text s'observa un aprofundiment en el tema, l'ús de vocabulari més fresc i col·loquial i es proposa una explicació de cara a un públic que desconeix les característiques principals del tema	L'elaboració del text es basa en les idees i coneixements extrets de classe, amb una forma original i creativa d'explicar el tema en base a un diàleg entre el guia i els visitants, amb vocabulari col·loquial i amb la incorporació d'anècdotes per cridar l'atenció del públic
Redacció de la informació	No s'ha redactat amb coherència ni cohesió la informació	Les dades apareixen de forma poc específica però ordenades	Redacció clara i ordenada però supèrflua de la informació	Redacció coherent i cohesionada de totes les dades referents al tema tractat i aprofundiment de les mateixes

Rúbrica de la dramatització

	1-4 Suspens	5-6 Aprovat	7-8 Notable	9-10 Excel·lent
Utilització de les explicacions prèvies fetes a classe	No s'ha fet ús de les explicacions	Es treballen, sense aprofundiment, les explicacions fetes	Les explicacions i temes tractats apareixen al treball	La informació treballada a classe s'ha utilitzat pel treball aprofundit i reflexionat
Utilització de les preguntes donades pel professor com a guió previ a l'elaboració del text de la dramatització	No s'han seguit les preguntes indicades	S'utilitzen algunes de les preguntes però sense aprofundir en el seu contingut	S'han utilitzat la majoria de preguntes i s'han extrapolat al text de forma ordenada i cronològica	Totes les preguntes han estat utilitzades, la seva informació s'ha aprofundit i ha quedat palès en el text per a la representació

Capacitat d'invenció i de creativitat a l'hora d'elaborar el guió	No hi ha mostres d'empatia històrica i el text s'ha redactat de manera formal en base a la informació explicada a classe, sense originalitat ni creativitat i extreta directament de les fonts (llibre digital i power points)	En l'inici i el final del text s'observen oracions d'empatia però únicament per presentar i concloure el tema. En el desenvolupament no hi ha treball de la informació sinó que s'ha extret directament de les fonts (llibre digital i power points)	Al llarg del text s'observa un aprofundiment en el tema, l'ús de vocabulari més fresc i col·loquial i es proposa una explicació de cara a un públic que desconex les característiques principals del tema	L'elaboració del text es basa en les idees i coneixements extrets de classe, amb una forma original i creativa d'explicar el tema en base a un diàleg entre el guia i els visitants, amb vocabulari col·loquial i amb la incorporació d'anècdotes per cridar l'atenció del públic
Representació davant la resta de companys	No hi ha hagut vocalització ni interpretació i no s'ha seguit el guió elaborat	Es segueix el guió elaborat a partir de la seva lectura i els alumnes vocalitzen però sense posar-se a la pell dels personatges	Els alumnes han vocalitzat i han posat èmfasi a certs aspectes del guió	L'alumnat, malgrat llegir el guió i seguir-lo, ha interpretat, vocalitzat i ha deixat lloc a la improvisació
Utilització de material i treball escenogràfic per a la representació	Els alumnes no han cercat ni incorporat més elements al guió que han elaborat	Els alumnes han incorporat alguns objectes a la seva representació per situar l'escena	L'alumnat ha treballat certs aspectes que ha considerat rellevants afegint objectes, maquillatge, etc. A la seva representació	Els alumnes han afegit vestuari i una caracterització àmplia a la representació del text

Rúbrica sobre el comentari de l'obra d'art

	1-4 Suspens	5-6 Aprovat	7-8 Notable	9-10 Excel·lent
Utilització de les explicacions prèvies fetes a classe	No s'ha fet ús de les explicacions	Es treballen, sense aprofundiment, les explicacions fetes	Les explicacions i temes tractats apareixen al treball	La informació treballada a classe s'ha utilitzat pel treball i reflexionat
Utilització i tractament de la informació dels enllaços i audiovisuals	No s'han utilitzat els enllaços ni els audiovisuals donats per cercar la informació i tractar el tema	S'ha fet ús d'algun enllaç però no s'ha aprofundit en el seu tractament	La majoria d'enllaços han estat treballats i s'ha extret la informació requerida	Tots els enllaços han estat consultats, la informació extreta ha estat treballada, reflexionada i s'han correlacionat dades

Reflexió, raonament i anàlisi de la informació	No s'ha portat a terme una reflexió aprofundint en els aspectes més destacats de l'obra d'art	En algun moment s'aprofundeix en algun aspecte concret del comentari	S'aprofundeix i es raona sobre la majoria d'aspectes del comentari	S'analitza, es raona i es reflexiona la informació treballada a classe i incorporada al comentari d'acord amb el passat de l'obra i el llegat actual
Redacció de la informació	No s'ha redactat amb coherència ni cohesió la informació	Les dades apareixen de forma poc específica però ordenades	Redacció clara i ordenada però supèrflua de la informació	Redacció coherent i cohesionada de totes les dades referents al tema tractat i aprofundiment de les mateixes

Rúbrica de la prova

	1-4 Suspens	5-6 Aprovat	7-8 Notable	9-10 Excel·lent
Utilització de les explicacions prèvies fetes a classe	No s'ha fet ús de les explicacions	Es treballen, sense aprofundiment, les explicacions fetes	Les explicacions i temes tractats apareixen al treball	La informació treballada a classe s'ha utilitzat pel treball i reflexionat
Utilització i tractament de la informació dels enllaços i les activitats fetes al llarg de la UD	No s'han utilitzat els enllaços ni els audiovisuals donats per cercar la informació i tractar el tema	S'ha fet ús d'algun enllaç però no s'ha aprofundit en el seu tractament	La majoria d'enllaços han estat treballats i s'ha extret la informació requerida	Tots els enllaços han estat consultats, la informació extreta ha estat treballada, reflexionada i s'han correlacionat dades
Reflexió, raonament i anàlisi de la informació	No s'ha portat a terme una reflexió aprofundint en els aspectes més destacats de la pregunta, només s'ha buidat la informació de classe	En algun moment s'aprofundeix en algun aspecte concret de la pregunta de forma resumida	S'aprofundeix i es raona sobre la majoria d'aspectes de la pregunta	S'analitza, es raona i es reflexiona la informació treballada a classe i redactada a la prova de forma personal i autònoma interrelacionant els diversos aspectes
Redacció de la informació	No s'ha redactat amb coherència ni cohesió la informació	Les dades apareixen de forma poc específica però ordenades	Redacció clara i ordenada però supèrflua de la informació	Redacció coherent i cohesionada de totes les dades referents al tema tractat i aprofundiment de les mateixes

4.3. Resultats del desenvolupament de la unitat didàctica

La realització d'aquesta unitat didàctica sobre el Renaixement i el Nou Món va estar dirigida a dues línies d'un mateix nivell: 2n d'ESO B i 2n d'ESO C.

Com he explicat a l'inici d'aquest treball per contextualitzar el centre i els diferents nivells i línies que hi ha, el grup de 2n d'ESO B és un grup en general homogeni, és a dir, dins l'heterogeneïtat de cada alumne/a i la seva capacitat personal, és un grup molt motivat i amb moltes ganes de treballar, per tant amb similituds entre ells que possibiliten aconseguir portar a terme una bona feina a nivell general.

Per altra banda, en el cas del grup de 2n d'ESO C ens trobem amb uns alumnes amb dificultats, per diversos motius i causes, per seguir amb el ritme ordinari de les sessions tant per les diverses capacitats en aquesta classe, molt inferiors a les de 2n d'ESO B com també per l'actitud a vegades provocativa i sense ganes de treballar que tenen cap a les assignatures a nivell general.

Així doncs, vaig desenvolupar aquesta unitat didàctica amb aquests dos grups obtenint resultats diferents.

En primer lloc voldria destacar que per motius de temps i degut al fet que el tutor de les pràctiques i professor de ciències socials em feia seguir molt amb el ritme del llibre digital portant a terme les activitats, malgrat ser reproductives, que aquest integrava, les úniques activitats de les que apareixen a la graella que vaig portar a terme van ser l'activitat de la problematització, "posa't a la pell de..." d'empatia històrica, la dramatització i la prova final de síntesi havent fet un repàs previ de totes les idees vistes durant les classes. A més a més, també degut al temps que ens van ocupar les activitats i els temes a tractar vaig centrar-me en explicar degudament el Renaixement –la concepció de l'humanisme i els tres pilars que definien el paradigma d' "home del Renaixement"-, l'art renaixentista i el descobriment d'Amèrica amb referències a l'avenç de la ciència i la tecnologia i també posant èmfasi a les civilitzacions que els conqueridors espanyols i portuguesos, principalment, van descobrir en arribar al territori americà.

Així doncs, la idea inicial era que aquestes activitats les desenvolupessin ambdós grups: el de 2n d'ESO B i el de 2n d'ESO C.

Amb el grup de 2n d'ESO B totes les activitats que he assenyalat i que per temps finalment els alumnes van poder treballar són les que anteriorment he esmentat.

El treball amb aquest grup va progressar de manera adequada degut a la motivació i les ganes que els alumnes posaven en cadascuna de les activitats que havien de fer. Per altra banda, en alguns moments es va endarrerir perquè és cert que no estan acostumats a portar a terme activitats on se'ls exigeixi i requereixin fer exercicis de raonament i creatius i originals. Per aquests motius en diverses ocasions necessitaven diverses explicacions sobre el que havien de fer amb els exercicis perquè eren tasques completament diferents i oposades al simple fet de respondre preguntes d'un llibre on podien trobar les definicions en una pàgina concreta i, en moltes ocasions, en la mateixa pàgina on hi havia l'activitat. Per tant els alumnes de l'institut acostumen a portar a terme activitats reproductives que no deixen marge al descobriment i al pensament per part seva, sinó que es limiten a una manera de seguir les classes molt tradicional.

Així doncs, amb l'activitat sobre la problematització molts d'ells van començar a participar responent a les qüestions marcades i atents a allò que aprendrien a continuació. D'acord amb l'activitat d'empatia, aquesta va ser una de les tasques que més els va costar entendre però que finalment van aconseguir superar, en alguns casos amb molt bones qualificacions, mentre que en d'altres mitjanament bé perquè no acabaven d'atrevir-se a ser originals i a proporcionar noves maneres d'expressar-se a l'explicació. En moltes ocasions molts alumnes es quedaven en el límit d'agafar la informació directament del llibre o dels powers points, és a dir allò que havien subratllat i que seria el que "sortiria a l'examen" de forma literal i no acabaven de fer l'exercici d'explicar-ho amb les seves paraules i de forma original.

En el cas de la dramatització també els va ser costós, en un primer moment, entendre i començar a redactar un guió, dubtant si realment el que escrivien –malgrat les preguntes que tenien i que els servien de guia- era correcta i podia ser vàlid per escenificar-ho davant de la resta dels companys i dels professors. Tanmateix en aquest cas i amb les meves orientacions com a professora en aquell moment el guió es va anar desenvolupant amb el que ja sabien i amb tot el que anàvem explicant a classe ja que es van solapar les explicacions sobre els temes que podien escollir per fer la representació amb les sessions que vam dedicar a aquells àmbits.

Per últim d'acord amb el resum de les idees principals i la prova de síntesi, degut a les activitats que durant els diversos dies vam anar portant a terme els alumnes ja sabien exactament cap on havien d'encarar les seves explicacions i quan

els deia que havien de reflexionar també sabien aproximadament com havien de redactar la seva explicació.

En comparació amb el grup de 2n d'ESO C, en aquest cas les tasques van canviar bastant en el sentit que en primer lloc la seva actitud era més difícil tant pel seu comportament a classe com per la poca motivació que tenen i el fet de no trobar-se còmodes a l'institut i en les diverses assignatures. Per aquests motius únicament vaig desenvolupar amb ells l'activitat sobre la problematització on van participar i fins i tot en les sessions posteriors portaven a terme qüestions d'acord amb el que s'anava explicant i allò que els cridava l'atenció. Per altra banda també vam fer una puja d'idees lligada a la problematització i en el seu cas i a causa de l'àmplia diversitat d'aquell grup vaig adequar l'activitat d'empatia històrica a fer un resum oralment i entre tots, malgrat les notes que van prendre tots els alumnes, comentant com exposarien o explicarien una obra d'art, com a guies turístics, a un públic que no sabés res sobre aquest tema. Per aquest grup el fet de redactar de forma continuada i de concentrar-se en una tasca concreta és difícil i per tant vaig decidir que es portés a terme de forma més amena, preguntant a tots els alumnes perquè entre tots construïssin una bona explicació conjunta.

En tercer lloc, l'activitat sobre la dramatització no es va portar a terme ja que va ser difícil durant els últims dies que redactessin un guió i malgrat la feina mig feta que ja els hi vaig proporcionar tot i posar-los de deures -que acabessin de completar el guió amb espais buits- no va ser possible per la manca de la seva feina i perquè el dia de la representació el meu tutor i professor seu els va acabar castigant.

Finalment, la prova sí que la van portar a terme com en el cas de l'altre grup però amb notables diferències respecte el nivell d'uns i altres. Només dos alumnes de vuit, aquell dia, van aprovar perquè eren els que més èmfasi van posar en explicar el que es demanava amb les seves pròpies paraules i sobretot interrelacionant diverses idees de manera que pràcticament van aconseguir portar a terme una reflexió sobre el tema.

Així doncs, en termes generals i fent un recull de les activitats en primer lloc voldria destacar el fet que a l'hora d'organitzar-les i pensar-les he tingut en compte aspectes com ara que els alumnes treballassin les competències bàsiques que marca el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria de manera transversal amb altres matèries per portar a terme un coneixement més integral i global i no compartimentat

com si les ciències i les lletres es dividissin en dues branques diferents i no tinguessin cap punt de nexa o unió en comú.

Per altra banda, també m'he basat en la piràmide o taxonomia de Bloom perquè els alumnes treballassin les activitats a través de diferents nivells. Començant per una comprensió del coneixement i de l'exercici que es demana i finalitzant amb la reflexió i la creació com a objectiu final de qualsevol aprenentatge i sobretot d'augmentar les capacitats i les competències d'aquests alumnes per integrar-los en una societat dinàmica, global, amb molts elements per canviar on ells i elles hi formen part i dels quals depèn el futur d'aquesta. Així doncs considero que caure en l'aprenentatge tradicional de memorització única i exclusiva no és útil mentre els alumnes no trobin ni comprenguin el significat que té allò que els transmeten i mentre no puguin respondre a la següent pregunta: "i això per a què serveix?". Per tant és interessant que els nois i noies coneguin la importància dels coneixements i de la informació que tenen al davant i posteriorment amb les eines que els professors els hi donaran o donarem que creixin com a persones i com a professionals competents per ser hàbils en la societat, per preguntar-se els motius de com vivim i per què ho fem així i en definitiva, per viure i conviure amb la resta de persones del nostre voltant.

5. Reflexions finals

Per acabar aquest treball voldria fer una reflexió al voltant del món de l'ensenyament i de la meua estada a l'institut Ramon Turró i Darder de Malgrat de Mar.

Ha estat absolutament interessant i gratificant poder fer els meus primers passos com a professora i sobretot poder-ho copsar a partir de dues realitats molt diferents com han estat els dos grups amb els quals he tingut el plaer de fer les classes. Tant en l'un com l'altre he viscut situacions diverses i malgrat que uns estaven més predisposats a fer la feina i els altres no tant, he tingut la sort d'haver après molt d'ells i sobretot de veure que no es poden jutjar ni etiquetar els alumnes per les seves qualificacions sinó que com a professors i sobretot com a persones dins de la societat tenim l'obligació de preguntar-nos també el motiu de les actituds i de l'educació –o no educació- que en molts casos han rebut, tant positiva com negativa, de les seves famílies i de les persones que els envoltem.

D'acord amb la feina que he considerat oportuna desenvolupar i oferir als alumnes sempre ho he fet amb total responsabilitat sobre les grans diferències que els alumnes trobaven i viurien respecte dues maneres diferents de treballar com han estat la del meu tutor de les pràctiques i la meua. Per altra banda he volgut provar, i en alguna ocasió fins i tot ho he aconseguit, les noves metodologies en la tasca de l'ensenyament –aprenentatge i com el fet de portar activitats més dinàmiques amb els alumnes i on apareguin diferents àmbits i d'altres assignatures fa que es motivin i descobreixin tot allò que es troba en el seu entorn a banda, naturalment, d'aprendre.

6. **Bibliografia**

-Currículum educació secundària obligatòria - Decret 143/2007 DOGC núm. 491
Ciències socials, geografia i història

-Del currículum a les programacions. Una oportunitat per a la reflexió pedagògica a l'educació bàsica.

-Maldonado Valencia, Maria Alejandra. *El aprendizaje significativo de David Paul Ausubel* , www.monografias.com

-Ramírez Garrido, Juan Daniel. *El Vygotsky socio-histórico*.

-Rodríguez Palmero, M^aLuz. *La teoría del aprendizaje significativo*.

ANNEXOS

Activitat en grup sobre el temari:

-A partir dels grups en els quals us organitzeu i amb els enllaços que teniu penjats al moodle heu de fer un treball sobre l'avenç de la ciència en relació al descobriment d'Amèrica i la civilització maia (amb anotacions sobre asteques i inques).

Heu de tractar i aprofundir sobretot els següents aspectes:

*localització i context històric

*població/demografia

*cultura

*organització

*economia

Posteriorment haureu d'exposar davant dels vostres companys les idees principals dels treballs que heu desenvolupat.

Converteix aquesta missa de Palestrina en una cançó actual o escriu la lletra que vosaltres vulgueu. Us podeu ajudar dels enllaços que teniu anotats:

G.P. da Palestrina (1525-1594)

Soprano Ky - ri - e e - - - le - i - son Ky - ri - e e - - -

Alto Ky - ri - e e - - - le - i - son Ky - ri - e e - - -

Tenor 1 Ky - ri - e e - - - - - - - - - - - - - - - -

Tenor 2 Ky - ri - e e - - - le - i -

Bass 1 Ky - ri - e e - - - le - i - son

Bass 2 Ky - ri - e e - - -

Missa Papae Macelli Kyrie

<http://www.youtube.com/watch?v=O5GtmCHZLHw>

<http://grups.blanquerna.url.edu/m38/3/index.htm>

Activitat d'empatia històrica:

-En aquesta activitat haureu de desenvolupar i elaborar un escrit utilitzant conceptes clau dels temes que hem treballat i heu d'explicar amb les vostres paraules un d'aquests dos temes posant-vos a la pell dels seus protagonistes:

-Posa't a la pell d'un guia turístic i explica un personatge, una obra d'art, etc., sobre el tema del Renaixement

-Fes una redacció sobre un religiós del Renaixement

GUIA TURÍSTICA

La raïssa de l'ideal de bellesa, que neix de l'exploració de la natura, l'ésser humà o l'air de la natura i la seua obra més perfecta.

L'establiment de les proporcions del cos humà en aquest sentit, els escultors renaixentistes s'aproximen als escultors de l'antiquitat,

la predilecció pel nu, que permet presentar ben definida l'anatomia del cos.

Entre els escultors del quattrocento destaquen LORENZO GIGANTI i DONATELLO.

L'escultor més eminent del cinquecento és MIGUEL ÀNGEL. Les seues escultures es caracteritzen per l'expressivitat i la vigetud. Les seues obres més representatives són la pietat, el David i el sepulcre incabat del papa juli, ll, amb una monumental figura de Moisés.

L'interès per la figura humana.

La preocupació per la composició, que sembla ha de ser equilibrada, i, en conseqüència, per la perspectiva.

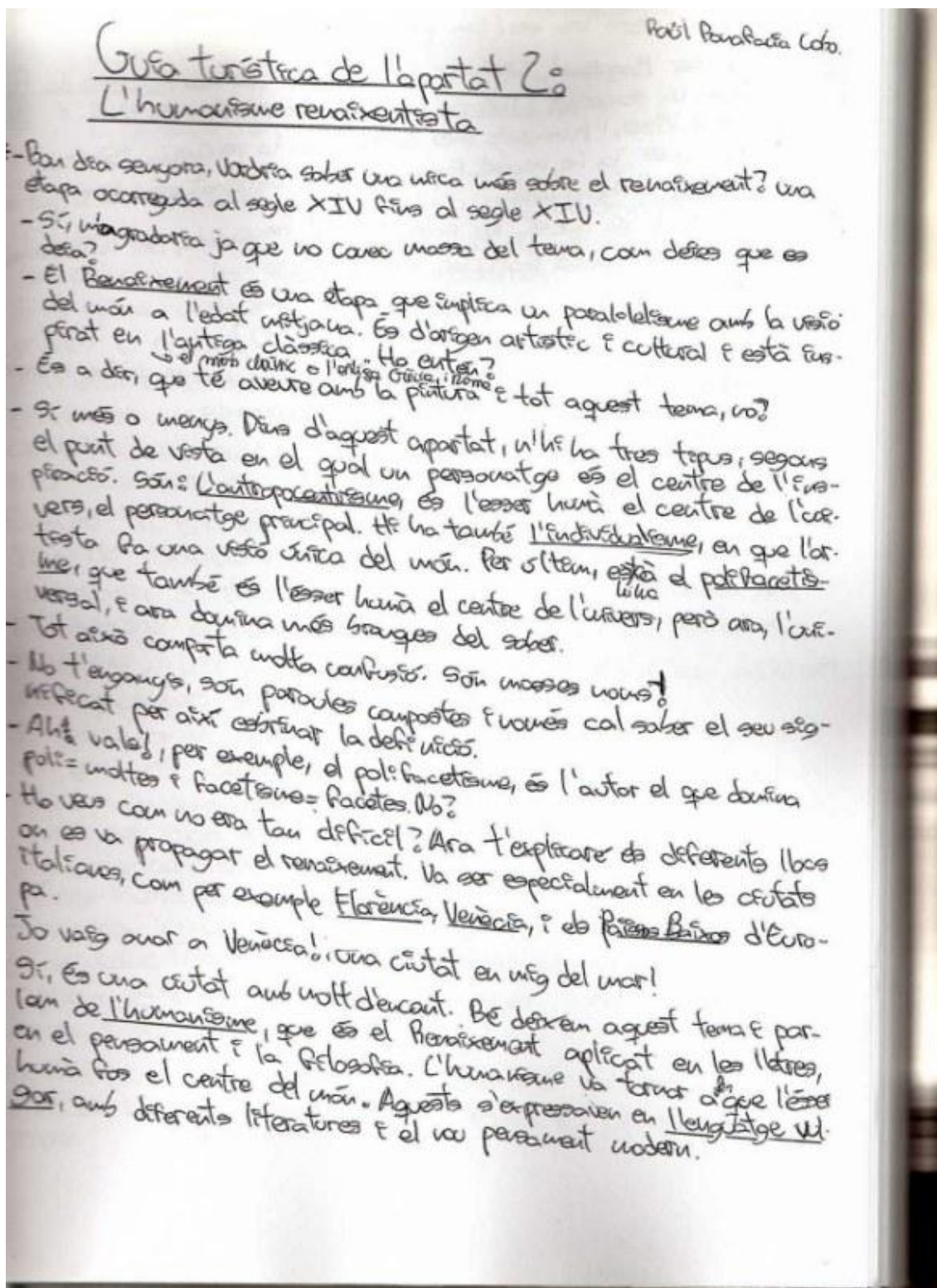
L'atenció als colors i la llum.

La predilecció per temes mitològics i religiosos.

Entre els pintors flamencs, sobresurt Pieter Bruegel el vell, autor de quadres que denoten una visió de la humanitat força crítica.

Entre els pintors alemanys destaca Albrecht Dürer, autor de retrats de gran exactitud fotogràfica, gravats i dibuixos.

⑥ Yemina, per una altra vegada explica-ho però amb les teves pròpies paraules. Està bé però jo demanava que us ho feu vostre; que la Sapitzemni expliqui amb paraules vostres; així també el seu és per entendre-ho millor.

- Alguns autors van ser: En parta curiositat...
- Van ser Magnus, iniciador de la ciència política, Erasme de Rotterdam, un sacerdot, Thomas More, que descriu el món ideal i Juan Luis Vives, l'humanista més destacat de la península Ibèrica. Bé doncs ja he acabat. Espero haver-la informat prou bé i que entengui alguna cosa.
- La veritat és que sí. No calia res del Renaixement, de l'humanisme, ja m'ha quedat molt clar. Moltes gràcies.
- Adéu!

(10)

Molt bé! Has estat molt original a l'hora de pensar amb un diàleg i com i has anat afegint la informació a mida que avançaves.
Felicitats!

EL RENAIXAMENT

En l'edat moderna els europeus van eixamplar el món. Van fer els primers passos en el desenvolupament de la ciència i la medicina modernes.

Als grans viatges i descobriments van permetre conèixer nous continents i obtenir recursos d'altres indrets del món.

Es van estendre un esperit més crític i una actitud de curiositat intel·lectual més intensa. Encara que aquest aspecte va produir un impacte modest sobre l'economia i la societat europees.

Europa al principi del segle XVI era encara medieval; el 80% de la població europea vivia en zones rurals i es dedicaven a l'agricultura. El feudalisme continuava sent el sistema econòmic dominant. A l'inici de l'edat moderna, les ciutats encara eren petites i les indústries manufactureres eren artesans.

El renaixement, que comprèn des del segle XIV fins a mitjan de segle XVI, és una etapa de la història de la cultura europea que implica una ruptura amb la visió del món de l'edat mitjana.

L'antropocentrisme. Déu deixa de ser el punt de referència. L'ésser humà és el principal objecte de coneixement i es mou a un centre d'atenció del pensament científic.

Individualisme. L'artista del renaixement ofereix a través de la seva obra una visió del món, nua i personal.

Polièctisme. L'ideal renaixentista és l'ésser humà universal, la persona que domina totes les branques del saber.

Les tendències renaixentistes van prosperar sobretot a les ciutats on s'havien consolidat una burgesia rica i poderosa.

Els nuclis més influents van ser les ciutats italianes com per exemple Florència i Venècia i els Països Baixos. L'humanisme és l'expressió del Renaixement en el camp de les lletres, el pensament i la filosofia. Al mateix temps, molts humanistes s'expressaven en llengua vulgar i van crear els primers clàssics de les literatures i del pensament modern.

El quattrocento, que inclou les dècades creadors el segle XV, la capital artística en aquest període va ser Florència gràcies al mecenatge d'algunes famílies nobles de la ciutat, Medici.

El cinquecento, que comprèn el segle XVI, l'època de màxima esplendor. La capital artística va ser Roma. L'acostament de la natura. S'abandonava l'esquematisme medieval i es reproduïen la figura humana i la natura. El retorn als clàssics. Es recuperen els canons, els models grecs i romans. La recerca de l'ideal de bellesa que neix de l'exploració de la natura.

L'establiment de les proporcions del cos humà.

La predilecció pel nu, que permet presentar ben definida l'anatomia del cos.

Entre els escultors del quattrocento destaquen Lorenzo Ghiberti i Donatello.

Les característiques de la pintura renaixentista són, l'interès per la figura humana, la preocupació per la composició que sempre ha de ser equilibrada, i en conseqüència per la perspectiva, l'atenció als colors i la llum i la predilecció pels temes mitològics i religiosos.

Rafael, va aplicar en la seva obra proporcions i harmonia.
La seva pintura transmet serenitat, equilibri i naturalitat.
És autor, de l'Escola d'Atenes.

Leonardo da Vinci, va revelar una insaciable curiositat
pel món natural amb reproduccions fidels d'animals.
Les seves obres més conegudes són, la Gioconda i la Santa
Cena.

Miguel Àngel, va representar els conflictes interiors a
través de la figura humana, que mostra tensió i esforç.
La seva obra més important són els frescos de la
Capella Sixtina.

- ⑥ Està bé perquè has començat amb una introducció, i has seguit amb el que
tu volies dir però et falta que ho fassis més personal i que fassis servir
les teves pròpies paraules, així veuràs que tu l'entens les hauràs entès
millor. Per una altra vegada t'ingra-lo present.

Descobriment d'Amèrica

El terme descobriment d'Amèrica s'usa per a referir-se a la primera arribada documentada d'europes a Amèrica amb grans conseqüències històriques. No fou la primera arribada d'europes, perquè hi ha indicis que els vikings arribaren a l'actual Canadà i probablement als actuals Estats Units al final del segle X.

S'anomena descobriment d'Amèrica a l'arribada d'espanyols comandats per Cristòfor Colom a una illa del mar Carib. Per als indígenes americans no fou un descobriment sinó l'inici d'una invasió.

Colom intentava viatjar cap a les Índies per una nova ruta cap a l'oest, que li portarà a topiar-se amb Amèrica el 12 d'octubre de 1492. En un principi cregué haver arribat a un arxipèlag de l'Índia en comptes d'haver descobert un nou continent.

Van fer tres viatges. El primer va ser amb la Pinta, la Niña i la Santa Maria que on van embarcar finalment va ser a Cuba i va ser la més important del viatge.

El segon va ser amb disset vaixells. El 3 de novembre del 1493 descobrí l'illa de Guadalupe. El 27 de novembre de 1493 arriba al fort de Nativitat, a l'illa Hispaniola, trobant el fort destruït i tots els companys morts. El 12 de març inicia la seva penetració a l'illa, i fa construir el fort de Sant Tomás. A mitjans d'abril inicià l'exploració de Cuba i Jamaica.

El tercer viatge va ser amb vuit vaixells. La primera escala la realitzà a les illes portugueses de Cabo Verde i arribà el 31 de juliol a l'illa Trinitat. L'1 d'agost de 1498 toca per primera vegada terra continental, anomenant-la Illa Santa. Des del 4 d'agost fins al 12 d'agost d'aquell mateix mes, explorà el golf de Paria, la Boca de Dragó, i l'illa Margalida, navegant per les illes de Tobago i Granada, i arriba fins al riu Orinoco. El 31 d'agost retornà a La Hispaniola, a la ciutat de Santo Domingo fundada per Bartomeu Colom, i trobà que la majoria dels colons allà assentats estaven descontents, car se sentien estafats al no trobar les riqueses que Colom els havia promès. El 25 de novembre de 1500 arribaren altre cop a Espanya, i allí continuaren empresonats fins que enterats els reis manaren alliberar-los i enviar-li 2000 ducats. El 17 de desembre de 1500 arribaren a Granada i es presentaren davant dels reis.

demana que expliquem el tema que volguem
forma més informal; en el teu cas ho vas
riat directament de la wikipedia; no es deu
a la llengua; ho què un treball de redacció.
una altra vegada sobretot agafa paraules
es i fés-te tu allò que vulguis explicar.

Caia Masallera
2rB.

(5)

Activitat del Renaixement

L'art del Renaixement: escultura i pintura

L'escultura renaixentista té unes característiques principals:

- La recerca de l'ideal de bellesa: Buscaven fer les figures de l'home perfectes amb detalls. Això naixia de la exploració de la natura, i l'ésser humà és l'eix de la natura.
- L'establiment de les proporcions de l'ésser humà: Feien els cossos amb les parts proporcionals.
- La predilecció pel nu: Que permetia mostrar ben definida l'anatomia del cos.

Deis escultors renaixentistes, els que destacaven entre els escultors del quattrocento eren Lorenzo Ghiberti i Donatello.

L'escultor més eminent del cincocento és en Miguel Angelo, les seves escultures destacaven per l'expressivitat i la majestuositat. Les obres més representatives eren el David, la Pietat, el sepulcre inacabat del papa Juli II i el Moisès.

La pintura renaixentista es caracteritzava per les següents característiques:

- L'interès per la figura humana: començaven a pintar persones reals.
- La preocupació per la composició, que sempre ha de ser equilibrada.
- L'atenció als colors i la llum.
- La predilecció pels temes mitològics i religiosos: pintaven a Déu, als àngels i a més éssers mitològics i religiosos.

Els pintors renaixentistes italians eren Rafael, Leonardo Da Vinci i Miquel Àngel.

Entre els pintors flamencs i alemanys destaquen Albrecht Dürer, com a pintor alemany i Pieter Bruegel el Vell com a pintor flamenc.

Alguns dels punts els has explicat però veia que l'explicació fos amb vocabulari més afavorit i en forma de redacció, no tant esquemàtic. En una altra ocasió fa l'ho més teu i agafa paraules teves.

⑥

Anabel Ortega González
2n ESO B

Guia turística: l'art del renaixement.

Arquitectura.

En l'arquitectura el quattrento, arribat als altres etapes al segle XV.

En la capital artística en aquest període va ser Ferruccio, gràcies al muntatge d'algunes famílies nobles. El cinquecento, que comprèn el segle XVI, l'època de màxim esplendor. En aquest període, la capital artística va ser Roma.

Les seues característiques són, l'elecció a la natura, el desenvolupament de la perspectiva i el retorn als clàssics. Es recupera el corinti, es q, da, es modela però i romans, i s'introdueixen les idees d'equilibri i mesura (art) les característiques de l'arquitectura són, l'ús de l'arc de mig punt, l'ús de la cúpula, la presència dels elements arquitectònics i decoratius propis de l'art de l'antiguitat.

La cúpula de la basílica de Ferruccio es va construir Filippo Brambilla.

La basílica de Sant Pere del Vaticà el va construir Miguel Angel.

Art i l'escultura.

Les característiques de l'escultura són, la recuperació de l'ideal de bellesa, l'establiment de la proporció del cos humà i la presència de la nu.

Les característiques de la pintura són, l'ús de la figura humana, la presència de la composició, l'ús dels colors i la llum, i la

realitzat pels temes, mitològics i religiosos.

Escultors.

Entre les escultors del quattorcentisme destaquen 'crema Ghubert' i nomadeles

Pintors.

Alguns destaquen com Rafael, Leonardo da Vinci, Miguel Àngel, i.e. Angèle i Santa Bathmielle, que són Italo.

Entre els pintors flamencs, sobresort Peter Brugel el vell, i entre els
pintors alemanys alemanys Albrecht Dürer.

- ⑥ Està bé però l'única d'aver explicat el que dius amb les teves paraules i no
seguint tot l'esquema del llibre. És un comentari per quan hagin de fer
més redaccions; el que alguns expliquen per t'us teu perquè així ho integraran
millor i també les expliquen millor. I tu tens capacitat per fer-les.

DESCOBRIMENT D'AMERICA

Aquí estem on va desembarcar Cristòfol Colom amb la seva tripulació, aquesta és la història.

Cristòfol creia que el món era rodó, la gent a ell el prenen per bruixot, ja que aquelles ^{claus} èpoques es deia que la terra era plana.

Un dia del 1492 Cristòfol va demanar als reis catòlics, que si li podien finançar el viatge ja que no tenia diners, el rei no li volia finançar, però al final la reina Isabel I le va finançar.*

Després d'un llarg viatge, Cristòfol va arribar a unes terres desconegudes on es va trobar amb una població indígena molt desenvolupada, hi havia tres gran civilitzacions.

Una eren els maies, estaven a Yucatán, tenien un calendari molt precís, escriptura jeroglífica, i van començar a utilitzar el número 0.

També ^{la cultura} ~~estaven~~ els Inques, aquest ^{en} vivien en els Andes, contruïen ciutats amb blocs de pedra. ^{en} les ciutats hi havi^{en} edificis i fonts públiques.

I per últim, però no menys importants, els Asteques, ocupaven l'actual ciutat de Mèxic, era una civilització guerrera, eren uns bons arquitectes igual que els maies, contruïen temples, edificis...

També tenien el seu joc de pilota ^{que} el qual consistia en donar-li ^{esperon o "xut" la pilota} amb la cadera i encerta-la en un cistell tombat, qui perdia normalment el sacrificaven.

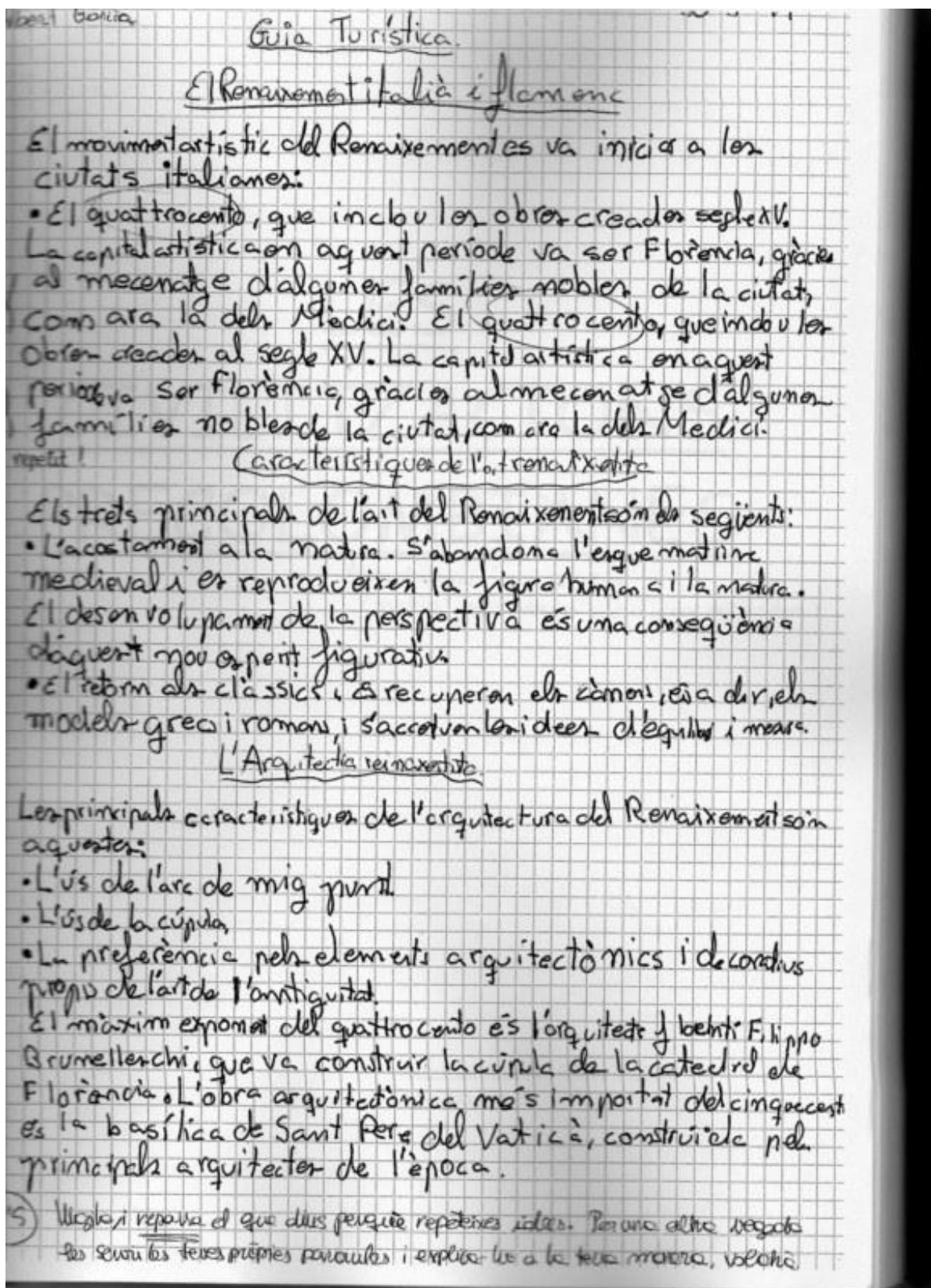
Ja heu après alguna cosa sobre aquest gran fet, espero que us hagi agradat aquesta ruta turística.

S-09 (faltos) = 7'1 (reparar els accents sempre abans d'entregar!)

MARTA NAVARRO HORMIGO

2esoB.

*Si el fixas l'as repetit 3 vegades la mateixa paraula: "finançar". Pasa sempre de trobar sinònims o algun pronom que substitueixi la paraula.
En general, m'et bé perquè les l'as exalixen amb les l'as conuenen!

LES CIVILITZACIONS PRECOLOMBIANES

↓ precolombianes : "abans de Colom"
(si dius precolombianes sembla "abans de Colom")

Nom: José Antonio Giner Muñoz
Curs: 2on Eso B

LES CIVILITZACIONS PRECOLOMBIANES

Els europeus que van arribar al continent americà hi van trobar una gran varietat de cultures, algunes de les quals havien constituït civilitzacions amb un alt grau de desenvolupament socioeconòmic, polític i cultural. Com aquestes:

- **La civilització maia:** Els maies ocupaven el territori de la península de Yucatán, les muntanyes de Chiapas i la selva de Petén. El període de màxima esplendor va començar al segle III dC i va perdurar fins a l'any 900. Quan hi van arribar els conqueridors espanyols, la civilització maia estava ja en decadència. Els maies van construir les famoses ciutats de Tikal, Palenque, Copán, Calakmul, Uaxactún, Altún Ha, i molts altres llocs en l'àrea. Van desenvolupar un imperi basat en l'agricultura, i consistia en nombroses ciutats-estat independents. Els monuments més notables són les piràmides que van construir en els seus centres religiosos, al costat dels palaus dels seus governants. Altres restes arqueològiques importants inclouen enormes pedres tallades, que descriuen als governants al costat de textos jeroglífics que descriuen les seves genealogies, victòries militars i altres fites històriques. Tots els monuments construïts per els maies estaven plens de grans extensions de naturalesa. Per ells la naturalesa significava poder i respecte.

- **La civilització asteca:** Els asteques, una civilització eminentment guerrera, ocupaven el territori de l'actual ciutat de Mèxic. Eren hereus d'altres cultures mesoamericanes, com la de Teotihuacán o la de l'imperi tolteca. La majoria dels documents i còdexs originals dels mexiques van ser destruïts durant la Conquesta de Mèxic. Han sobreviscut petits fragments de manuscrits així com gravats en pedra, fusta i altres objectes de ceràmica. Els manuscrits pictogràfics dels mexiques es coneixen com a "còdexs". Existien, abans de l'arribada dels conqueridors, milers de còdexs, però la majoria van ser cremats per ordres de Juan de Zumàrraga el 1535 al mercat de Texcoco i només n'han sobreviscut onze. No obstant això, el virrei, Antonio de Mendonza va rebre ordres des de la metròpoli de recaptar informació sobre l'organització política i tributària dels asteques

els regles sempre van en majúscules!

- **La civilització inca:** Els inques van dominar un territori extens dels Andes. Era un imperi ben organitzat, administrat per una gran quantitat de funcionaris, que disposava d'un exèrcit poderós. Estava ben comunicat i tenia com a capital la ciutat de Cuzco. Al principi del segle **XVI**, els inques van travessar una greu crisi política, produïda per la successió del càrrec d'inca. Els conqueridors espanyols, encapçalats per Francisco Pizarro, van aprofitar aquesta situació i, amb l'ajut d'altres pobles indígenes sotmesos pels inques, van conquerir l'imperi andí. L'any 1572, Tupac Amaru, el darrer emperador inca, va ser assassinat pels conqueridors.

Està bé però llegir millor i les llocacions explicat amb les tres paraules. Per una altra vegada lenta no hauria tota la informació del llibre directament i per les paraules claus, que es vegi que les tens integrat.

Els Maies

Nom: Carlos Marín

Assignatura: Socials

Data: 30-3-2012

Els Maies

Els maies són un grup de pobles indígenes mesoamericans que viu al sud-oest de Mèxic (als estats de Yucatán, Quintana Roo, Campeche, Chiapas i Tabasco) Guatemala, Belize i Hondures. (Tikal, Chichén Itzá, Uxmal i Palenque van ser les ciutats maies més importants.

Cadascun d'aquests pobles es coneix amb un nom ^{distint} distint que correspon amb la llengua que parlen o a la regió que habiten actualment.

La civilització maia és coneguda per ser una de les més avançades a nivell cultural (especialment en el camp de les matemàtiques i l'astronomia) de tota l'Amèrica precolombiana, fins al punt de superar en alguns coneixements als propis conqueridors europeus.
 precolombiana: abans de l'arribada de Colom!
 (precolombiana: veu del diu abans de Colom)

Els maies eren una societat amb una forta estratificació social, on la noblesa i el sacerdoti ocupaven els estaments més elevats i vivien dels tributs pagats per les classes populars, majoritàriament agricultors. També eren una societat esclavista, essent aquest en la seva majoria persones de guerra (les ciutats-estat estaven en constant guerra entre elles), delinqüents i orfes. La civilització maia va tenir la seva època daurada entre el segle V i X, però quan al segle XV van arribar els conquistadors espanyols ja eren un poble en decadència i pràcticament sotmès.

Un viatge a Guatemala

El l'Altiplà guatemalenc ofereix la combinació perfecta de bel·leses naturals, espectaculars paisatges muntanyosos i tradicions de la cultura maia viva.

La cultura indígena més arrelada està en l'Altiplà. Els seus boscos de pins i actius volcans permeten la pràctica de senderisme, canopie i ecoturisme. La regió occidental brinda un desplegament folklòric que uneix la cosmogonia precolombiana amb els costums dels conqueridors. És una combinació perfecta de bel·leses naturals com el llac d'Atitlán i de tradicions com el mercat de Chichicastenango, famós pel seu colorit i extensió.

La representació de tradicions mil·lenàries i vivències del poble maia són reflectides en cada hàbit heretat de la diversitat ancestral històrica de la regió, d'on neix Popol Vuh llibre sagrat dels pobles maies. També presenta diverses opcions de torbada amb les comunitats, és l'espai ideal per gaudir de la diversitat.

Destins:

De destins n'hi ha molts però només posaré tres.

San Andrés, Totonicapán

Situat a 19 km. De Totonicapán, és posseïdor d'un imponent temple parroquial d'espectacular façana, que és representatiu del colorit i disseny del huipil local. La població venera Maximón, personatge popular de profund arrelament. Sant Cristòfol Totonicapán a 12km de Totonicapán posseïx un temple i convent ricament ornamentat amb retaules del segle XVII i XVIII

Momostegano, Totonicapán

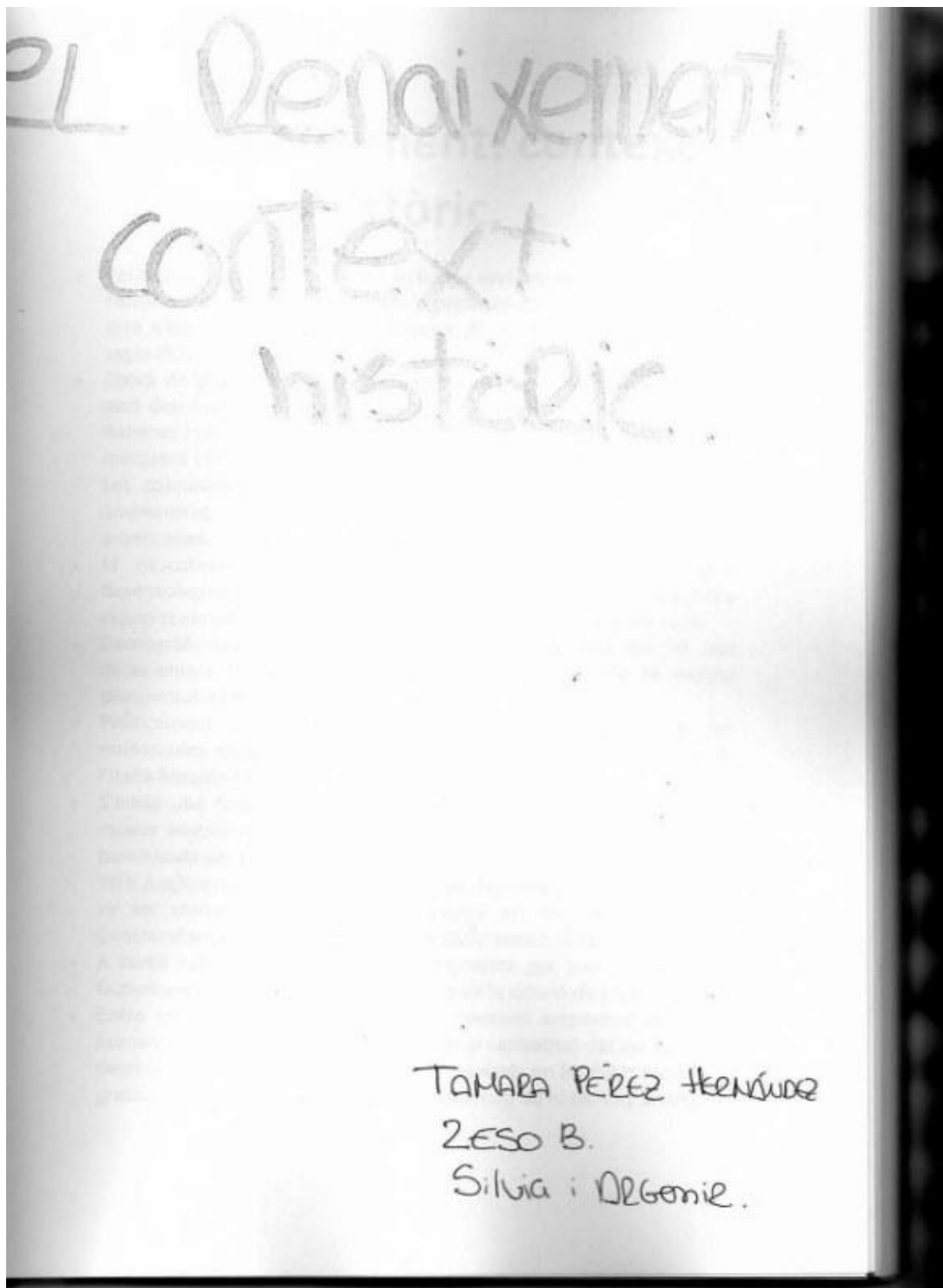
Situat a 31 km. De Totonicapán. Centre productor de tèxtils (mantes de llana), famós per la gran qualitat dels ponxos momostecos, que s'hi elaboren. Encara usen el calendari maia de 260 dies. Momostenango significa "ciutat dels altars". Molt a prop es troben els famosos cingles de Momostenango, erosions capritxoses llaurades per l'erosió. El principal dia de mercat és el diumenge.

San Francisco El Alto, Totonicapán

Es troba a 15 km. De Totonicapán. És posseïdor d'un imponent temple de bells retaules i impressionants murals, del segle XVI. El mercat a l'aire lliure és el més gran de l'altiplà de Guatemala, es porta a terme els divendres, oferint un espectacle multicolor rellevant, ja que en ell s'ofereixen més de productes de consum bàsic, animals, com vaques i cavalls.

- ⑥ Veig que heu buscat informació però la redacteu no el teneu i encara menys que heu llegit. Set amb les teves pròpies paraules.

El Renaixement: context històric.

- Període que comprèn un lapse de temps variable segons els països. Es considera que s'inicia a Florència a principis del XV i que s'extén per tota Itàlia i posteriorment per Europa. Al territori espanyol abasta el segle XVI.
- Època de grans canvis en la manera de viure i d'entendre el món per part dels europeus. Aquests canvis s'inicien a les ciutats flamenques i italianes i tenen molt a veure amb el desenvolupament del capitalisme mercantil i l'inici de l'auge de la burgesia com a grup social dominant. Les comunicacions milloren, la indústria creix i la moneda circula àmpliament, en bona part gràcies a l'arribada de l'or i plata americanes.
- El descobriment dels territoris americans, gràcies a un gran desenvolupament de les tècniques de navegació, a més d'aportar riqueses als estaments socials dominants va canviar la visió del món.
- Demogràficament hi ha un creixement, sobretot a partir del XVI, que deixa enrera l'època de la Pesta Negra i obre un període de relativa prosperitat en molts territoris.
- Políticament es van desenvolupant durant aquest període les monarquies autoritàries (Castella, França...) inspirades en les idees de l'italià Maquiavel.
- S'inicia una fase de contestació de la jerarquia cristiana pel luxe i *modus vivendi* que ostentaven, iniciada per Erasme de Rotterdam, i continuada pel suís Calví i per l'alemany Martí Luter i pel cisma d'Enric VIII a Anglaterra. És l'inici de l'anomenada Reforma protestant. Aquesta va ser contestada per l'església catòlica pel moviment anomenat Contrareforma, desenvolupada al Concili de Trento (1545-1563)
- A nivell cultural, la invenció de la impremta per part de l'alemany Gutenberg va contribuir en gran manera en la difusió de les idees.
- Entre aquestes idees destaca el què podríem anomenar els valors humanistes, basats en la recuperació de la centralitat del ser humà en detriment del teocentrisme medieval i inspirats en les fonts clàssiques greco-llatines. Això va tenir una forta influència en el terreny artístic.

El Renaixement: el Cinquecento

clasicisme renaixentista

Durant els primers anys del segle XVI assoleixen la maduresa totes les conquestes artístiques que s'havien anat donant al llarg del XV. És el que anomenem el clasicisme renaixentista, del qual formen part artistes com Rafael, Bramante, Miquel Àngel o Ticià. El principal centre artístic deixa de ser Florència i és Roma la ciutat que podrà permetre's acollir la flor i la nata dels artistes i finançar els seus projectes. Aquest canvi l'hem d'atribuir als Papes Juli II i Lleó X, qui amb els seus encàrrecs convertiran Roma en una ciutat cosmopolita i a la vanguardia artística. Amb la invasió de Roma per les tropes de l'emperador espanyol Carles V el 1527 s'acaba amb l'univers que sustentava l'ideal harmoniós de l'humanisme. La divisió de l'església cristiana entre catòlics i protestants farà la resta. La monarquia espanyola també serà un comitent rellevant en el sentit que amb els seus encàrrecs farà possible l'entrada a la península dels artistes renaixentistes, mitjançant artistes estrangers (Ticià...) però també gràcies a artistes locals de formació humanista (Herrera, Machuca...).

5'S

Tomaso, està bé però demanava que ho expliquem amb paraules vostres, de forma més informal. Per una altra vegada fes-ho més teu i més informal; volia dir que ho has integrat millor.

Europa a l'inici de l'edat moderna:

En l'edat moderna, els europeus van desenvolupar el món conegut gràcies a què:

Es va desenvolupar la ciència i la medicina modernes.

Els viatges i els descobriments van permetre trobar nous pobles i suport dels recursos d'altres llocs del món.

També, es va desenvolupar una actitud intel·lectual més gran, deixant una mica de banda la religió, tot i que encara era molt important. El despertar va produir un impacte sobre l'economia i la societat europea.

Després de dos segles, Europa va passar de ser preindustrial a industrial gràcies al progrés tècnic. Això va provocar una revolució en la vida dels europeus.

Una Europa encara feudal:

L'Europa al segle XVI era medieval: el 80 % de la població europea vivia en zones rurals i es dedicava a l'agricultura. Bona part de la població rural era servil.

El feudalisme era el sistema econòmic dominant.

A principi de l'edat moderna, les ciutats eren petites i les indústries manufactureres eren, majoritàriament, artesanals. Durant els segles anteriors, els progressos tècnics van ser pocs, i la major part dels processos industrials i agrícoles eren coneguts l'any 1000.

El Renaixement italià i flamenc:

El moviment artístic del Renaixement es pot estructurar en dos períodes:

El quattrocento que són les obres que es van crear al segle XV. La capital artística va ser Florència.

El cinquecento que són les obres que es van crear al segle XVI, l'època de màxima esplendor. La capital artística va ser Roma.

El moviment artístic renaixentista va consolidar un focus destacat al nord d'Europa.

Característiques de l'art renaixentista:

Les característiques principals són:

L'apropament a la natura. S'abandona l'esquematisme medieval i es reproduïxen la figura humana i la natura.

El desenvolupament de la perspectiva.

El retorn als clàssics. Es recuperen els cànons i es desenvolupen les idees d'equilibri i mesura.

Característiques de l'arquitectura del Renaixement:

- L'ús de l'arc de mig punt.
- L'ús de la cúpula.
- La preferència pels elements arquitectònics i decoratius propis de l'art antic.

El màxim exponent del quattrocento és Filippo Brunelleschi, que va construir la cúpula de la catedral de Florència.

L'obra més important del cinquecento és la basílica de Sant Pere del Vaticà, és obra de Miquel Àngel.

Opinions sobre la teva estància al nostre centre:

Judith Moncada Uroz:

Hola Sílvia! La meua opinió de la teua estància al centre, per ser la primera vegada que fas de professora, és bastant bona. Els alumnes d'aquí classe són una mica xerrameques, m'incòmoda eh? I crec que tens massa paciència. Has de posar ordre i castigar més, però tampoc et passis que sinó tindràs fama de mala professora (en el sentit de que tothom dirà que li tens mania). A l'hora d'explicar les coses, crec que vas una mica ràpida. Tots nosaltres et dèiem sempre que ho entenem tot perquè sinó s'ens feia la classe una mica aburrida i llarga. Però la teua forma d'explicar és molt entenedora, pel meu gust. En global, crec que arribaràs molt lluny, i espero que em tornis a fer classe algun dia, ja que jo també sé que seré molt bona estudiant! Sort i bones vacances.

Ruth Ramón Bravo:

La meua opinió sobre la teua estància al nostre centre és bona. Crec que per a ser la primera vegada que ho fas, ha estat molt bé. Coincideixo amb la Judith en que vas massa ràpid. En el meu cas, em costen les ciències socials com a quasi tots els de la classe, i hauries d'anar més lent. El tetatre m'ha agradat molt, i m'agradaria tornar a repetir però amb més temps per fer el diàleg y per escollir la roba i tot. En general, tot ha estat molt bé i m'agradaria que tornessis! Espero que ens tornem a veure, et desitjo una bona setmana santa.

ⓔ Heu fet bé però us heu faltat fer-los el clicus més vostre i explicar-los amb paraules vostres i ells allhen poden i de sebras!
Per tot us animo a treballar aquest aspecte i a triar la manera d'explicar el que sabeu però perquè ho entenen i ho teniu interioritzat, i no de forma tant memorística.

6

L'art del Renaixement

El Renaixement, que comprèn des del segle xiv fins a mitjan segle xvi (sempre els segles van en majúscula), és una etapa de la història de la cultura europea que implica una ruptura amb la visió del món de l'edat mitjana.

Les característiques principals de l'escultura renaixentista són:

- L'ideal de la bellesa.
- L'establiment de les proporcions del cos humà.
- La predilecció pel nu.

Entre els escultors del *quattrocento* destaquen **Lorenzo Ghiberti i Donatello**. L'escultor més destacat al *cinquecento* és **Miquel Àngel**. Les seves escultures es caracteritzen per l'expressivitat i la majestuositat.

Les característiques de la pintura renaixentista són les següents:

- L'interès per la figura humana.
- Preocupació per la composició.
- L'atenció als colors i la llum.
- La predilecció pels temes mitològics i religiosos.

Els pintors renaixentistes italians que sobre surten durant el *cinquecento* són:

- **Rafael**. Va aplicar en la seva obra proporció i harmonia. La seva pintura transmet serenor, equilibri i naturalitat.
- **Leonardo da Vinci**. Va revelar una insaciable curiositat pel món natural, amb reproduccions fidels d'animals, de plantes, de màquines i de l'anatomia humana.
- **Miquel Àngel**. Va representar els conflictes interiors a través de la figura humana, que mostra tensió i esforç.

Alba Vallès Patiño

Molt esquemàtic i seguint el que diu el llibre. Jo us vaig plantejar que féssiu una explicació fent servir vocabulari més informal i que vosaltres poguéssiu explicar-ho de la manera que ho enteneu, fent servir paraules vostres. Com ho explicàreu a algú que no ho sap i us ho pregunta. Està bé, però per una altra vegada intenta explicar-ho amb paraules teves i com ho diries tu.

El descobriment d'Amèrica

Ara jo us explicaré el descobriment d'Amèrica. El descobriment d'Amèrica va ser el dia 12 d'octubre de l'any 1492, per Cristòfol Colom. Cristòfol Colom anava cap a les Índies amb tres vaixells: la Pinta, la Niña i la Santa María i amb un pressupost de 2 milions de maravedisos finançats per Isabel I de Castella a través de banquers i burgesos valencians, de la resta d'Espanya i italians. A més també va aconseguir al voltant de 90 homes, reclutats amb l'ajuda inestimable i primordial dels germans (els noms o cognoms propis sempre en majúscula) Pinzón, Martín Alonso i Vicente Yáñez els quals eren copropietaris de la Pinta i la Niña i amb els quals formaren una flota descobridora que seria de les més transcendents de la història. El 2 d'agost de 1492, Cristòfor Colom embarcà amb tota la seva tripulació, i al dia següent, abans de sortir el sol, va salpar del port de Palos de la frontera (Huelva). El 9 de setembre arribaren a les illes Canàries on s'hi havien amarrat durant uns dies. Primerament, van navegar fins a La Gomera, on Cristòfor Colom visità a Beatriz de Bobadilla que era la governadora de l'illa; i posteriorment, van amarrar a Gran Canària on arreglaren el timó de La Pinta i substituïren les veles triangulars originals de la Niña per unes de quadrades que la convertiren en la més ràpida de la flota. El dia 6 de setembre van continuar el seu viatge cap al desconegut. El seu objectiu era Cipango (l'actual Japó). El dia 13 de setembre, descobrí la declinació magnètica de la terra, i el 16 arribaren a la mar dels Sargassos. Durant la nit del 6 al 7 d'octubre es produí el primer motí entre els mariners de la Santa María. Els germans Pinzón feren costat a Colom i sufocaren el motí. No obstant això,

la nit del 9 al 10 d'octubre el malestar s'estengué a tots, inclosos els propis Pinzón. Llavors, acordaren de navegar tres dies més i al cap d'aquest temps, si no trobaven terra, tornarien. El dia 10 van veure ocells, i finalment l'11 a la nit, el grum? Rodrigo de Triana cridà des de La Pinta: "Terra a la vista". de san salvador, a l'arxipelag de bahames. Què vols dir?

També desembarcà a l'illa de Cuba, a la que va anomenà Joana, i a de la Hispaniola. En aquesta, el 25 de desembre de 1492, s'enfonçà la nau capitana, la Santa Maria. Les seves restes van ser usades per construir el fort de *La Nativitat*, constituint així, el primer assentament espanyol a Amèrica.

En la travessia de tornada, una tempesta separà les dues naus que quedaven, la Pinta, amb Martín Alonso Pinzón, desembarcà a Baiona; així mateix la Niña, amb Colom a bord, arribà el 4 de març a Lisboa. El dia 9 de març, Colom s'entrevistà amb el rei de Portugal, convencent-lo que la expedició no interferia amb les seves propietats *allen mar?*

El dia 13 partí de Portugal en direcció a Palos de la Frontera. Les dues caravel·les arribaren a port el 15 de març de 1493.

Nom: Christian Medina Vasco

Curs: 2n B

Professors/as: Silvia i Argemir

Christian, en primer lloc et vull comentar que quan facis un treball o l'enviïs per correu has de vigilar que el tipus de lletra i el tamany sigui la mateixa. Corregint la teva redacció he trobat tres tipologies i mides diferents de lletra i ha de ser tot homogeni.

En segon lloc, jo us vaig plantejar que féssiu una explicació fent servir vocabulari més informal i que vosaltres poguéssiu explicar-ho de la manera que ho enteneu, fent servir paraules vostres. Com ho explicàreu a algú que no ho sap i us ho pregunta. En el teu cas he vist que el contingut l'has extret

de la wikipèdia. Una cosa és que l'haguessis utilitzat per buscar alguna cosa en concret però que després ho haguessis redactat amb les teves pròpies paraules.

Per una altra vegada recorda explicar-ho a la teva manera sense copiar-ho perquè sempre serà molt millor per tu perquè ho entendràs més bé i també per la persona que ho llegeix i tu ho saps explicar i ho pots explicar amb les teves paraules.

5

GUIA TURÍSTICA – EL DESCOBRIMENT D'AMÈRICA CIÈNCIES SOCIALS

L'arribada de Colom al continent americà va provocar l'encontre entre dos mons totalment diferents.

El primer que van fer els espanyols, anglesos, portuguesos, francesos i holandesos, que eren els descobridors, van ser actuar amb violència amb els indígenes que es van trobar al continent nou. Això va provocar guerres amb els indígenes i els descobridors. Les guerres amb els indígenes van comportar la desaparició de les grans civilitzacions precolombines: inques, asteques i maies.

Va haver-hi una gran davallada demogràfica en el continent americà. Aquesta davallada demogràfica va ser deguda, principalment, a tres causes:

- Les malalties desconegudes a Amèrica, com ara la verola, el xarampió i la grip.
- Les males condicions econòmiques i de treball que els nouvinguts van imposar als indígenes.
- Els actes violents derivats de les guerres de conquesta.

Ho has fet massa esquemàtic i seguint el que diu el llibre. Jo us vaig plantejar que féssiu una explicació fent servir vocabulari més informal i que vosaltres poguéssiu explicar-ho de la manera que ho enteneu, fent servir paraules vostres. Com ho explicarieu a algú que no ho sap i us ho pregunta. Per una altra vegada tingues en compte aquest aspecte i practica el fet de buscar més paraules teves perquè sempre estarà molt millor i voldrà dir que ho has integrat.

6

Nom: Marc Macias Ceballos
Curs: 2n ESO B

L'HUMANISME

RENAIXENTISME=Renaixement (millor)

El Renaixement va començar al segle XIV fins a mitjan del segle XVI. En aquest Renaixement canvia molt el punt de vista dels humans sobre el món. Abans d'això els europeus creien que la Terra era plana, però en aquesta etapa històrica descobreixen que és rodona i també descobreixen un nou continent Amèrica. Té tres rasgos = característiques generals:

-**L'antropocentrisme:** és quan Déu deixa de ser el punt de referència i el principal objectiu de coneixement per els científics és l'ésser humà.

-**L'individualisme:** els artistes del renaixement mostren des de la seva obra un punt de vista del món única i personal.

-**Polifacetisme:** L'ideal renaixentista és l'ésser humà universal, la persona que domina totes les branques del saber.

L'humanisme és un moviment intel·lectual, filosòfic i cultural y=í gràcies a aquesta nova forma de pensar es van redescobrir els autors grecs i romans i es va situar l'ésser humà en el centre del món. Al mateix temps, molts humanistes s'expressaven en llengua vulgar i van crear els primers clàssics de les literatures i del pensament moderns. Alguns d'aquets autors intentaven comprendre el comportaven humà i altres investigaven les potencialitats humanes. Hi ha pensadors humanistes que sobrensurten com els següents:

-Maquiavel: va iniciar la ciència política. Afirmava que la lluita pel poder és l'essència de la política i la considera independent de la moral o la religió i del surt la famosa frase "El fi justifica els mitjans".

-Joan Lluís Vives: va ser l' humanista més destacat de la península Ibèrica. Va viure als Països Baixos, on la tolerància religiosa era més àmplia i la vida intel·lectual, més intensa.

Ho has fet molt esquemàtic i seguint el que diu el llibre. Jo us vaig plantejar que féssiu una explicació fent servir vocabulari més informal i que vosaltres poguéssiu explicar-ho de la manera que ho enteneu, fent servir paraules vostres. Com ho explicàreu a algú que no ho sap i us ho pregunta. Per una altra vegada, és millor que trobis les teves paraules i que ho facis tot més redactat i relacionat en comptes de ser com un esquema. Així també serà millor perquè vol dir que ho tens més integrat.

L'art del renaixement : l'escultura i la pintura.

Hola, benvinguts a la classe .
Avui parlarem del renaixement de l'escultura i la pintura

Ara us explicaré les característiques principals de l'escultura renaixentista. Són les següents:

- La recerca de l'ideal de bellesa, que neix de l'exploració de la natura.
- L'establiment de les proporcions del cos humà.
- La predilecció pel nu, que permet presentar ben definida l'anatomia del cos.

Característiques de l'escultura renaixentista:

Exemples de característiques renaixentistes:

Exemples de característiques renaixentistes:

Uns exemples de aquestes definicions :

Aquestes dues escultures tenen les característiques del renaixement. (Amb les teves paraules podries haver explicat quines característiques són. Si ho haguessis d'explicar a algú els hi hauries de donar exemples, i en aquest cas eren aquestes dues figures).

Entre els escultors del quattrocento destaquen Lorenzo Ghiberti i Donatello.

Lorenzo Ghiberti: (Florència, 1378- id., 1 de desembre , de 1455). Escultor, orfebre,arquitecte i escriptor d'art italià del Quattrocento.

Donatello: (Florència, c. 1383- Florència,13 de desembre de 1466) va ser un famós artista i escultor italià de principis del Renaixement.

L'escultor més eminent del cinquecento és Miquel Àngel. Les seves escultures es caracteritzen per l'expressivitat i la majestuositat.

Miquel Àngel: Miquel Àngel: (Caprese, 6 de març de 1475- Roma, 18 de febrer de 1564), també conegut simplement com Michelangelo o Miquel Àngel va ser un escultor, pintor, poeta i arquitecte renaixentista.

Les característiques de la pintura renaixentista son:

- L'interès per les figures humanes.
- Les preocupacions per la composició que sempre a de ser equilibrada i en conseqüència per la perspectiva.
- L'atenció als color i la llum.
- La predilecció pels temes mitològics i religiosos.

Hi han diferents pintors renaixentistes italians:

Rafael: Era autor, entre d'altres, de L'Escola d'Atenes.

Leonardo da Vinci : Era científic, enginyer, investigador, anatomista, pintor, escultor, arquitecte, urbanista, naturista, músic, poeta, filòsof i escriptor.

Miquel Àngel: ser un escultor, pintor, poeta i arquitecte renaixentista.

Una de les pintures de Leonardo da Vinci.

Entre els pintors flamencs, sobresurt Pieter Bruegel el Vell, autor de quadres que denoten una visió de la humanitat força crítica.

Entre els pintors alemanys destaca Albrecht Dürer, autor de retrats de gran exactitud fotogràfica, gravats i dibuixos.

Hauries d'haver explicat amb les teves paraules el tema que has triat. Està bé però jo demanava que ho expliquéssiu de forma més informal de cara a algú que no sàpiga de què parlem i no extreure la informació de manera tant esquemàtica del llibre. Per una altra vegada tinga-ho present i intenta millorar aquest aspecte perquè així també ho tindràs més integrat tu mateixa.

6

L'art del Renaixement: l'arquitectura

El Renaixement italià i flamenc:

El moviment artístic del Renaixement es va iniciar a les ciutats italianes, i es pot dividir en dos grans grups:

El quattrocento, inclouen obres creades al segle xv. (Els segles sempre van en majúscula)

La capital artística d'aquesta època va ser Florència, gràcies al mecenatge de famílies nobles de la ciutat, com la dels Mèdici.

El cinquecento, desde el segle xvi, l'època de màxima esplendor. En aquesta època, la capital artística va ser Roma, per el patrocini que va exercir l'Església.

Característiques de l'art renaixentista

Acostament a la natura. Es deixa a un costat l'esquematisme medieval i es reproduïen la figura humana i la natura. El desenvolupament de la perspectiva és una conseqüència d'aquest esperit figuratiu.

Retorn als clàssics. Es recuperen els models grecs i romans, i les idees d'equilibri i mesura.

L'arquitectura renaixentista

Les principals característiques de l'arquitectura del Renaixement són aquestes:

- Ús de l'arc de mig punt.

- Ús de la cúpula.

- La preferència pels elements arquitectònics i decoratius de l'art de l'antiguitat.

- El màxim exponent del *quattrocento* és l'arquitecte florentí Filippo Brunelleschi, que va construir la cúpula de la catedral de Florència.

- L'obra arquitectònica més important del *cinquecento* és la basílica de Sant Pere del Vaticà, construïda pels principals arquitectes de l'època. Es caracteritza perquè són molt grans i inclou tots els seus elements. La cúpula de la basílica és obra de Miquel Àngel.

Jo he fet massa esquemàtic i seguint el que diu el llibre. Jo us vaig plantejar que féssiu una explicació fent servir vocabulari més informal i que vosaltres poguéssiu explicar-ho de la manera que ho enteneu, fent servir paraules vostres. Com ho explicàreu a algú que no ho sap i us ho pregunta. Per una altra vegada ho pots tenir en compte i intentar millorar-ho perquè com més paraules teves facis servir i ho facis de forma més redactada més voldrà dir que ho has entès i que ho tens integrat.

Nom: Adrián López García

Curs: 2ESO B

EL DESCOBRIMENT D'AMÈRICA

Ara jo us explicaré el descobriment d'Amèrica.

El descobriment d'Amèrica va ser el dia 12 d'octubre de l'any 1492, per Cristòfol Colom. Cristòfol Colom anava cap a les Índies amb tres vaixells: la Pinta, la Niña i la Santa María.

El dia 2 d'agost de l'any 1492 Cristòfol Colom i la seva tripulació van salpar del port Palos de la Frontera (Huelva). Van trigar 36 dies en fer tot el viatge sencer, en una illa coneguda pels natius Guanahani, que rebatejà amb el nom de San Salvador, a l'arxipèlag de les Bahames.

També desembarcà a l'illa de Cuba, a la que va anomenar Joana, i a la de la Hispaniola.

Quan ell va arribar ja hi havia gent que va trepitjar Amèrica com els vikings. L'illa estava ocupada pel poble Lucayo o taíno.

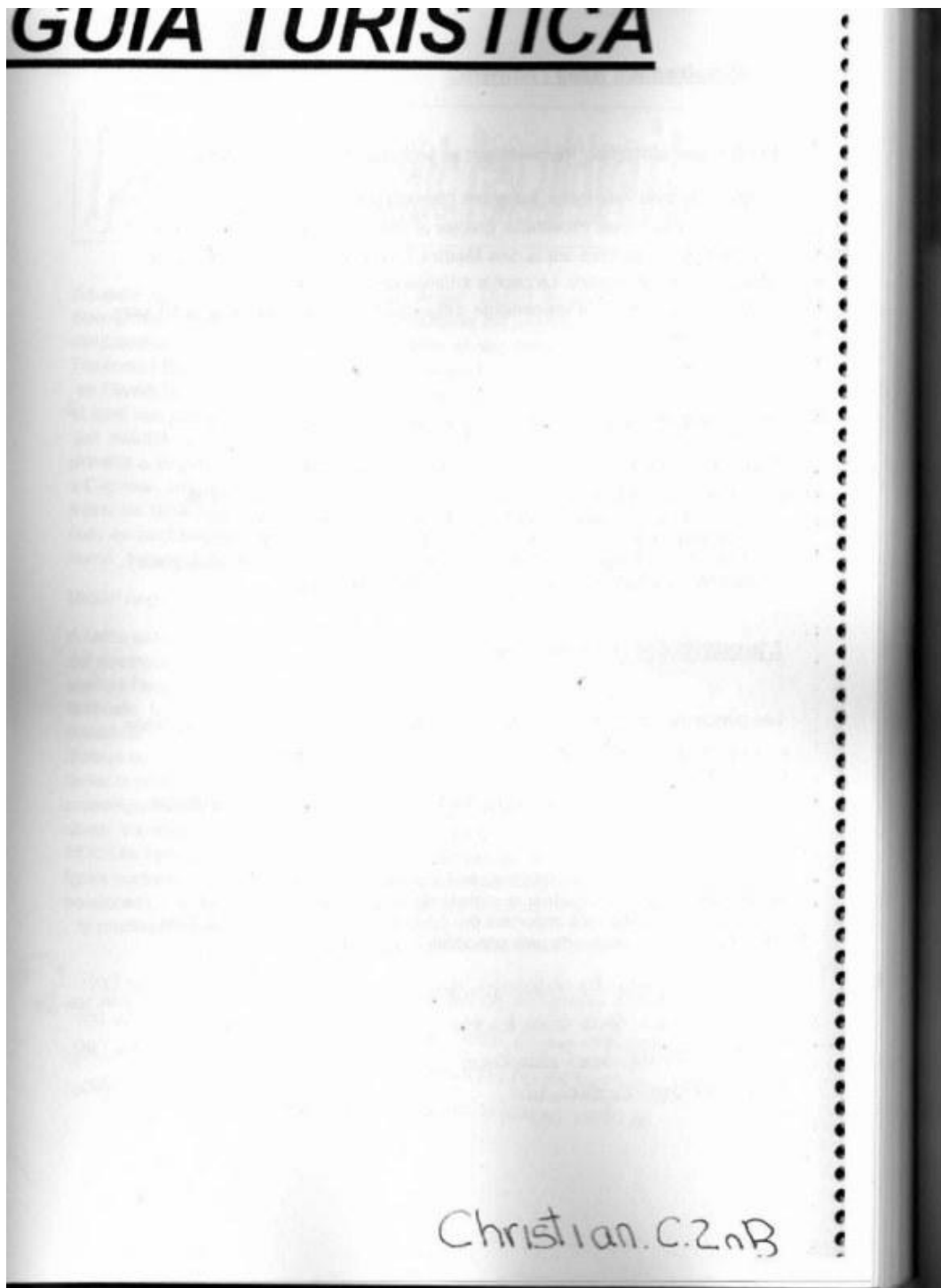
Els taínos havien organitzat una societat agrària, relativament avançada, basada en el cultiu del blat de moro i el cotó, incloent uns altres importants cultius com el mani (cacauet), el pebre, la piña, la batata i el tabac. El propi Colom relata en el seu diari que conreaven carabasses i cotó i que posseïen cases i "hortes d'arbres".

Taínos i espanyols van intercanviar productes pacíficament, però aquells no tenien possessions d'or, principal producte que buscaven els espanyols.

En el seu primer viatge Colom va capturar diversos indígenes que van ser portats captius a Espanya, on els reis catòlics ordenarien primer vendre'ls com esclaus i després alliberar-los.

Durant la travessia les dues naus es van separar per culpa d'una forta tempesta, en la qual els tripulants de la *Nena* al veure's a punt de naufragar, van realitzar el denominat vot colombino. Finalment Colom, amb la *Nena*, aconsegueix arribar a dures penes a Lisboa, Martín Alonso Pinzón fa el propi en el port de Baiona. Les naus, per fi, van arribar a Pals el 15 de març amb poques hores de diferència, i Colom va marxar a Barcelona per a informar als reis del seu descobriment, mentre que Martín Alonso Pinzón va morir als pocs dies del retorn.

6) Just perquè heu fet de 80 unigrama copiat i heu fet servir paraules febles, el més important és explicar el que sabeu, heu fet un altre error. En aquest cas heu fet un error més, heu fet un altre error.

El Renaixement italià i flamenc:

El moviment artístic del Renaixement es va iniciar a les ciutats italianes:

es
refit
"màxim"

El **quattrocento**, que inclou les obres creades al segle XV. La capital artística en aquest període va ser **Florència**, gràcies al **mecenatge** d'algunes famílies nobles de la ciutat, com ara la dels **Mèdici**. El **quattrocento**, que inclou les obres creades al segle XV. La capital artística en aquest període va ser **Florència**, gràcies al **mecenatge** d'algunes famílies nobles de la ciutat, com ara la dels **Mèdici**.

Característiques de l'art renaixentista:

Els trets principals de l'art del Renaixement són els següents:

- L'acostament a la **natura**. S'abandona l'esquematisme medieval i es reproduïen la figura humana i la natura. El desenvolupament de la **perspectiva** és una conseqüència d'aquest nou esperit figuratiu.
- El retorn als **clàssics**. Es recuperen els canons, és a dir, els models grecs i romans, i s'accentuen les idees d'equilibri i mesura.

L'arquitectura renaixentista:

Les principals característiques de l'arquitectura del Renaixement són aquestes:

- L'ús de l'**arc de mig punt**.
- L'ús de la **cúpula**.
- La preferència pels elements arquitectònics i decoratius propis de l'art de l'antiguitat.

El màxim exponent del **quattrocento** és l'arquitecte florentí **Filippo Brunelleschi**, que va construir la **cúpula de la catedral de Florència**. L'obra arquitectònica més important del **cinquecento** és la **basílica de Sant Pere del Vaticà**, construïda pels principals arquitectes de l'època.

5'5) Llegir i repasar les redaccions que fets per no repetir-les. Pots millorar-les sempre que fets sobre les teves paraules, és el que demanem, i no cap de confusions derivades del llibre. Com més les entengues més fàcil et serà explicar-les.

L'art del Renaixement: l'escultura i la pintura

Aquesta figura és el David de Miquel Àngel. Miquel Àngel (Michelangelo Buonarroti) fou un dels escultors més importants del període renaixentista del cinquecento. Durant més de setanta anys el seu treball es va realitzar a Florència i Roma, que era on vivien els seus grans mecenes, la família Mèdici de Florència, i els diferents papes romans. Va ser el primer artista occidental al qual van publicar dues biografies en vida. Va triomfar en totes les arts en què treballà. L'escultura, segons havia declarat, era la seva predilecta i la primera a la qual es va dedicar. Miquel Àngel va néixer el 6 de març de 1475 a Caprese, una vila de la Toscana prop d'Arezzo, i va morir a Roma el 18 de febrer de 1564. Com podem veure predomina en l'escultura l'ideal de bellesa, i com és característic d'aquesta etapa, l'artista guarda les proporcions del cos humà, tal com feien els clàssics. L'anatomia del cos està ben definida.

Miquel Àngel també va fer la Pietat Sepulcre inacabat del papa Juli.

A l'altra banda trobem la Venus de Sandro Botticelli, un dels pintors destacats del quattrocento italià. El seu nom familiar era Alessandro di Mariano Filipepi, però se l'anomenava Botticelli perquè va ser aprenent del pintor i artesà Botticello. No es coneix gaire la vida de Sandro per la seva voluntat de privadesa i la manca de documents. Se sap que va ser acollit pels Mèdici i d'altres famílies florentines prominents entre el 1483 i el 1500. Botticelli no va firmar la major part dels seus quadres, pel que no podem saber el seu ordre cronològic més que per la bellesa de la tela en què estan pintades les seves obres. Va néixer a Florència el 1445, i va morir a Florència el 17 de maig del 1510. Les característiques de la Pintura Renaixentista van ser: Un interès per la figura humana, la preocupació per la composició, que sempre ha de ser equilibrada, i, en conseqüència, per la perspectiva, l'atenció als colors i la llum, la predilecció pels temes mitològics i religiosos.

Ⓢ Tot just perquè la informació d'un extret de wikipedia sense fer-ne teu el dibuix; sense fer servir paraules teves. El més important és que no copieu el que hi ha i ho expliqueu, per por que sigui com la seu treballar. De tota manera les hauríeu d'informar i estar ho.

DRAMATITZACIONS

Situació 1:

La vida d'un artista del Renaixement

Descripció general

La situació que heu de representar es centra en la vida dels artistes del Renaixement: podeu escollir escultors (com per exemple Miquel Àngel), arquitectes (com per exemple F. Brunelleschi) o pintors (com per exemple Sandro Boticelli, Leonardo Da Vinci o el mateix Miquel Àngel).

Com ja hem estudiat, el Renaixement és un període de la història que es caracteritza pel seu esplendor, pel canvi de concepció de la mentalitat dels homes i per les noves formes d'entendre la vida i la creació humana. Després d'haver escollit diversos personatges que són els encarregats de transformar i d'aplicar la nova mentalitat del Renaixement a través de l'art haureu de representar escenes de la seva vida quotidiana en la qual apareguin les característiques del Renaixement i quins són els encàrrecs que hauran de portar a terme com ara la Capella Sixtina, la construcció de la catedral de Florència o el quadre del Naixement de Venus.

Personatges

-Filippo Brunelleschi: 1377 – 1446, arquitecte, escultor i orfebre encarregat de construir la cúpula de la catedral de Florència durant la primera etapa del Renaixement, el "quattrocento".

-Donatello: 1386 – 1466, escultor renaixentista. Va ser un dels grans iniciadors i inspiradors del Renaixement juntament amb Brunelleschi.

-Família Mèdici: família noble i italiana que van esdevenir els mecenes dels artistes renaixentistes. Juntament amb alguns dels papes de l'època eren les arque monetàries d'on sortien els diners i els encàrrecs perquè els artistes poguessin confeccionar les seves obres arquitectòniques, escultòriques i pictòriques. A més a més, amb les seves donacions van aconseguir donar renom i convertir als seus "protegits" en personatges que han passat a la història i que són els que hem estudiat.

-Miquel Àngel Buonarroti: 1475 – 1564, pintor, arquitecte i escultor també italià. Va ser l'encarregat de construir la basílica de Sant Pere del Vaticà i posteriorment va ser l'encarregat de portar a terme les pintures de la Capella Sixtina.

-Sandro Botticelli: 1444 – 1510, pintor renaixentista l'obra mestra del qual es titula “El naixement de la Venus”.

-Rafael: 1483 – 1520, pintor i arquitecte, també italià. El fresc titulat “L'escola d'Athenes” és considerada la seva obra més rellevant.

-Leonardo Da Vinci: 1452 – 1519, arquitecte, escultor, pintor, filòsof, científic, matemàtic, músic, poeta, etc.).

Escenificació

La situació que haureu de representar es troba en la vida diària dels artistes del Renaixement i podeu pensar en una trobada entre aquests artistes com a punt de partida o escenari de la vostra representació. Heu de tenir present que els dos primers van viure amb anterioritat a la resta però podeu plantejar una situació en la qual Brunelleschi i Donatello apareguin com als inspiradors del Renaixement però deixin pas als seus successors, que conrearan la seva obra uns anys després. Podeu realitzar el guió a partir de les següents preguntes, que us han de servir de guia per a tractar els diferents temes:

Preguntes	Informació
-Quin és el context històric en el qual ens trobem?	Després de l'edat mitjana, un període de decadència, amb diverses crisis feudals que van afectar les condicions de vida dels camperols, arribem a una nova època que significarà un canvi de mentalitat i obrirà un nou camí en diversos àmbits.
-Quina concepció filosòfica i de pensament sorgeix amb el Renaixement?	Estem davant de 3 “ismes”: antropocentrisme , individualisme i polifacetisme . A partir d'aquest moment l'home és el “centre” del món i és el seu propi amo i senyor. La piràmide feudal de l'edat mitjana deixa pas a una nova època on mitjançant la raó l'home pot aconseguir satisfer els seus desitjos i esperances. A més a més, un mateix home és capaç d'aconseguir i de desenvolupar diferents capacitats i competències a la vegada, l'exemple més clar són els artistes del Renaixement.

	A més a més, el renaixement és humanista per definició: tota la importància dels fets recauen en l'home i en la raó com a fonts principals de vida i d'autonomia, deixant de banda o separant la religió i l'Església en alguns àmbits.
-Com podien aconseguir aquests artistes tenir l'encàrrec i desenvolupar les obres que van realitzar? De quins diners disposaven?	Un dels elements principals d'aquesta època seran els mecenés . Eren famílies nobles, amb poder i diners que pagaven les despeses dels artistes i els encarregaven algunes de les obres que portaven a terme.
-Coincidint amb les característiques de l'època, quins trets definien l'art del renaixement?	En relació a l'arribada de la raó , l'art del renaixement es caracteritza per voler retornar al coneixement dels clàssics i a les seves obres: a Grècia i a Roma. A més a més, la natura i amb ella, la perspectiva, són els elements artístics per excel·lència. En l'escultura i la pintura, a més a més, d'altres trets com la figura humana, la composició o l'organització de les parts del cos, la proporció seguint el model dels 7 caps de l'antiguitat clàssica, el nu i els elements mitològics i religiosos són importants i emmarquen l'art renaixentista.
-De quins altres àmbits havien rebut una influència destacada els artistes renaixentistes?	Seguint la nova visió polifacètica dels artistes del renaixement cal destacar l'avenç de la ciència i el salt tant important que va donar gràcies a aquesta nova etapa i mentalitat més oberta a la vida terrenal i més allunyada o separada de l'espiritual.

Situació 2:

L'encontre entre el Vell i el Nou Món

Descripció general

En aquest cas, la situació que podeu treballar està situada en el moment en què el Vell Món (Europa) i el Nou Món (Amèrica) es troben per primera vegada. En aquells moments cap de les dues societats es coneixia i per ambdues va suposar un gran impacte aquesta primera trobada. Les conseqüències que es van derivar de l'encontre van resultar molt greus i perjudicials per les societats maia, asteca i inca, els indígenes que els colonitzadors espanyols i catalans van trobar en territori americà. A partir d'aquí la dramatització es centrarà en el paper que van jugar uns i altres i en les característiques que definien les dues societats, posant èmfasi al xoc que va suposar per totes dues el fet de trobar l' "Altre".

Personatges

-Cristòfol Colom: navegant i descobridor d'Amèrica. Pretenia trobar una ruta comercial per a les espècies i amb la seva arribada al continent americà va pensar que havia descobert les Índies.

-Vasco Da Gama: portuguès, un altre dels colonitzadors d'Amèrica.

-Hernan Cortés: conqueridor castellà. Va sotmetre la població indígena i va aplicar dures condicions de treball a la població.

-Maies, asteques i/o inques: podeu escollir entre aquestes tres civilitzacions i nomenar a algú com al cap o emperador de la civilització. La resta de personatges serien dues persones que formin part de la comunitat.

Escenificació

L'escena es situa en el poblat on els colonitzadors han arribat. Estem en la primera trobada entre les dues societats on la sorpresa és molt gran i uns creuen que els altres són déus vinguts d'un altre territori i els segons consideren els indígenes éssers sense ànima que han de ser evangelitzats i que han de treballar per a ells. A partir d'aquí sorgiran totes les diferències que hi ha entre les dues societats i el tracte que es dona a una i altra.

Preguntes	Informació
-Quines contradiccions es presenten en la manera de veure l'Altre" societat en la primera trobada entre colonitzadors i colonitzats?	Heu de tenir en compte que la primera visió dels altres suposa un xoc molt important a nivell cultural (indi vs. Cristians).
-Quines conseqüències comporta l'arribada dels colonitzadors i el descobriment del Nou Món?	A nivell demogràfic els colonitzadors porten malalties cap al Nou Món que pels indígenes eren desconegudes provocant una gran mortalitat. A nivell cultural també es veuen sotmesos a l'evangelització que els descobridors els obliguen a portar a terme: han de convertir-se al cristianisme perquè per a ells són éssers sense ànima, salvatges i no civilitzats.
-Quina va ser l'activitat que els indígenes van estar obligats a portar a terme pels colonitzadors?	Els indígenes es van convertir en els esclaus dels colonitzadors. Aquests, veient-los com a animals, els obligaven explotar els seus recursos com ara les mines de Plata (tenim l'exemple de Potosí) amb la qual cosa extreien recursos per enviar cap a la Península Ibèrica i d'altres països europeus.
-De quina manera van poder arribar els colonitzadors a descobrir el Nou Món?	Heu de tenir en compte, també, els grans avenços científics que es van aconseguir durant l'època. D'aquesta manera la tècnica es va posar al servei dels navegadors amb noves naus, nous utensilis per a la navegació i també amb estudis sobre els vents i les corrents marines.

Guió descobriment d'Amèrica proporcionat als alumnes de 2n d'ESO C

PERSONATGES:

-Vasco da Gama:

-Cristòfol Colom:

-Hernán Cortés:

-Indígenes:

1a ESCENA:

-**Colom:** Terra! Terra a la vista!

-**Colonitzador:** De quin territori es tracta?

-**Colonitzador:** Hem descobert les índies!!!

-**Colonitzador:** hem d'endinsar-nos en aquesta selva per saber què s'hi amaga i què hi podem trobar.

-**Colonitzador:** a més a més, una vegada haguem conegut aquestes terres també sabrem si podem extreure els recursos que necessitem per poder comerciar amb ells.

-**Indígenes:** (estan amagats enmig de la selva i dels arbustos i observen l'arribada d'aquests nous personatges). Oooooh!!! (tots els indígenes junts)

-**Indígena:** Qui sou? I d'on veniu?

-**Indígena:** són els déus que ens han vingut a buscar

-Indígena: Déus? Quan de temps portem esperant-los!

-Indígena: Però heu vist com van vestits?

-Indígena: Si nosaltres vestim amb robes molt senzilles. Mireu-nos (tots els indígenes us heu de mirar) portem teixits i a més a més, també els decorem amb plomes de colors per honorar i recordar els nostres déus.

-Indígena: però ells van vestits de forma més elegant i estan molt ben protegits. A més a més, us heu fixat els animals amb els quals han arribat? Semblen éssers mitològics!

-Colom: Tu, indígena! On es troba el teu poblat?

-Indígenes: el poblat es troba a uns quants metres endins del territori. La capital és Cuzco (per tant, sou maies). El nostre emperador, Tupac Amaru, estaria molt content de rebre'us!

-Emperador: Déus que veniu d'altres contrades us presentem els nostres respectes i us donem la benvinguda.

2a ESCENA

-Colonitzadors: (parlen entre ells). Serà molt fàcil extreure recursos d'aquestes terres i sotmetre els seus habitants.

-Un altre dels colonitzadors: no veieu que es tracta d'éssers salvatges i incivilitzats? A més a més, no tenen ni ànima ni intel·ligència. Podem fer amb ells el que vulguem.

-Colonitzador: són salvatges perquè no tenen ànima ni esperit. Per això els haurem d'evangelitzar. No pot ser que no tinguin les nostres maneres i que continuïn sent éssers incivilitzats per sempre. Els hem de convertir al cristianisme!!!

(Després d'un temps amb els colonitzadors en el seu territori els indígenes parlen entre ells de com han mort bona part dels habitants del territori.)

-Indígena: des que els europeus han arribat ja no podem dedicar-nos als nostres déus i a més a més cada vegada més persones de la ciutat estan morint.

-Indígena: us heu adonat que pot ser per alguna malaltia que ens hagin encomanat?

-Indígena: i què me'n dieu de les hores de feina que hem de fer per extreure plata de les mines?

-Colonitzador: a treballar! Avui s'ha d'extreure tota la plata de la mina de Potossí i cap de vosaltres podrà marxar fins que no s'hagi aconseguit treure d'aquí!

-Colonitzador: definitivament, "hem fet l'agost" amb aquest territori. Extreiem plata que ens servirà per enriquir el continent i les nostres monarquies i a més a més tindrem productes nous per portar-los al nostre territori i vendre'ls.

-Tots els colonitzadors: Visca Amèrica!!!

Activitats 2n d'ESO C (per pintar i escriure la història)

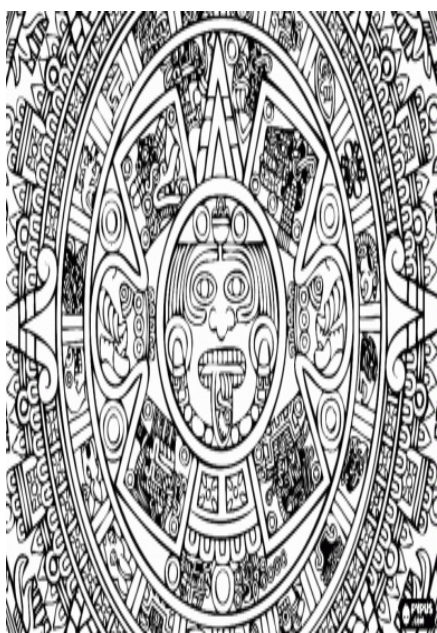
DESCOBRIMENT D'AMÈRICA:

CIVILITZACIÓ ASTECA

Tláloc, déu de la pluja i la fertilitat

Calendari asteca

Quetzalcóatl, déu de la vida. Mig serp mig ocell

Sacerdot asteca

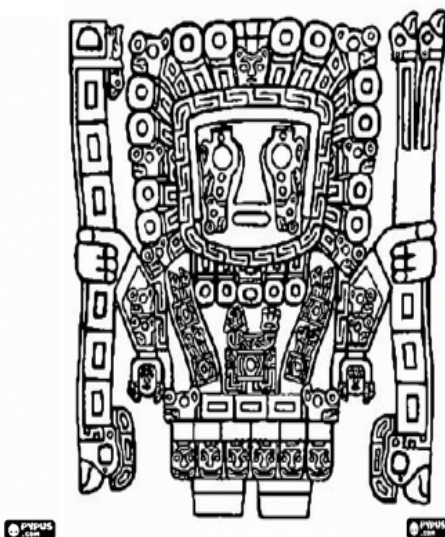

Guerrer asteca

CIVILITZACIÓ INCA

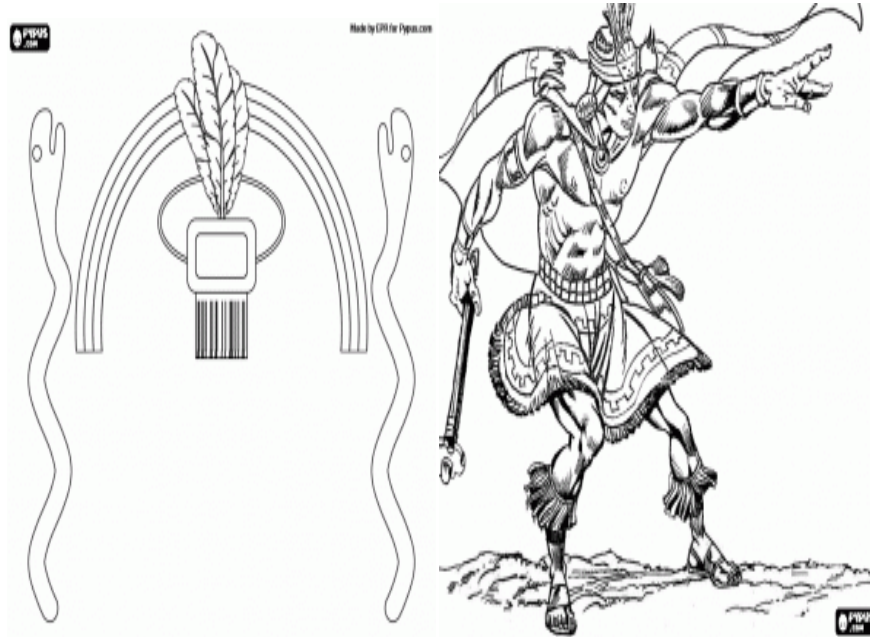

Princesa asteca

Déu de les vares o Viracocha

Escut imperi inca

Guerrer inca

Màscara del Sol i ritual inca

Princesa inca

CIVILITZACIÓ MAIA:

Joc de pilota (ritual maia)

0	1	2	3	4
	○	○○	○○○	○○○○
5	6	7	8	9
	○	○○	○○○	○○○○
10	11	12	13	14
	○	○○	○○○	○○○○
15	16	17	18	19
	○	○○	○○○	○○○○

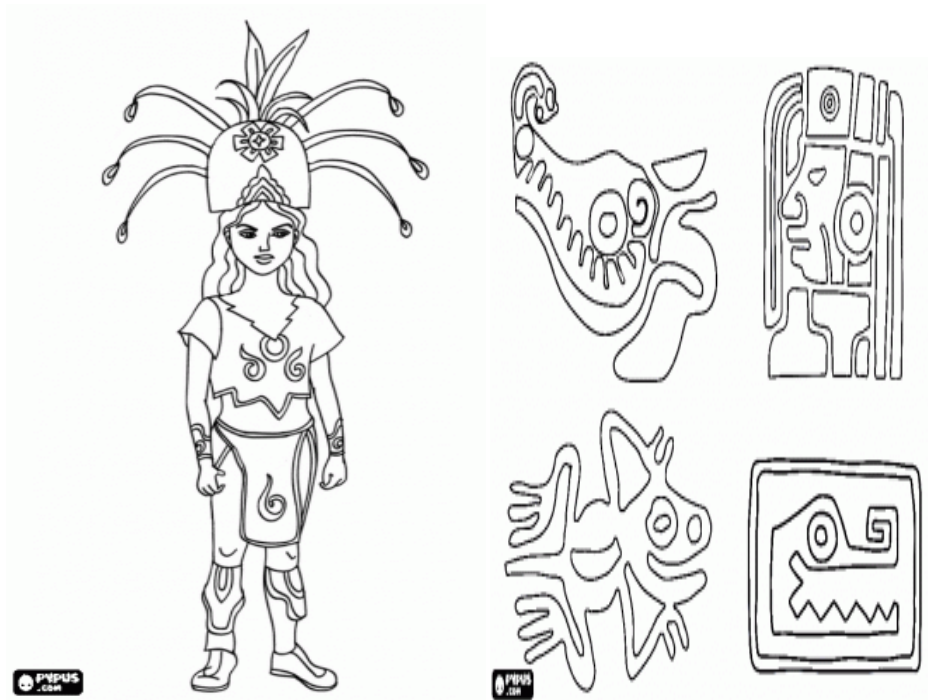
Sistema de numeració maia

Calendari maia

Cap guerrer maia

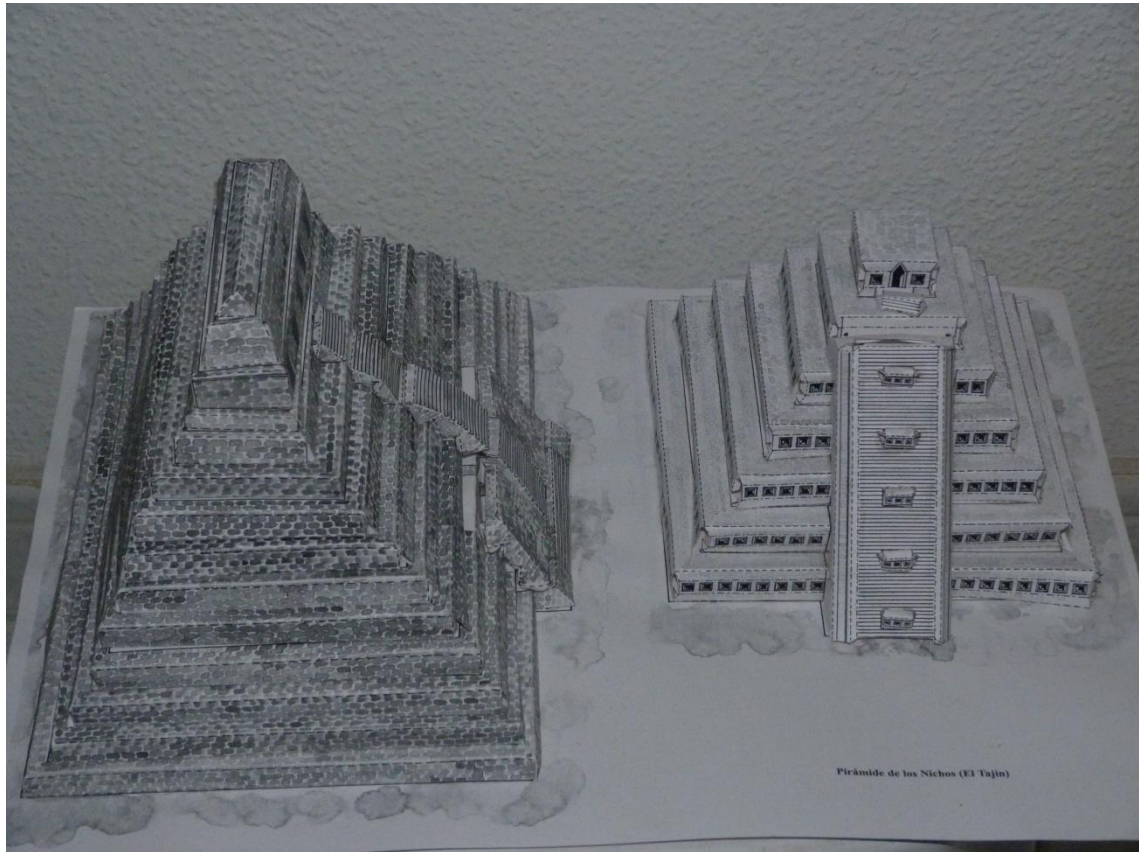
Princesa maia

Símbols maies esculpits en una pedra

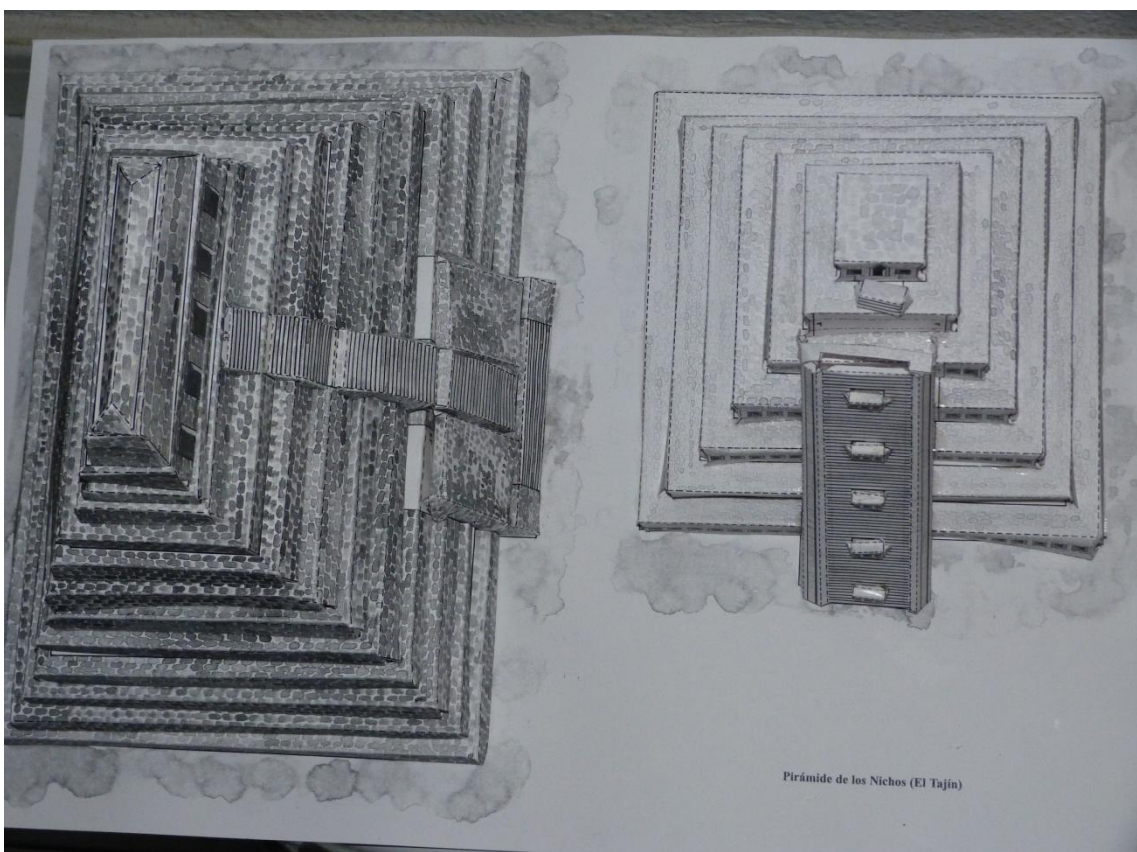
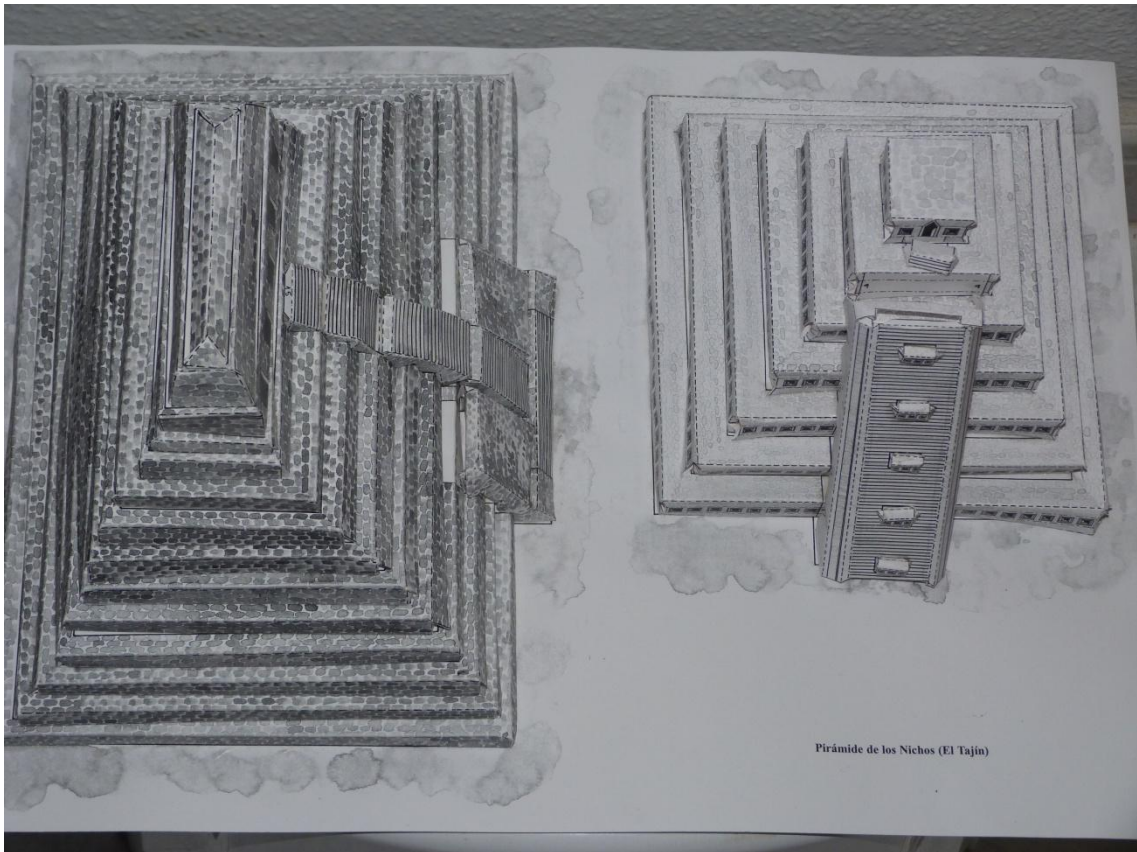

Guerrera maia

Activitat de la maqueta:

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: .....

Nom i cognoms: .....

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Data: 50, 4, 12, ...

Nom i cognoms: ...Barral... Merino...

1-2 A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

A Elabot monstera, do europeo, selon el moni paraguai á cum el usiem
maestro

Es començar, van desenvolupar-se de nous ; la medicina moderna també van fer grans viatges, descobriments, que van fer que coneguessin nous pobles i obtenir matèries... etc, d'altres parts del món.

També van servir parts del món en base de nous nous i
noves comercials amb els quals es va poder contribuir al
desenvolupament d'Europa. Aquestes explotacions, els europeus van
descobrir nous països i territoris que anteriorment no coneixien.
d'Europa al segle XVI era un medieval el 20% de la
producció estava vicia al camp i treballava a les plantacions que

(6) ... d'que veu, els amb les tres piques ... i sobretot que ...
concretament alguns aspectes com que porten de molatilles
= treball que porten des: "te treballen a les mines com a esclau"
i així produïen males condicions, etc."

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 20-04-12

Nom i cognoms: Christian Camacho

Triu una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

~~Els europeus tractar molt malament, en un tractat per esclaus~~

L'arribada de Cristòfol Colom al continent americà va provocar l'encontre entre dos mons:

- La població indígena d'Amèrica.
- Els europeus nous i benintenció.

Després el primer moment es feien una relació desigual basada en la conquesta dels europeus sobre els indis. Altres indis.

(L'encontrement) entre aquests dos mons va ser un fracàs, perquè els europeus (espanyols, portuguesos, anglesos, francesos, holandesos) van actuar amb violència. La desaparició de les grans civilitzacions precolombianes (nèques, astecs i maies). i també la de petits grups humans de caçadors i recol·lectors. Els espanyols o europeus van tractar molt malament els maies, nèques, astecs, sobretot la seva civilització. Els espanyols o europeus van matar als nèques, astecs i maies per tres motius.

6) Per això a una resposta correcta no cal, però si el feres les pots i les saps explicar bé.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/2012

Nom i cognoms: Adrián López García

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Els colonitzadors ens van tractar violentament i ens feien servir com a esclaus i ens maltractaven i amenaven.

Les conseqüències que va tenir la nostra societat van ser: Ens van portar malalties que aquí no hi teníem. Ens tenien en moltíssimes condicions perquè no ens toquen i a feim treballar (com a negres) i també si feim alguna cosa que a ells no els hi agradés ens mataven o ens castigaven d'alguna forma violenta i que ens fés mal.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-2017...

Nom i cognoms: Paul Bonafacia Cobo.

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
  - 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.
2. Si fos un indígena, hauria ^{estat} sotmès a la colonització per Vasco de Gama i Cristòfor Colom, junt amb Hernan Cortés, els quals anaven en una caravel·la que era ~~era~~ un vaixell ràpid, gran i maniobrable, i portaven brúixoles i astrolabes per així poder localitzar en cada moment el lloc on havien de d'anar. El vaixell, doncs, s'impulsava gràcies a l'ajuda del vent, el qual era el vent augmentat aleshores, provinent de les Canàries. Un altre tipus de vent era l'anomenat de monso, però aquest era de l'Himàlaia i estava molt lluny del lloc on ells volien arribar, a Amèrica. Anaven únicament per al comerç de les espècies, ja que el comerç a llarga distància era més beneficiós. Els venecians, però, ja eren els principals importadors d'espècies que eren repartides per tot el continent europeu. Aquests tres homes, al 1492, els van sotmetre quan ells mateixos tenien un "desenvolupament socioeconòmic, polític i cultural". Jo era maia, però hi havia dues civilitzacions més, l'asteca i l'inca. Nosaltres, estàvem estesos per Yucatán, Chiapas i Petén; van perdre gran part del seu territori per aquestes tres conquestes. El centre de Mèxic va ser conquerit també per Hernan Cortés.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/2012.....

Nom i cognoms: ....Dimitri Ramió.....

Trie una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

2. Quan Colom va arribar a Amèrica, entre les dos mans que hi havia, és a dir la població indígena i els europeus, es va crear una relació dolenta. Els europeus només van conèixer i destruir la terra i això, va comportar la desaparició de pobles nadius, inques i astèques. I també la desaparició d'algunes tribus d'Amèrica. Al 1550, la davallada demogràfica, va comportar l'extinció d'algunes tribus americanes. Les causes van ser:

- Les malalties noves i desconegudes que van portar els colonitzadors.
- Les males condicions ~~per~~ per a treballar que els colonitzadors van implantar, van ser els culpables de les males condicions de treball.
- Els actes violents produïts quan van començar la conquesta i que continuaven presents.
- Els intercanvis comercials, van ~~se~~ ser la conseqüència o van donar lloc a nous descobriments geogràfics.

Els descobriments coneguts pels castellans i pels portuguesos i els nous territoris, van ~~se~~ ser el que hi hagués més comerç.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12.....

Nom i cognoms: Alba Vallès

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Al principi de l'edat moderna les ciutats encara eren petites i la majoria d'indústries eren artesanals però després es van començar desenvolupar uns canvis, que van estar en:

- Van progressar en la ciència i la medicina i van fer viatges i descobriments de terres, que van permetre conèixer nous recursos.
- No feien tant cas a la religió; ~~establien~~ tenien un "esperit crític" i una actitud de "curiositat intel·lectual", que vol dir que estudiaven les coses amb ~~curiositat~~ més sentit i buscaven conclusions, no es creien tant el que es deia la religió. Aquest despertar produïm un impacte potent a l'economia i a la societat, seguit?
- La gent europea no es va produir la revolució fins des segles després, quan el progrés tècnic va ser un canvi a la societat i la transformant en una societat industrial. ~~El canvi mental va iniciar un progrés en la cultura i l'art.~~
 ~~El canvi mental va iniciar un progrés en la cultura i l'art.~~

El renaixement (XIV-XVI) és un moviment artístic i cultural inspirat en la tradició de l'antiguitat clàssica i té aquests trets generals:

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-12

Nom i cognoms: Júlia Ruste Vázquez

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

A l'estat modern els europeus van canviar molt de cos.
Van fer el primer ^{desenvolupament} desenvolupament de la ciència i la medicina.

Els viatges que feien arreu del món va permetre fer grans descobriments, poder conèixer pobles ocults i moltes coses més. Es va fer un ^{estudi} ~~estudi~~ ^{estudi} més crític i una actitud de curiositat intel·lectual. ^{explica qui va dir} però va produir un impacte per a la societat i l'economia europees. La revolució, ^{quina? és molt comú i s'aprofita} a la majoria dels europeus no es va produir, perquè dos segles després, el progrés tècnic va permetre el pas d'una societat preindustrial a una societat industrial.

Al principi del segle XVI, Europa era ben medieval. Molta gran quantitat de ~~persones~~ ^{populació europea} (80%) vivia en zones rurals i gairebé tots es dedicaven a l'agricultura. Però bona part de la població rural encara era ~~servil~~ ^{servil} i el feudalisme continuava sent el sistema econòmic dominant.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 16/09/12

Nom i cognoms: I.P.R. VINTOZ

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- ① A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Quan parlem del despertar d'Europa estem dient que estem en una època de canvis i apareixen tots aquests canvis, amb una mirada cap al progrés, la religió ja no era el motiu central de les persones, ja que era l'home. ✓ *1614!*

Les vides de l'edat moderna difícilment poden ser comprensibles sense creure en despertar del món urbà a Occident desde el segle II, al clima d'inquies, de debats religiosos que la reforma iniciada al segle XVI, els primers símptomes de canvis en els canvis de l'economia al procés de conformació dels primers estats moderns desde finals de segle XV.

Final de l'edat moderna, igualment dels processos constitutius de la desintegració de l'antic Regim, la transició tindrà un ritme i una durada segons les diferents realitats històriques de cada país, en conseqüència les transicions cap a la modernitat i "cap a fi de la mateixa dilataren" els seus límits en l'edat mitjana com en la contemporània.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-2012...

Nom i cognoms: Christian Medina Vasco

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

En l'edat moderna els europeus

(L'arribada de colom al continent americà va provocar i que en trobem dos moments diferents): des de de primer moment ja quan arribar els colonitzadors ~~se~~ de primer moment ja van a parar una relació diferent, ja que ells ens volien ~~conquistar~~ conquerir i també tenien domini sobre nosaltres (els indígenes), van actuar amb molta violència i per culpa de la seva intervenció, algunes tribus importants d'Amèrica van desaparèixer (inques, aztecs...) entre altres. També van desaparèixer petits grups de caçadors i recol·lectors. Van seguir un ~~descens~~ ^{descens} molt gran en els primers 100 anys després de la conquesta, Nosaltres (indígenes) vam patir aquesta baixada principalment a 3 causes:

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/01/12

Nom i cognoms: Joan Cardona

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1 Europa a l'inici

- Es van fer els primers canvis on el desenvolupament de la ciència i de la medicina moderna
- Els grans descobriments i desenvolupaments - tems pumete coneixien més països, i obtenien recursos i altres indrets del món
- es va entendre un apartat més científic i una actitud de curiositat intel·lectual
- En l'aspecte material la gran revolució on la vida

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/04/2012

Nom i cognoms: Mercedes Ramírez

Triu una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va canviar ^{la mentalitat} el mentalisme; gràcies a això es van desenvolupar els primers passos ^{cap} a la ciència i a la medicina. També es van descobrir noves terres, ~~sementes~~ com el continent d'Amèrica, ~~des~~ d'on van treure riqueses, aliment nous; van conèixer noves cultures ^{com} dels indígenes. A part de tot això, es van estendre una personalitat més crítica i una actitud de curiositat intel·lectual ^{més} intensa. El despertar va produir un impacte a l'economia i a la societat europea.

En el segle XVI el feudalisme continuava sent el sistema econòmic dominant, la majoria de la població viava en zones "rurals" i es dedicava a l'agricultura; això significava que aquesta població rural "encara era servil".

A l'inici de l'edat moderna les ciutats encara eren petites i les indústries manufacturadores eren artesanals.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12

Nom i cognoms: Carlos Marín

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

①

En l'edat moderna, els europeus van ~~afegir~~ augmentar la ciència i la medicina. *

El Renaixement, del segle XIV al mitjà del segle XVI durant aquest temps canvia la visió del món, és un moviment de les tradicions de l'antiquetat clàssica, que té aquests trets culturals:

L'antropocentrisme: Déu deixa de ser el punt de referència de la gent.

L'individualisme: L'artista té, mitjançant la seva obra, una visió única i personal del món.

El polifacetedisme: l'ésser humà és universal, domina totes les activitats.

Els mites renaixentistes, es situen en aquelles ciutats on hi ha una burgesia forta i poderosa.

L'Humanisme, és l'expressió del Renaixement en el camp de les lletres, el pensament i la filosofia.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-12

Nom i cognoms: Andreu Ortega

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Europa va canviar, per què es va començar a investigar en la ciència, la medicina (mòdels) i també es van fer grans viatges i descobriments d'altres indrets, que van permetre obtenir menjar i productes d'aquests llocs que a Europa no hi havien. tenien, en.

Els canvis de mentalitat en la societat eren que la gent apirava més, discutien les coses, no s'ho creien tot, tenien curiositat per aprendre coses noves que no sabien. ✓/bH/

La població a principi de segle encara era ben medieval, la majoria vivien a zones rurals i es dedicaven a l'agricultura.

El feudalisme encara continuava sent el sistema econòmic que domir. A l'inici de l'edat moderna, les ciutats eren petites i casi totes les indústries manufacturadores eren artesanals.

Aquesta expansió sempre és seguida per algunes conseqüències; hi havia crisis profundes en les que també hi havien epidèmies, guerres i caresties. La mortalitat infantil era elevada, hi havia poca higiene, i això generava malalties.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-04-2012.

Nom i cognoms: Judith Moncada Uroz.

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

A l'inici de l'edat moderna, Europa va fer uns canvis de mentalitat. Van deixar ^{la religió} ~~la religió~~ una mica de costat, per centrar-se en el cos humà, tot i que encara era molt important. Es va desenvolupar la ciència i la medicina. També, van haver-hi ^{o es van produir} descobriments de nous territoris, com per exemple, Amèrica. Des del punt de vista de la societat, es va produir un impacte sobre aquesta, i gràcies al desenvolupament tècnic, la societat va ^{passar} ~~passar~~ de ser preindustrial, a ser industrial.

Va disminuir la crisi i també tenien una llengua vulgar. La ciència, no només va canviar el llenguatge, sinó la forma de vida de tot hom.

↑
(el ~~text~~ esborrany).

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/3/2012

Nom i cognoms: Yessmina Cruz Alonso

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Fixa't que la pregunta no et demana que expliquis els tipus de societats i el seu mode de subsistència al llarg de la història. Et demana que va parlar quan els colonitzadors europeus van arribar a Amèrica. Quan els europeus van arribar a Amèrica es van trobar amb societats molt diverses: societats de caçadors-recol·lectors nòmades, autòsuficients, coneixedores de l'agricultura, però que la rebutjaven. La pràctica del maderisme es relacionava amb la recerca de llocs on, sobre les estacions, la cacera i la recol·lecció de fruits eren més favorables.

vets dir que es notemari explicar-les aquí?

altre tipus de societat eren els pobles caçadors-recol·lectors i horticultors semi-nòmades que combinaven la cacera i la recol·lecció amb el cultiu de productes com blat de moro, Mandioca o altres tipus de patates.

tercer tipus de societat eren les agrícoles sedentàries. Produïen per sobre de les seves necessitats.

(85) 100 be; has extret una opinió global de tot i has parlat del que va comportar.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-2012

Nom i cognoms: Sergio Molina Sebastian

Triu una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

- Des del primer moment es va establir una relació desigual, basada en la conquesta i en el domini dels europeus sobre masaltes. Els europeus (espanyols, portuguesos, anglesos, francesos i holandesos) van actuar amb violència sobre masaltes. La seva atenció ens va comportar la desaparició de moltes de les nostres civilitzacions percolombines, com els purques, astèques i maias i també tribus de l'Amèrica del Nord que eren caçadors i recol·lectors. Els europeus van prendre i ens van dir que ens veníem que ells eren els més forts, i que ens donen els seus esclaus, un dels meus amics, va veure com mataben a la seva dona i a la seva filla davant de ell, i amb la impotència va matar a dos francesos i un holandès; al final el va matar.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/04/2012

Nom i cognoms: Tamara Pérez Hernández.

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

④ Es va començar la ciència i la medicina, i també els viatges i descobriments van aconseguir nous pobles, perquè quan viatges pels diferents pobles i vas descobrint nous llocs, també es va produir un impacte sobre l'economia i la societat europea en el despertar d'Europa, i a més a més el procés tècnic va permetre el pas d'una societat preindustrial a una industrial.

concretar algun aspecte més o explicar-los amb paraules teves. Té's molt bé.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12

Nom i cognoms: Marc M.

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

2-

A nosaltres, els asteques, els van sotmetre a moltes coses. Quan els espanyols, portuguesos anglesos, francesos i holandesos van arribar al nostre continent, els van rebre la benvinguda amb molta violència. L'encontre amb els dos mons va ser molt tràgic. L'actuació dels descobridors amb nosaltres va ser molt violent, perquè vam desaparèixer molt ràpidament. Alguns van intentar combatre amb ells, però els descobridors ens mataben, i els que es rendien els posaven a treballar a mines d'or i plata.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/2012

Nom i cognoms: Marc De la Pena Solon

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1- Els motius d'aquest "despertar europeu" van ser el desenvolupament de la ciència i la medicina moderna, els grans viatges i descobriments van permetre conèixer nous pobles i obtenir nousors. L'altre aspecte del món. Els canvis de mentalitat després van ser:

L'antropocentrisme: Déu no estava al punt de referència.

L'individualisme: L'individu té protagonisme la seva obra era més del món comú i personal.

El polipèctisme: L'ésser humà és universal, domina tota les branques del saber.

Conseqüències:

L'art va canviar molt, com el renaixement italià i flamenc hi havien dos grans períodes: el quattrocento i el cinquecento.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12

Nom i cognoms: Nèstor Gascons

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

La nostra civilització, la Maia, quan van arribar els colonitzadors, estavem en l'època d'aurada, estenent el nostre imperi per tot centre Amèrica, augmentant la població, etc. Però quan van arribar els europeus, la ciutat va anar en decadència; teníem crisis internes per la fam, la població ~~va disminuir~~ es va reduir moltíssim (la majoria a mans dels espanyols), hi havien desenes de conflictes bèl·lics entre el nostre poble i els conqueridors... Però finalment vam perdre, ~~enfrontant~~ en guerres i en tecnologia, sense adonar-nos, els europeus ens van superar d'un dia per l'altre.

Ens van sotmetre a ser treballs forçats, van intentar ~~evangelitzar-nos~~ evangelitzar-nos però ~~però~~ tots els del nostre poble es van resistir ja que nosaltres ja teníem el nostre déu, però finalment vam ~~perdre~~ sucumbir si no volíem morir. Van robar a totes les nostres dones, explotaven les nostres mines, construïem tot el que ells ens deien i si algú es revoltava, el mataven. Així va ser la nostra vida, de tristici a gí.

tenia que
i encara
en cobla!

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-12

Nom i cognoms: David Aceiton

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1. En l'edat moderna els europeus, van fer els primers passos en el desenvolupament de la ciència i la medicina.

Els grans viatges i descobriments, van obtenir recursos d'altres indrets del món i van conèixer nous pobles.

Europa al segle XVI era encara medieval, el 80% de la població vivia en cases rurals i es dedicava a l'agricultura.

Els nuclis renaixentistes van ser més influents en Florència, i Venècia, i els Països Baixos.

L'escultura grecoromana

La recerca de l'ideal bel·lós.
L'establiment de les proporcions.
La predilecció pel nu.

La pintura grecoromana

L'interès per la figura humana.
La preocupació per la composició.
L'atenció als colors i la llum.
La predilecció pels temes mitològics i religiosos.

La navegació de l'edat mitjana

Els europeus al final de l'edat mitjana construeixen vaixells grans, ràpids i maniobrables com les caravel·les, bruxelles i les xarxes.

- ⑥ Si faltaria conèixer més sobre els descobriments, que us porten amb els canvis de mentalitat i com van influir, etc. I explica-les amb paraules teves!

b) En general, esparcir-se més amb les seves paròles i
amb d'explicar més les malalties, la violència amb
la qual van sotmetre, el "ser diferents" entre les dues
cultures. Fèrrebe'.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-4-12

Nom i cognoms: Marta Navarro Hormigo

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

2- Desde que van arribar els colonitzadors a Amèrica, la població indígena es va sotmetre a molts canvis. Tenien males condicions de treball, ja que, els feien esclaus, o bé per treballar a les mines o per fer el treball, també van ser econòmiques, ja que els europeus els hi van treure tot l'or i per les causes. Una altra causa eren les malalties desconegudes per als indígenes, com pot ser la grip, aquestes malalties els mataben. I també els europeus als van tractar violentment, per conquerir les terres, ja que desde el primer moment els europeus es van posar per sobre dels indígenes, era una relació "basada en la conquesta i el domini". Tot junt va desenvolupar un impacte demogràfic a Centra Amèrica, a les illes del Carib i a Mesoamèrica va desaparèixer la població, i a "Mesoamèrica" va partir d'un descens.

* com la patata, el blat de moro o també nous productes, com el tabac o el cacau.

6) explica-les més amb les teves paraules i concreta els diferents aspectes que va patir amb el canvi de mentalitat, quins nous valors va tenir, etc.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/04/2012

Nom i cognoms: Josep Antoni Giner Muñoz

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

casos de que
mai van desaparèixer

desenvolupament
de la ciència i
la medicina

els grans
viatges i descobriments

humanisme
renacentista

la reforma
protestant

A l'inici de l'Edat Moderna Europa va iniciar una època de canvis, aquests canvis són:

"Es van fer els primers passos en el desenvolupament de la ciència i la medicina modernes".

"Els grans viatges i descobriments van permetre conèixer nous pobles i fer tant obtenir nous recursos d'altres llocs".

"També, ~~es~~ es van estendre un esperit més crític i una actitud de curiositat intel·lectual més intensa".

~~Després~~ Aquest despertar va establir les bases per a la revolució posterior.

Després, el progrés tècnic va fer que la societat preindustrial passés a industrial.

També va impactar en l'economia i la societat europees.

L'humanisme renacentista i la reforma protestant van ser un altre tipus de religió.

(b's) Les coses canvien molt. L'era? No resta més ben explicat i necessitat per el fets aprefundir.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: Dimecres 16-4-2012

Nom i cognoms: Tina María Reina

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1- El despertar europeu:

- Es va desenvolupar la ciència i la medicina moderna.
- Els viatges i descobriments van fer possible que es coneguessin pobles nous i aconseguir recursos d'altres llocs del món.

Es va ampliar un "esperit més crític" i una manera de portar-se de "curiositat intel·lectual" més potent.

Aquest despertar va fer que la economia i la societat europees canviessin moderadament i va crear les bases per a la següent revolució. En la aparició material, la gran revolució es va realitzar dos segles més tard, quan el progrés tècnic va fer canviar; de la societat preindustrial a una societat industrial.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/04/2012

Nom i cognoms: Albert Garcia Seales

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Durant els voltants dels anys mil, a l'edat moderna l'europa es va estendre en tot el món:

- Va millorar en la ciència i la medicina.
- Gràcies als viatges i descobriments vam conèixer nous pobles i obtenir recursos d'altres llocs.

També es va entendre l'esperit més crític i la manera de ser, és a dir, l'actitud amb més curiositat intel·lectual més intensa, on també l'economia i la societat europees van tenir un impacte molt destacat, també es comença a parlar de diferents visions del món, el Renaixement.

El Renaixement passa sobre les etapes del segle XIV fins al segle XVI, és l'etapa que es canvia la visió del món, que també és un moviment artístic i cultural inspirat en la tradició de l'antiguitat clàssica. Hi ha tres visions:

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10-04-12

Nom i cognoms: Lúcia Masallera

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

② Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

La trobada de colom, entre la nostra població indígena va ser impactant. Eran persones totalment diferents a nosaltres, i actuaven amb violència cap a nosaltres. Estàvem desesperats, ja que no sabíem que ens podien arribar. Ens van conquerir, ens transmetien malalties desconegudes que van provocar morts. També ens obligaven a treballar per aconseguir els seus interessos en males condicions. Van provocar guerres també per conquerir el nostre país i van morir moltes persones. Els interessava productes del nostre país, ja que ells tenien coses que nosaltres no i vam fer intercanvis comercials.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12

Nom i cognoms: Christian Hysko 2B

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1) Quan es va iniciar el "despertar europeu", es van començar a canviar molts costums, idees, ... Van desenvolupar la ciència i la medicina. Van fer molts nous descobriments, van descobrir nous països que no coneixien abans com Amèrica. Els descobriments que van fer, els van permetre obtenir recursos d'altres llocs del món. Totes les conseqüències que va tenir el "despertar europeu", va produir una impacte en l'economia i societat europea. En l'aspecte material, no la canviar absolutament / così no, els canvis es van veure.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10 de abr. 2012

Nom i cognoms: Jun Hao Zhai

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Quan van arribar els colonitzadors, es van ^{estranya} estranyar de com es vivien i de com són, i un dels colonitzadors va proposar que nosaltres diguem als seus socles i que treballin per a ells.

Els colonitzadors, quan van arribar, no havien portat una malaltia que va matar moltes persones.

I a més a més, havia molts països que 2 més colonitzats volia que sigui els seus esclaus.

Els van poder sotmetre perquè era un països que no donaven menjar.

Està incomplet.

3 El feia redactar i explicar més els efectes negatius que hi havia i que ho diguis amb les teves paraules. Has de fer un paràgraf i no enumerar sinó redactar.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 10/4/12.....

Nom i cognoms: Joan Ferrer i Dey

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1. En el despertar europeu, trobem uns canvis en el desenvolupament de la ciència moderna i la medicina moderna, també es van conèixer nous continents ~~anomenats~~, anomenats, a més de d'obtenir terres noves. També van trobar nous recursos com la patata, el blat de moro, etc... Al principi del segle XVI, a Europa, encara era una mica medieval, com un 80% de la població vivia en zones rurals, hi havia molta agricultura. Utilitzaven el feudalisme com a sistema econòmic.

"Al l'inici de l'edat moderna, les ciutats encara eren petites i les indústries manufacturades eren, bàsicament, artesanals".

En segles anteriors, la tecnologia, era "ruda", és a dir, que ~~era~~ hi havia poca tecnologia i la major part de les dels processos industrials, ja es en l'origen desde el segle XVIII i el XIX.

La reforma protestant (origen) es tracta d'un moviment religiós, ben aviat va adquirir dimensions de caràcter polític, social, econòmic i cultural, i va desencadenar la crisi més greu de la història del cristianisme.

El pensament o formes de pensament que van canviar? Com van influir en l'art i la societat? A falta d'afegir alguns elements perquè ha quedat un ximplot.

5

$$6 - 1 (\text{faltas}) = (5)$$

Uisq!a molt amb les faltes! He rebut 1 punt però n'he més. Respecte al contingut hi ha coses que no entenent necessàries i hauries d'haver explicat més el concepte de mentalitat, l'aut, etc.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

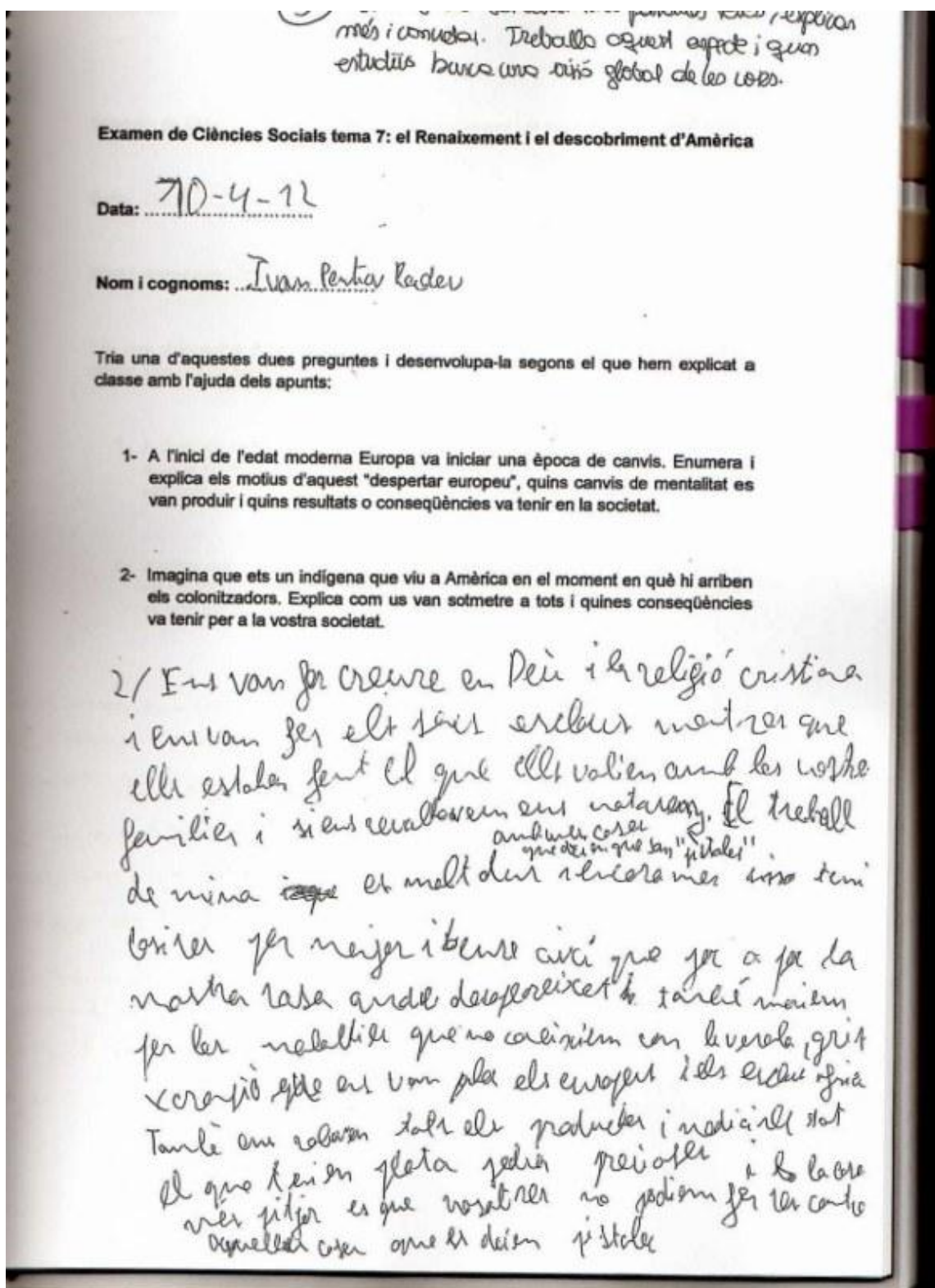
Data: 10/4/12.....

Nom i cognoms: Rocío Ruiz

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

A l'inici de l'edat moderna, es va començar a desenvolupar la medicina i la ciència moderna. Es van començar a anar coneixent altres pobles, amb els grans viatges que feien, i van anar obtenint seues. Poc a poc la ^{1a} gen^{2a} tenia més curiositat intel·lectual. I això va causar un impacte sobre l'economia d'Europa i la societat. El progrés tècnic es va produir dos segles més tard, i va passar de ser una societat preindustrial a una industrial.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 11.4.2012

Nom i cognoms: Xavier Hernández

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

Època de canvis a Europa

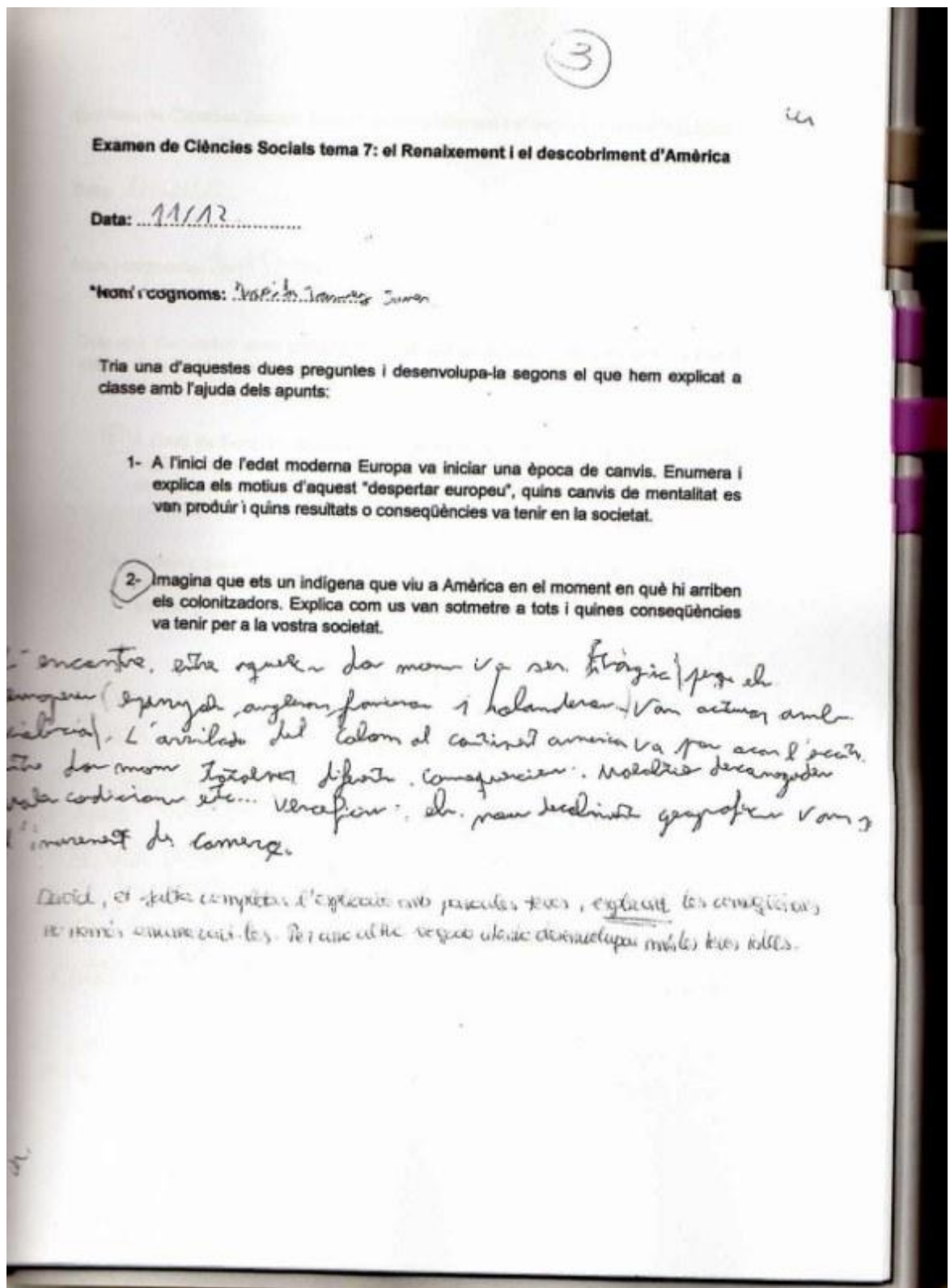
Els humans van començar a filosofar més no van fer el salt de casa a la religió, però la ment humana va evolucionar més ràpidament. Amb nous límits que farien que la vida sigui millor i més còmoda.

Gràcies a l'evolució de la ciència, van evolucionar moltes coses com la medicina, un espant més científic, i la curiositat humana va rebre els límits.

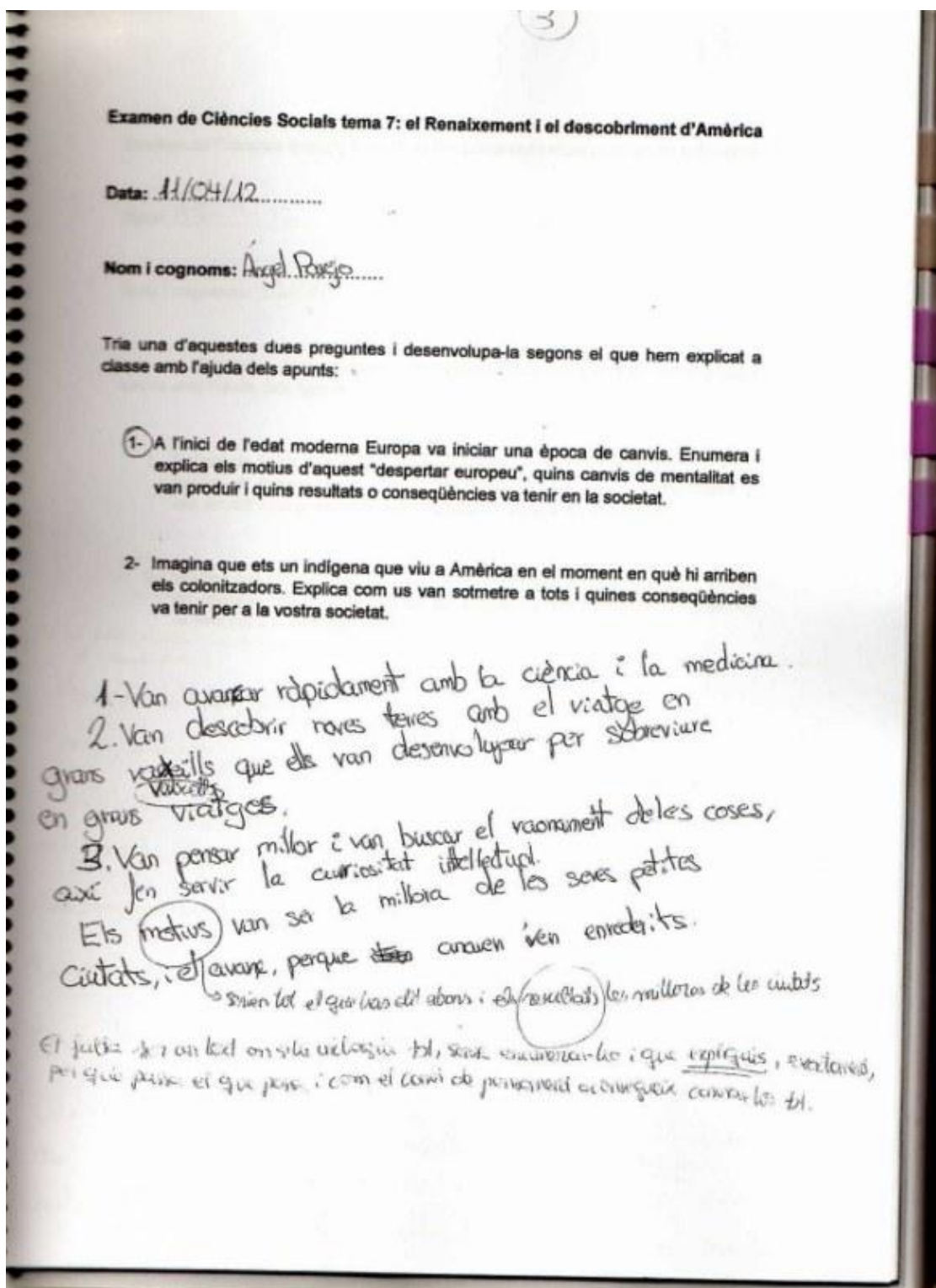
Una nova visió del món

El Renaixement va trencar la visió que tenien del món en aquell moment, amb el que va sorgir l'antropocentrisme, el Déu deixa de ser el punt de referència de la gent, i la religió dubta, un nou món artístic

el que domina totes les branques del saber, el punt científic.

(1)

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 11-4-12.....

Nom i cognoms: ADRIAN SEVILLA

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.

2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

→ Et farà recórrer les de completar, explica més amb les teves paraules perquè no puguin queixar-se.

Va ser dolent, perquè ells van atacar i matar i van desaparèixer, inclosos, astorques i maias, també els caçadors i recol·lectors, com ara alguns de les tribus de l'Amèrica del nord. Van desaparèixer també per les malalties desconegudes: com la verola, el xarampió i la grip.

També les males condicions: econòmiques i de treball.

Per últim i actes violents: ^{per culpa dels} guerres de conquesta.

Els van obligar a treballar perquè van començar a ser ^{per les malalties les van portar els europeus} països, també de malalties van ser a causa dels africans esclaus que van portar ells tenien molta malaltia.

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 11-9-12

Nom i cognoms: Joan Maria Vivas

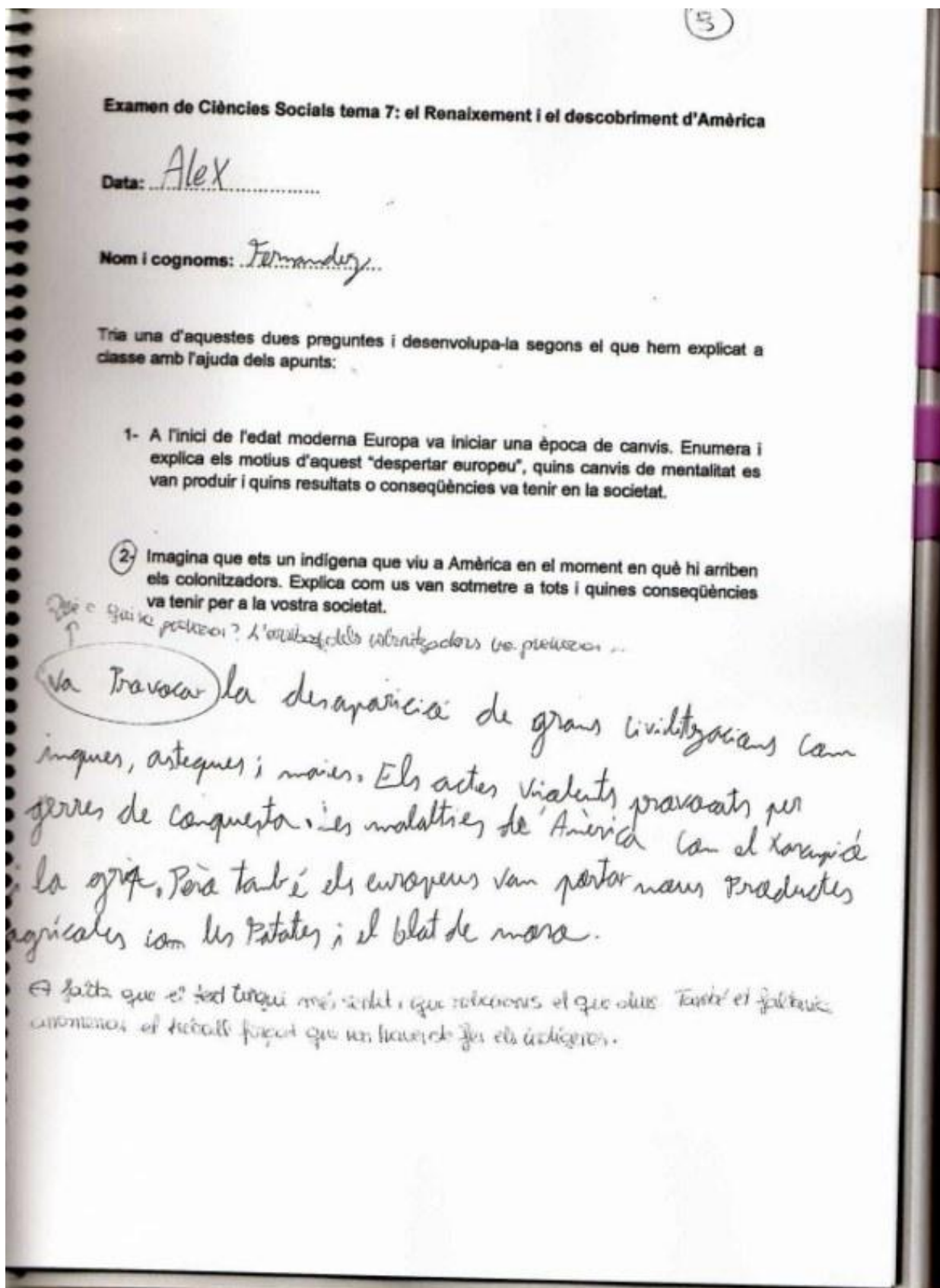
Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

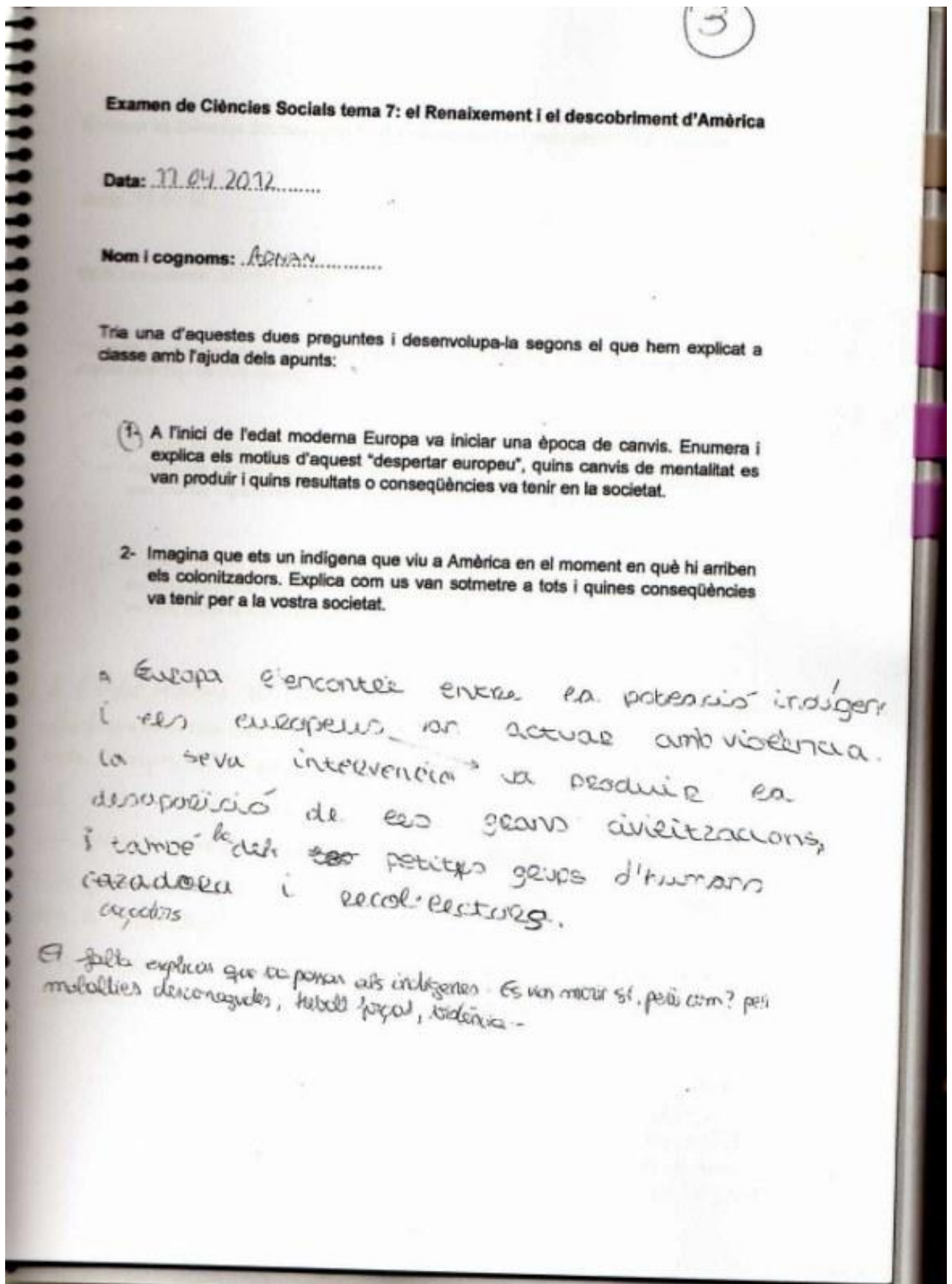
① El "despertar d'Europa", és a dir el començament de l'edat moderna, va ser quan es van fer els primers desenvolupaments de la medicina i la ciència, també gràcies als grans viatges i ~~descobriments~~ descobriments que van servir per conèixer nous pobles, nous recursos i altres indrets del món. A més a més es van estar un esperit més crític i una actitud de curiositat intel·lectual.

↓
i com va influir en la societat? com es van desenvolupar aquestes noves idees?

② - faltava cultura de crítica. les persones perquè quereb d'entendre.

(75)

Examen de Ciències Socials tema 7: el Renaixement i el descobriment d'Amèrica

Data: 11-4-12 .....

Nom i cognoms: Lucas Canito .....

Tria una d'aquestes dues preguntes i desenvolupa-la segons el que hem explicat a classe amb l'ajuda dels apunts:

- 1- A l'inici de l'edat moderna Europa va iniciar una època de canvis. Enumera i explica els motius d'aquest "despertar europeu", quins canvis de mentalitat es van produir i quins resultats o conseqüències va tenir en la societat.
- 2- Imagina que ets un indígena que viu a Amèrica en el moment en què hi arriben els colonitzadors. Explica com us van sotmetre a tots i quines conseqüències va tenir per a la vostra societat.

1) A l'Edat Moderna, els comerciants i ~~els~~ conquistadors van fer grans viatges i descobriments, com obtenir terres estrangeres i altres recursos que en aquell moment no eren coneguts a Europa. Començaven a actuar més intel·ligentment tot i que així va fer que l'economia baixés a la societat cosa que properament provocaria la revolució ~~social~~ dels països. ^{les guerres de conquesta que us dóna}

Els principals passos moderns van ser sobretot la medicina i la ciència, que a comparació d'altres èpoques, va millorar molt.

Anys endavant, el progrés tècnic va aconseguir una societat totalment industrial; no com anteriorment, que ~~era~~ ^{era} preindustrial.

probablement veies dir que la gent tria minúscules i la demanda de productes va augmentar

Notes examen i redacció 2n d'ESO B

Alumne/a	Nota examen	Nota redacció	Nota teatre	Exercicis fets i enviats
Noi	6	No presentada	7,5	
Noi	8,5	10	8	
Noi	6	5,5	8	
Noi	5	No presentada	7,5	
Noia	3	6	7,5	
Noi	5,5	No presentada	9	Fets i enviats
Noia	6,5	6	8	
Noi	7	5,5	9	
Noi	7	No presentada	8	
Noi	6	6	9	Fets i enviats
Noi	6	No presentada	8	
Noia	6,75	6	8	Fets i enviats
Noi	6	6	9	Fets i enviats
Noia	7	6	8	
Noi	7	6	9	Fets i enviats
Noia	6,5	6	8	
Noia	6,75	5,5	8	
Noi	6	5	7,5	
Noi	8,5	6	9	Fets i enviats
Noia	8	6	7,5	Fets i enviats
Noia	5,5	No presentada	7,5	

Noia	6	7,1	8	Fets i enviats
Noia	7,5	6	8	
Noia	6	5,5	8	
Noi	5	No presentada	8	
Noia	7	6	8	
Noia	8,75	6	7,5	Fets i enviats
Noia	6	6	8	
Noia	7	6	8	Fets i enviats
Noi	3	No presentada	8	
Noi	3	No presentada	8	

Notes examen 2n d'ESO C

Alumne	Nota examen
Noi	
Noi	7,5
Noi	
Noi	3
Noi	3
Noi	3
Noi	6,5
Noi	3
Noi	3
Noi	4

Les franges amb color groc és perquè no van ser-hi el dia de l'examen.

